

Χ Ρ Υ Σ Α Λ Λ Ι Σ

ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ, ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΑ, ΠΟΙΚΙΛΑ.

ΤΟΜΟΣ Γ'.

30 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ, 1865.

ΦΥΛΛΑΔΙΟΝ 68.

Η ΥΠΕΡ ΤΩΝ ΧΡΙΣΤΙΑΝΩΝ ΔΙΛΘΗΚΗ
ΜΩΑΜΕΘ ΤΟΥ ΠΡΟΦΗΤΟΥ,

ΚΑΙ ΤΟ

ΧΑΤΗ-ΣΕΡΙΦΙΟΝ ΤΟΥ ΣΟΥΛΤΑΝΟΥ ΣΕΛΙΜ.

Α.

ΣΕΛΙΜ ὁ υἱὸς τοῦ Βαϊαζήτου, ἄμ' ἀναβάς τὸν σουλτανικὸν θρόνον, ἔστρεψε τὰ βλέμματά του πρὸς τὴν Αἴγυπτον, τὴν ὁποίαν ἤγον καὶ ἔφερον αἱ ἄτακτοι τῶν Κιρκασίων ὀρδαί, οἵτινες, δοῦλοι τέως, διὰ σειρὰς ἐγκλημάτων καὶ θηριώδους βίας κατέλαβον τὸν περιφανῆ τῶν σουλτάνων θρόνον, ἀναγορεύσαντες καὶ ἴδιον βασιλέα. Μετὰ πολλὰς μάχας, ἃς ἐπὶ τὸ πολὺ δὲν ἔστεφεν ἡ νίκη, ἡ Αἴγυπτος παρεδόθη ἐν 1517 εἰς τὸν Σελίμ, αὐτοπροσώπως ἐκστρατεύσαντα. Δὲν προτιθέμεθα ν' ἀφηγηθῶμεν λεπτομερῶς τὰς προηγηθείσας τῆς ἀλώσεως μυριονέκρους μάχας, τὴν λύσσαν τῶν διαμαχομένων, καὶ τὰ στρατιωτικὰ κατορθώματα, τὰ ὁποῖα ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ἀκαταλόγιστος θηριωδία ἐπεσφράγιζεν, ἀλλὰ μόνον νὰ ἐνδιατρίψωμεν περὶ δύο γεγονότα σπουδαίως ἐπηρεάσαντα τὴν τύχην τοῦ ἑλληνισμοῦ, κατὰ τοὺς δυστυχεῖς ἐκείνους χρόνους, ὅτε ἐφαίνετο ὀργῶν ὁ βάρβαρος τῶν κατακτητῶν φανατισμός.

Μεταξὺ τῶν ὑπὸ τὸν Σελίμ κατὰ τῆς Αἰγύπτου ἐκστρατεύσαντων ἦτο καὶ τις ἐκ Πελοποννήσου χριστιανός, τιμώμενος καὶ ἀγαπώμενος διὰ τὴν ἀνδρείαν καὶ τὰς ἄλλας ἀρετάς του, Τσερνοτάς ὀνομαζόμενος, καὶ ἔχων τὸ ἀξίωμα μπέης τοῦ Μωρέως. Ἄμα ἡ φωνὴ τοῦ Σελίμ ἐκίλεσε τοὺς πιστοὺς εἰς τὰ ὄπλα, ἔδραμε καὶ ὁ ἐν λόγῳ Τσερνοτάμπης μετὰ τοῦ ὑπὸ τὰς διαταγὰς του τάγματος τῶν Πελοποννησίων σπαῖδων (1), καὶ συνέτελεσε τὰ μέγιστα εἰς τὴν νίκην. Ὅταν δὲ ἤλωθῃ ἡ Αἴγυπτος, καὶ τὰ πάντα παρεδίδοντο εἰς τὸ πῦρ καὶ τὸν σίδηρον τῶν νικητῶν, ὁ Τσερνοτάμπης μετὰ τῶν ὑπ' αὐτὸν σπαῖδων κατέλαβε τὸ Σιναιτικὸν μετόχιον, καὶ ἔσωσεν ἀπὸ τῆς σφαγῆς τοὺς καλογήρους καὶ τοὺς ἐν αὐτῷ προσφυγόντας πολυαριθμοὺς χριστιανούς.

Παρὰ τοῖς Σιναιταῖς ὑπῆρχεν ἐν πρωτοτύπῳ παλαιὰ τις διάταξις τοῦ προφήτου Μωάμεθ γραφεῖσα τὸ δεύτερον ἔτος τῆς ἐγίρας (624 Μ. Χ.),

(1) Τὸ πλεῖστον μέρος τοῦ κατὰ τὴν ἄνω ἐκστρατείας σουλτανικοῦ ἱππικοῦ συνίστατο ἐκ Θρακῶν, Ἡπειρωτῶν, καὶ Μακεδόνων χριστιανῶν. — Τότε δὲ τὰ μάλιστα διέπρεψε καὶ ὁ φλαμπουριάρης τοῦ Μωρέως Γεώργιος Γιουέλβος, διακρίθεις ἰδίᾳ μετὰ τοῦ Σινὰν πασᾶ ἐν τῇ πολέμῳ τῆς Γάζης, καὶ τοῦ ὁποίου μνεῖαν ποιεῖται τὸ χάτι-σερίφι τοῦ Σελίμ. (Παρ. Ἱερ. Ἱς. σελ. 399—400. — 407-8).

δτε ὁ προφήτης ἦτο μόνον κύριος τῆς Μεδίνης καὶ τοῦ Κιαμπέ. Φαίνεται, ὅτι ὁ κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην ἡγούμενος τοῦ Σινᾶ, ἄνθρωπος ἔμφρων, καὶ προσιωνιζόμενος τὴν ἐν τῇ μέλλοντι αὐξήσιν τοῦ τέως ἀσῆμου Μωάμεθ ἐν τόπῳ, ὅπου ἄλλως τε ἐκτεθειμένη ἦτο ἡ ἐπὶ τοῦ Θεοβαδίστου ὅρους Μονὴ εἰς τὰς δηώσεις τῶν Ἀράβων, ἐζήτησε καὶ ἔλαβε παρ' αὐτοῦ τὸ ὑπὲρ τῶν χριστιανῶν εὐεργετικὸν τοῦτο διάταγμα· ὁ δὲ Μωάμεθ, ὡσεὶ κολληθεὶς διὰ τὴν ὑπὸ τῶν χριστιανῶν ἀναγνώρισιν τῆς ἰσχύος του, οὐ μόνον προθύμως ἐξέδωτο, ἀλλὰ καὶ μέχρι θανάτου, ὡς λέγει ὁ πατριάρχης Ἱεροσολύμων Νεκτάριος, «ἡγάπα πολλὰ τὸ γένος τῶν χριστιανῶν, παρὰ ἄλλο κανένα γένος, καὶ πολλὰ ἐσπούδαζε νὰ φυλάττωνται ἀπείρακτοι ἐν εἰρήνῃ· ὅθεν καὶ δὲν φαίνεται εἰς ἄλλο γράμμα νὰ βάλλῃ τὸ ἰδίον του χέρι, παρὰ εἰς αὐτὸ, ὅπου ἔδωκε τῶν χριστιανῶν.» (1) Ὁ Μωάμεθ πολὺ προσεπάθησεν ἵνα τὸ θρησκευμὰ του ἂν οὐχὶ ἐγκολπωθῇ, τοῦλάχιστον μὴ ἐπικριθῇ ὑπὸ τῶν χριστιανῶν, οἵτινες φαίνεται πρὸς οὐδὲν ἐλογίσαντο τὴν ἐμφάνισιν τοῦ υἱοῦ τοῦ Ἀμπτουλά. Γράφων πρὸς τὸν Βυζαντινὸν τοπάρχην τῆς Ἀλεξανδρείας ὁ Μωάμεθ ἐπιφέρει· «Ἰ λαοὶ τῶν Γραφῶν δέχθητε διδασκαλίαν μέλλουσιν ἵνα καταστήσῃ τὰ πάντα κοινὰ μεταξὺ ἡμῶν.» (2) Καὶ πρὸς τὸν αὐτοκράτορα Ἡράκλειτον, ἐν Συρίᾳ τότε διατρίβοντα ἔγραψεν ὁ νέος προφήτης· ὁ ἀπεσταλμένος ὑπεδέχθη λαμπρῶς, τὴν ἐπιστολὴν ἔθηκεν ὁ αὐτοκράτωρ ὑπὸ τὸ προσκεφάλαιον, ἀλλ' οὐδεμίαν ἀπάντησιν ἔδωκεν· ὁ δὲ Μωάμεθ καὶ εἰς τοῦτο ἠρέσθη, ἀφοῦ προηγουμένως γράψας πρὸς τὸν σάχην τῆς Περσίας, οὐ μόνον περιεφρονήθη ἐλεεινῶς, ἀλλὰ καὶ ὁ ἀπεσταλμένος του ἐσφάγη, διότι ἐτόλμησεν ἵνα προτάξῃ τὸ ὄνομά του, καὶ ἔπειτα τὸ τοῦ σάχη.

Ἀφοῦ καθιδρύθη σουλτάνος τῆς Αἰγύπτου ὁ Σελίμ, ἐπαρουσιάσθη ὁ Τσερνοτάμπης, λίαν εὐνοούμενος διὰ τὰς σπουδαίας ὑπηρεσίας του, καὶ τῷ εἶπεν ὅτι «ἐνταῦθα ὑπάρχουσι καλόγηροί τινες· ὁμόθηρκοί μου, καὶ θέλουν νὰ ἔλθωσιν εἰς προσκύνησιν τῆς βασιλείας σου.» Ἀφοῦ ὁ Σελίμ συνήνεσεν, οἱ καλόγηροι, ὧν ἡγεῖτο εἰς φέρων ἐπὶ τῆς κεφαλῆς, ἐντὸς δίσκου κακαλυμμένου διὰ πρᾶσινου ὑφάσματος, τὴν διάταξιν τοῦ Μωάμεθ, ἐπα-

(1) Νεκταρίου, Ἱεροκοσμικὴ ἱστορία, Ἐνετίησι 1758, σελ. 275.

(2) Ἡ ἐπιστολὴ αὕτη κατεχωρήθη ὑπὸ Belin ἐν Journal Asiatique, 1854, σελ. 488.

ρουσιάσθησαν. Ὁ Σελίμ ἐχάρη κατὰ πολλὰ, διότι ἐκ φήμης ἐγνώριζε μὲν τὴν ὑπαρξίν αὐτῆς, ἡγνόει ὅμως καὶ ποῦ ἠύρισκετο, καὶ ἀφοῦ ἐζήτησε καὶ ἐβεβαιώθη ὅτι ἦτο ἰδιόχειρος τοῦ Ἀλῆ Ἀμπτιταλίπ, τοῦ ἐπικαλουμένου ὁδηγοῦ καὶ διαδόχου, ἠρώτησε τοὺς μοναχοὺς ὁποῖαν χάριν ἐζήτησαν· οἱ δ' εἶπον τὴν ἐπικύρωσιν τῶν ἐν αὐτῇ ὄρων, ὡς καὶ ὑπὸ τῶν κατὰ καιροὺς σουλτάνων τῆς Αἰγύπτου ἐγίνετο. Ὁ Σελίμ συνήνεσε, παραλαβὼν ὅμως τὸ πρωτότυπον, ὡς πολῦτιμον κληροδότημα, καὶ διατάξας τὸν σφραγιδοφύλακα ἵνα δοθῇ πιστὸν ἀντίγραφον μεθ' ὧν τῶν ἐπισήμων τῆς ἐπικυρώσεως τίτλων. Ἐλεγε δὲ ὅτι «περισσότερον ἐχάρην διότι εὑρηκα τοιοῦτο πρᾶγμα, παρ' ὅτι ἔλαβον τὴν βασιλείαν τῆς Αἰγύπτου.»

Πολλάκις δ' ἐγένετο πρόξενος μεγάλων ὤφελειν τοῖς χριστιανοῖς ἡ διαθήκη ἐκείνη. «Αὐτὴ ἡ διαθήκη, λέγει ὁ Νεκτάριος, ἐφύλαξε καὶ ἔως τὴν σήμερον, Θεοῦ προνοίᾳ, φυλάττει αὐτὸ τὸ Θεοφροῦρητον μοναστήριον μέσα εἰς τοιοῦτον τόπον, ἀπὸ πολλοὺς καὶ μεγάλους κινδύνους, μὲ τὸ νὰ ἔχῃ αὐτὴν τὴν ἰδιόχειρον διαθήκην τοῦ Μωάμεθ, ὅπου τὰ ἄλλα ὅλα ἐκεῖσε μοναστήρια, τὰ μὲν τελείως ἠφρανίσθησαν, καὶ ἐκ θεμελίων ἐφθάρησαν, τὰ δὲ πρὸς καιρὸν ἐρημώθησαν.»

Προγενέστερον ἀντίγραφον τῆς διαθήκης ταύτης ὑπῆρχεν εἰς τὸ ἐν Κωνσταντινουπόλει μετόχιον τῶν Σιναιτῶν, πρόξενον ὤφελειας παρὰ τοῖς χριστιανοῖς γενόμενον. Περὶ τὰ 1670 Ντελη-Μπουραζέρης τις, χαρτζάρης τῆς Ρούμελης, ἐνήργησεν ἵνα ἐκδοθῇ χάτι-σερίφι ἵνα πληρώσῃ χαράτζι ὅλα τὰ μοναστήρια. Ὁ τότε πατριάρχης Ἰωαννίκιος ὁ Αἰνιδιος μετ' ἄλλων ἀρχιερέων ἔλαβεν ἀπὸ τοὺς Σιναιτῶν τὸ ἀντίγραφον τῆς διαθήκης, καὶ μετὰ τῶν παρευρισκομένων Σιναιτῶν ἐπορεύθησαν εἰς τὸν μουφτήν, ὅστις ἀνεχάτισε τὴν ὁρμὴν τοῦ χαρτζάρη, ἐκδοὺς καὶ φετῶν, ἐπὶ τῇ βάσει τῆς διαθήκης, δι' οὗ δὲν συνεχωρεῖτο μήτε καλόγηρος μήτε κοσμικὸς ἱερεὺς νὰ πληρῶνῃ φόρον, μήτε ἄλλο βάρος βασιλικὸν, κατὰ τὴν προσταγὴν τοῦ προφήτου (1).

(1) Νεκταρίου, Ἱερ. Ἱστορ. Παρ. Hammer, Histoire de l'Empire Ottoman, tom. 4. — Cantenir, IV, σελ. 41—42.

Μετὰ τὸν Μωάμεθ ὁ Ἀμερ, ἀρχηγὸς τῶν Ἰσмаηλιτῶν, ἦλθεν εἰς Ἱερουσαλὴμ καὶ Βηθλεὲμ, καὶ ἐσεβάσθη τὸν τάφον τοῦ Σωτῆρος, ὁρίσας ἵνα οἱ χριστιανοὶ, καὶ οἱ καὶ τῶν, ὧσιν ἱεροὶ παρὰ τοῖς Μουσουλμάνοις. — Καὶ ὁ Μωάμεθ Ἀμπουλ-χάκιμ, τελευταῖος ἱμάμης τῶν Χιτῶν, περὶ

ἔχει δὲ οὕτως ἡ ὑπὲρ τῶν χριστιανῶν διαθήκη τοῦ Μωάμεθ, κατὰ τὴν ὑπὸ Νεκταρίου πατριάρχου φερομένην ἐκ τοῦ Ἀραβικοῦ μετάφρασιν (1).

«Τὸ παρὸν γράμμα, ἐπειδὴ ὁ θεὸς ἐστὶ μέγας καὶ κυβερνήτης, ὕστερον ἀφοῦ ἦλθον πάντες οἱ προφῆται, διὰ νὰ μὴ μείνῃ μαρτυρία ἀδικίας πρὸς τὴν θεὸν, διὰ τὰ πρὸς ἀνθρώπους διδόμενα χαρίσματα) ἔγραψεν ὁ Μωάμεθ, ὁ υἱὸς τοῦ Ἀμπτουλάχ καὶ ἀπόστολος τοῦ Θεοῦ, ὁ θεωρὸς καὶ ἐπιμελητὴς τοῦ παντὸς κόσμου πρὸς ὅλους τοῦ ἔθνους του καὶ τῆς θρησκείας του, ὡς στερεὸν καὶ βέβαιον τάξιμον καὶ ὑπόσχεσιν, διὰ τὴν φυλὴν τῶν χριστιανῶν, καὶ διὰ τὴν γενεάν τῶν Ναζωραίων, ὅπου καὶ ἂν εὐρίσκωνται, σιμὰ ἢ μακρὰν, εὐγενεῖς νὰ ἦναι ἢ δυσγενεῖς, ἐνδοξοὶ ἢ καὶ ἄδοξοι, λέγον οὕτω.

Α'. «Ὅποιος ἀπὸ τὸ ἔθνος μου θέλει χαλάσει τὴν ὑπόσχεσιν καὶ τὸν ὅρκον, ὅπου εἶναι εἰς τὴν παρούσαν συμφωνίαν, φθείρει τὴν ὑπόσχεσιν τοῦ Θεοῦ, καὶ ἀρνεῖται τὸ ὅρκον του, καὶ ἐναντιεῖται εἰς τὸ πρόσταγμα του, ἀντιστέκεται τῆς πίστεώς του (μὴ γένοιτο θεέ!) γίνεται ἄξιος τοῦ ἀναθέματος, ἢ Βασιλεὺς νὰ ἦναι ὁ τοιοῦτος, ἢ καὶ πτωχὸς, καὶ ἀπλῶς εἰπεῖν ὅστις καὶ ἂν ἦναι.

Β'. «Λοιπὸν ὁποῦν τινὰς ἀπὸ τοὺς μοναχοὺς περιηγητὰς θέλει κατοικήσει εἰς κανένα ὄρος, ἢ κορυφὴν, ἢ σπήλαιον, ἢ χωρίον καὶ τόπον οἰκούμενον, ἢ περιγιάλι ἢ ἀμμουδιά, ἢ εἰς μοναστήριον, ἢ ἐκκλησίαν καὶ οἶκον εὐκτήριον, ἐγὼ εἶμαι ἐν μέσῳ αὐτῶν προστάτης καὶ φύλαξ αὐτῶν, καὶ ὅλων τῶν πραγμάτων τους μετὰ τὴν ἰδίαν μου ψυχὴν, καὶ μετὰ τὴν βοήθειαν καὶ προστασίαν μου, καὶ μετὰ ὅλον μου τὸ ἔθνος· διατὶ αὐτοὶ εἶναι μέρος μου καὶ τιμὴ μου.

Γ'. «Ἐτι προσάξω καὶ ἐμποδίζω τοὺς ἐμίνδους νὰ μὴ γυρεύουσιν ἀπ' αὐτοὺς χαράτζι, ἢ ἄλλα νέα δασύματα, ὅτι εἰς αὐτοὺς εἶα καὶ δυναστεία δὲν γίνεται.

Δ'. «Τοὺς κριτὰς τους, καὶ ἡγουμένους τους νὰ μὴν τοὺς ἀλλάσῃ τινες, ἀλλὰ νὰ μένουσιν ἀμετάστρεπτοι.

τὸν Θ' αἰῶνα, παρὰ τοῖς Πέρσαις ἰδίως ὡς ἅγιος θεωρούμενος, ἐκλήρυττεν ὑπὲρ τῶν χριστιανῶν λέγων, ὅτι ἐνούμενος μετὰ τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ θέλει ἐπανελθεῖν πρὸς καταπολέμησιν τοῦ Ἀντιχρίστου, καὶ συγχώνευσιν τοῦ χριστιανισμοῦ καὶ ἰσλαμισμού εἰς μίαν καὶ τὴν αὐτὴν θρησκείαν!

(1) Ἱεροκοσμ. Ἱστ. σελ. 274—73.

Ε'. «Τοὺς περιηγητὰς τους νὰ μὴν τοὺς ἐμποδίζῃ τινες ἀπὸ τὴν περιηγησίν τους.

ΣΤ'. «Ἀπὸ τὰ ὑπάρχοντα τῶν ἐκκλησιῶν τους κανένα νὰ μὴν ἡμπορῇ νὰ ἐξοδιασθῇ εἰς κτίσιμον Μετζιτίου, ἢ ἄλλου τινος τόπου Μουσουλμάνικου.

Ζ'. «Ὅποιος θέλει κάμει κανένα ἀπὸ τοῦτα, ὅπου ἀπηγόρευσα, ἃς ἡξερῇ βέβαια πῶς ἔλυσε τὸν ὀρισμὸν τοῦ Θεοῦ, καὶ ἐναντιώθῃ τοῦ Ἀποστόλου του.

Η'. «Ἐτι νὰ μὴ πληρώνουσι χαράτζι οἱ Κριταὶ τους, καὶ ἡγούμενοί τους, καὶ δοῦλοί τους, καὶ μαθηταὶ τους, καὶ ἄλλοι πῶς ὑποτακτικοί, οὔτε νὰ πειράζωνται, ὅτι ἐγὼ εἶμαι προστάτης αὐτῶν ὅπου καὶ ἂν εὐρίσκωνται, εἰς τὴν γῆν, ἢ εἰς τὴν θάλασσαν, εἰς Ἀνατολήν, καὶ Δύσιν, εἰς Ἄρκτον καὶ Μεσημβρίαν· ἐπειδὴ αὐτοὶ καὶ πάντα τὰ περὶ αὐτοὺς εἶναι χρέος μου, καὶ ὅρκος καὶ παρακαταθήκη μου.

Θ'. «Καὶ ἀπὸ ἐκείνους ὅπου ἐν ἡσυχίᾳ ἀσκητεύουσιν εἰς τὰ ὄρη, νὰ μὴ πέρνουσι χαράτζι, οὔτε δέκατον διὰ τὰ εἰσοδήματά τους· οὔτε τινες Μουσουλμάνος νὰ γίνεταί συντροφος μετ' αὐτοὺς, ἐπειδὴ καὶ αὐτοὶ ἄλλο δὲν ἐργάζονται μόνον τὰ πρὸς τροφήν.

Ι'. «Ὅταν φθάσῃ ἐν εὐθηνίᾳ ὁ καιρὸς τοῦ καρποῦ, νὰ τοὺς δίδουσιν εἰς κάθε ἐρπῆτι ἕνα καυχή.

ΙΑ'. «Οὔτε εἰς τὸν καιρὸν τοῦ πολέμου νὰ τοὺς εὐγάζουσι διὰ νὰ εὐγουν εἰς τὸν πόλεμον, οὔτε νὰ τοὺς ζητοῦσι χαράτζι.

ΙΒ'. «Ἐτι ἀπὸ τοὺς χριστιανούς, οἱ ἐντόπιοι καὶ πλούσιοι ὅπου μετὰ πλοῦτον πραγματεύονται καὶ εἶναι ἄξιοι διὰ χαράτζι, νὰ μὴν πληρώνουσιν ἄλλο, παρὰ δώδεκα δραχμάς.

ΙΓ'. «Ἐξω ἀπὸ τὸ κεφαλοχάρατζον, ἄλλο νὰ μὴ τοὺς ζητοῦσι, κατὰ τὸ πρόσταγμα τοῦ Θεοῦ ὅπου λέγει. Μὴ ἐνοχλήτε τοὺς σεβομένους τὰ ἐκ τοῦ Θεοῦ πεμφθέντα βιβλία, ἀλλὰ κατὰ τὸν ἀγαθότερον τοῦ ἀγαθωτέρου τρόπον νὰ τοὺς ἀγαθοποιήσετε, καὶ μάλιστα μετὰ τούτους συναναστράφητε· καὶ ἐκείνους ὅπου τοὺς πειράζουσι (ὅποιοι καὶ ἂν ἦναι) νὰ τοὺς ἐμποδίζετε.

ΙΔ'. «Μὴ γυναῖκα χριστιανὴν ἐὰν ὑπανδρευθῇ μετὰ Μουσουλμάνον, ὁ Μουσουλμάνος νὰ κἀνὴ τὸ θέλημα τῆς γυναικὸς ἐκείνης, καὶ νὰ μὴ τὴν ἐμποδίζῃ ἀπὸ τὴν ἐκκλησίαν, καὶ προσευχὴν τῆς, καὶ ταῖς συνήθειαις τῆς πίστεώς της.

ΙΕ'. «Τινὰς νὰ μὴ τοὺς ἐμποδίζῃ, εἰς τὸ νὰ ἀνακαινίζουσι τὰς ἐκκλησίας τους.

ΙΣΤ'. «Ὅστις θέλει κάμει τι παρὰ ταύτην τὴν

υπόσχουσιν, ἢ νὰ πιστεύσῃ τὸ ἐναντίον, γίνεται βέβαια ἀποστάτης τοῦ Θεοῦ, καὶ τοῦ Θεικοῦ Ἀποστόλου· ὅτι τοῦτο εἶναι μία βόηθεια εἰς αὐτοὺς κατὰ τὰς υποσχέσεις τους.

ΙΖ'. «Καὶ εἰς αὐτοὺς ἀπάνω νὰ μὴ σηκώῃ τινὰς ἄρματα, μάλιστα οἱ Μουσουλμάνοι δι' αὐτοὺς νὰ πολεμοῦσι.

ΙΗ'. «Καὶ διὰ τοῦτο προστάζω οὐδεὶς ἀπὸ τὸ ἔθνος μου νὰ ἀποκοπήσῃ νὰ κάμῃ τὸ ἐναντίον ταύτης τῆς υποσχέσεως, ἕως νὰ ἀφανισθῇ ὁ Κόσμος.

Μάρτυρες.

Ἄλλης, υἱὸς τοῦ Ἀμπιταλίπ, Ὁμάρ, υἱὸς τοῦ Χατάβ, Ἀμπουντελντάρ, υἱὸς τοῦ Ἀμπομπέρ, Ἀββάς, υἱὸς τοῦ Ἀμπτελμουταλίβ, Ζιβήρ, υἱὸς τοῦ Ἀββάμ, Σαήτ υἱὸς τοῦ Μαάτ, Θαβήτ, υἱὸς τοῦ Νεφίς, Μπουχανιβέ, υἱὸς τοῦ Ἀβίδ, Μοκαδέμ, υἱὸς τοῦ Καρσῆ, Ἀμπιτάζιμ, υἱὸς τοῦ Χασάν, Ἀζιβ, υἱὸς τοῦ Γιασίν, Ἀμπομπέκερ, υἱὸς τοῦ Ἀμπι καφί, Ὀτμάν, υἱὸς τοῦ Γάφας, Ἀμπουλάχ, υἱὸς τοῦ Μεσοῦτ, Φαζέρ, υἱὸς τοῦ Ἀββάς, Ταλάτ, υἱὸς τοῦ Ἀμπουλάχ, Σαάτ, υἱὸς τοῦ Ἀββάτ, Ζεήτ, υἱὸς τοῦ Θαβίτ, Χασμέρ, υἱὸς τοῦ Ἀβίδ, Χάτιθ, υἱὸς τοῦ Θαβίτ, Ἀμπουλάχ, υἱὸς τοῦ Ὁμερ.

«Τὸ παρὸν ἔγραψεν ὁ ὁδηγὸς καὶ δάδοχος Ἀλῆς τοῦ Ἀμπιταλίπ, ἐκάλωντας τὸ χέρι τοῦ ὁ προφήτης εἰς τὸ Μεντζῆτι τοῦ προφήτου (ἐν ᾧ εἶπεν εἰρήνην), τῷ δευτέρῳ χρόνῳ τῆς φυγῆς, τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ τοῦ Μπαχρέμ μηνός.»

Β.

Ἡ ἐκστρατεία καὶ ἡ ἄλωση τῆς Αἰγύπτου, ἐκτὸς τῆς ἄνω διαθήκης, παρήγαγε καὶ ἕτερον ὑπὲρ τοῦ ἑλληνισμοῦ καὶ τῆς ὀρθοδοξίας ἀποτέλεσμα. Ἐνῷ ὁ Σελίμ πολεμῶν τοὺς Αἰγυπτίους καὶ βλέπων τὰς ὁσημέραι, ἕνεκα τῆς παραβόλου ἐπιμονῆς τῶν ἀντιμαχομένων, παρεμβαλλομένης δυσχερείας, ἐν ἀπελπισίᾳ σχεδὸν ἠύρισκετο περὶ τῆς ἐκπληρώσεως τοῦ φιλοδόξου ὁνείρου του, ἐνεφανίσθησαν νύκτωρ αὐτῷ καὶ τοῖς μεγιστᾶσιν οἱ Τεσσαράκοντα ἅγιοι μάρτυρες καὶ ἐνθαῖνοντες τῷ ὑπεσχεθῆσαν τὴν συνδρομὴν των. Ἐμπληκτος ὁ Σελίμ εἰς τὸ μέγα ἐκεῖνο τῆς χριστιανικῆς θρησκείας θαῦμα, ὅπερ ἐπιτυχία πλήρης ἐπεκύρωσεν, ἐξέδωκεν εὐεργετικωτάτας ὑπὲρ τῶν χριστιανῶν διατάξεις. Περιεργότερον δὲ καὶ ἐπισημότερον εἶνε τὸ κάτωθι δημοσιευόμενον χατη-σερίφιον ἐκ-

δοθέν ὑπὲρ τῆς ἐν Ἀθῶ μονῆς τῶν Τεσσαράκοντα μαρτύρων, ἕνεκεν πυρκαϊᾶς ἀποτεφρωθείσης, καὶ εἰς τῆς ὁποίας τὴν ἀνακαινίσιν ἐλαβεν ἐνεργητικώτατον μέρος, ἐξασφαλίσας καὶ διὰ γενναίων προνομίων.

Χατη-Σερίφιον τοῦ Σουλτάνου Σελίμ διὰ τὸν ἀνακαινισμόν τοῦ μοναστηρίου τοῦ Ξηροποτάμου καὶ διὰ τὰ λοιπὰ προνόμια καὶ ἀσυνδοσίας, ὅπου ἐχάρισεν εἰς αὐτὸ, ὅταν ἐκυρίευσεν τὴν Αἰγύπτου.

Ἡγεμῶν τῶν ἐνδόξων ἡγεμόνων, μεγάλες τῶν συνετῶν μεγάλων, ἐξουσιαστὰς δυνάμεις καὶ δόξης, καὶ τῇ τοῦ Θεοῦ ὑψίστου βοηθείᾳ καὶ χάριτι ἴδιδε πασιὰ τῆς μεγαλοπόλεως Θεσσαλονίκης, Ἀλῆ-πασιά, αἰωνιζέσθω σου ἡ δόξα, καὶ τῶν Μουσουλμάνων κριτῶν ἴδιδε τῇ θεῇ χάριτι καὶ βοηθείᾳ καθὴ τῶν Σιδηροκαυσίων ἀπὸ τὴν τῆς Ρούμελης νεχαγιάν Μεχμέτ ἐφέντη, αὐξήνησθαι σου ἡ ἀρετὴ, καὶ τῶν οὐλεμάδων ἐναρετώτεροι καὶ ἀξιωματικοὶ τῶν μουχουμετλήδων, αὐξήνησθαι ἡ δόξα πάντων ὑμῶν.

Ἐρχομένου τοῦ παρόντος βασιλικοῦ καὶ ὑψηλοῦ μας ὀρισμοῦ, γνωστὸν ἔστω πᾶσιν ὑμῖν, ὅτι μετὰ πολλοὺς ἐκείνους κόπους, καὶ μετὰ τισὶν ποταμῶν αἱματοχυσίαν καὶ τοὺς φορικτοὺς ἐκείνους πολέμους τῶν Τζερεζίων καὶ Ἀράβων, ἠυδόκησεν ὁ Θεὸς νὰ χάρισῃ εἰς ἡμᾶς τὴν νίκην, καὶ νὰ μᾶς κάμῃ τοὺς ὑπερτέρους τῶν πολεμίων καὶ ἐχθρῶν μας, καὶ νὰ προσθέσῃ εἰς τὴν Βασιλείαν μας καὶ τὸ βασίλειον τῆς Αἰγύπτου, καὶ διὰ τοῦτο εἶναι δίκαιον νὰ εὐχαριστοῦμεν τῷ ὑψίστῳ Θεῷ. Εὐρισκόμενοι λοιπὸν ἀκόμη εἰς τὸ Μησίρι διὰ τὴν σύστασιν ταύτης τῆς πολιτείας, εἶδαμεν ὀφθαλμοφανῶς ἕνα ὄνειρον πολλὰ θαυμαστὸν καὶ μέγαλον, τεσσαράκοντα παλικάρια μεγαλόσωμα μὲ ἄρματα ὀλόχρυσα, ὡσὰν ἀγγέλου εἰς ἀέρα τρέχοντας, καὶ μᾶς ἔλεγον: ἡμεῖς εἴμεσθαι, ὦ βασιλεῦ, βοηθοὶ τῶν ὀθωμανῶν, καὶ συνεργοὶ τῆς νίκης κατὰ τῶν ἐχθρῶν σου, καὶ διὰ νὰ μᾶς ἀνταμείψῃς εἰς τὸ καλὸν, ὅπου σὺ ἐκάμαμεν, κατὰ τὴν αὐρίον θέλουν ἔλθαι κάποιοι ἐρημίται *ρουχμπάνιδες* (1), νὰ ζητήσουν θέλημα ἀπὸ τὴν Βασιλείαν σου, εἰς τὸ νὰ ἀνακαινίσουν τὸ σπήτι μας, ὅπου ἔχει μέσα εἰς τοῦ λόγου τοῦ τὰ λείψανά μας, καὶ λοιπὸν ἂν ἀγαπᾷς νὰ μᾶς ἔχῃς φίλους καὶ εἰς τοὺς ἄλλους καιροὺς, πρέπει ἔχ-

(1) Μοναχοί.

μοναχὰ νὰ τοὺς δώσῃς θέλημα νὰ κτίσουν τὸ σπήτι μας, ἀλλὰ καὶ νὰ τοὺς φιλοδωρήσῃς μὲ βασιλικὰς φιλοδοξίας. Ἡ Βασιλεία μου λοιπὸν ἐκθαμβουμένη εἰς αὐτὰ, καὶ ἀμφιβάλλουσα περὶ τούτων, τί ἂν εἴη τὰ ὁραθέντα μοι, ἐμήνησα, καὶ ἦλθεν εἰς ἡμᾶς ὁ σοφώτατος κατὰ βάθος τῶν σφῶν καὶ ἐναρέτων σεχουλισλάμης μουφτῆς Σουλεϊμάνης (οὗ ὁ Θεὸς νὰ δικαιωνίῃ τὰς ἀρετάς), καὶ τοῦ ἐδιηγήθηκα ἅπαντα, ὅσα εἶδα λέγωντάς σου νὰ μοῦ ἐξηγήτῃ τὸ ὄνειρον (ἂν πρέπη νὰ ὀνομάσῃ τινὰς καὶ τοῦτο ἕνα ὄνειρον) ὅστις ἀκούσας τὴν ἐμὴν διήγησιν, εἶπε· γίνωσκε, πολυχρονιμένη βασιλεῦ, ὅτι αὐτὰ ὅπου μοῦ διηγεῖσαι, δὲν εἶναι ὄνειρον, ἀλλὰ εἶναι ἕνα φορικτὸν θαῦμα, ὅπου μᾶς ἐφάνερωσεν ὁ Θεός, διατί ταύτην τὴν νύκτα καὶ ἐγὼ ταῦτ' ἐβλεπον· ἐφάνησαν γὰρ κάμοι ταύτῃ τῇ νυκτὶ τεσσαράκοντα στρατιῶται βαστάζοντες κοντάρια μεγάλα εἰς τὰ χέρια τους καὶ φοβερίζοντάς με ἔλεγον· μὴν φανῇτε ἀχάριστοι εἰς τοὺς εὐεργέτας σας· ἐγὼ δὲ εἶπον, καὶ τίνες εἰσθε ἐσεῖς κύριοί μου; οἱ δὲ ἐκεῖνοι ἀπεκρίθησαν· ἡμεῖς ἐσμεν βοηθοὶ τῆς τῶν ὀθωμανῶν βασιλείας, οἱ καὶ πρότερον ἐκ τῆς Ἀνατολῆς πρὸς τὴν Ρούμελην τοὺς τεσσαράκοντα διαβιβάσαντες ὁσμυλῆδες, οἵτινες καὶ μὲ ἀκροβολισμόν τῶν λίθων τὸ Ἀκμπάς (1) ὀνομαζόμενον κάστρον ἐκυρίευσαν, καὶ τώρα πάλιν σὺς ἐβοηθήσαμεν εἰς ὅλους τοὺς μεγάλους πολέμους, καὶ τοὺς ἐχθροὺς σας ἐνίκησατε, καὶ ὅλον τὸ τῆς Αἰγύπτου βασίλειον ἐκυριεύσατε. Ταῦτα τούτου διηγούμενου παρεγένετο πρὸς ἡμᾶς διὰ τινὰ χρεῖαν καὶ ὁ ὑπέρτατος ἐπίτροπος τῆς Βασιλείας ἡμῶν ὁ ἐνδοξος βεζῆρης μας Μουσταφά μπασὰς (οὗ ὁ Θεὸς νὰ δικαιωνίῃ τὴν δόξαν), καὶ ἀκούσας τὴν ἡμῶν διήγησιν, συνέθετο καὶ αὐτὸς τὰ αὐτὰ ἡμῖν λέγων· ὅτι ἐγὼ πολεμῶντας τοὺς ἐχθροὺς τῆς Βασιλείας σου εἰς τὴν Γάζαν καὶ κατὰ κράτος ἡττηθεὶς, εἶδον τεσσαράκοντα στρατιώτας, οἵτινες εἰς τέλος νικήσαντες τοὺς ἐχθροὺς ἡμῶν, ἠλευθέρωσαν ἡμᾶς τῶν δεινῶν, οἵτινες καὶ ἐκ τῆς Γάζης ἕως ὧδε ἠκολούθουν μὲ τὸν πιστὸν δούλον τῆς Βασιλείας σου, τὸν τοῦ Μωρέως φλαμπουράριον Γεώργιον, οὗς τινὰς καὶ συνοδίαν τοῦ ῥηθέντος φλαμπουράριου εἶναι ἐνόμιζον· ταύτην δὲ τὴν νύκτα αὐτοὶ ἴδιοι ἐφάνησαν καὶ εἰς ἐμὲ λέγοντες· αὐρίον νὰ κάμετε τὴν πρέπουσαν ἀντιμισθίαν εἰς τὸ σπήτι ὅπου μᾶς ἔχει, διὰ τὴν συμμαχίαν ὅπου ἐδείξα-

(1) Ἡ Ναύπακτος.

μεν εἰς τὸ τῶν ὀθωμανῶν γένος, διὰ νὰ κυριεύσῃ τὸ βασίλειον τοῦτο τῆς Αἰγύπτου. Τούτων τοίνυν λαλουμένων καὶ διαπορουμένων ἡμῶν, ὅποιον ἄρα εἴη τὸ τῶν Ἀζήκ-κηρκλάρ (1) ὁσπήτιον, κατὰ θέλησιν θεῖαν ἐγένετο παρὼν καὶ ὁ ῥηθεὶς πιστὸς δούλος τῆς Βασιλείας μου μὲ τινὰς ἐρημίτας μοναχοὺς, οἵτινες ἐδώκασιν ἡμῖν ἀναφοράς καὶ ἀρχηγάλια παρὰ τοῦ ἐνδοξοτάτου μας πασᾶ τῆς Θεσσαλονίκης, καὶ ἀπὸ τὸν καθὴν καὶ ἀπὸ τοὺς οὐλεμάδες τῶν Σιδηροκαυσίων, τὰ ὅποια διελάμβανον, ὅτι ἀπὸ τὰ εἴκοσι μοναστήρια τοῦ Ἁγίου Ὄρους τὸ ἕνα, ὀνομαζόμενον τοῦ Ξηροποτάμου, συνέβη ἀπὸ μεγάλην πυρκαϊάν νὰ καῇ παντελῶς καὶ νὰ κρημνισθῇ ὅλον. Ταῦτα ἀκούσαντες ἡμεῖς ἐγνωμεν ὅποιον σπήτι θέλουσι νὰ ἀνακαινισθῇ μὲ τὴν θέλησιν καὶ ἄδειαν τῆς Βασιλείας μου οἱ τεσσαράκοντα στρατιῶται· καὶ ἐνταυτῷ ἔδωκε φεθρὰν ὁ προβῆθης ἡμῶν μουφτῆς οὕτως λέγων. «Ὁ τόπος ὅπου ἀναγινώσκειται τὸ ἱερὸν εὐαγγέλιον, ὅταν συμβῇ νὰ καῇ ἢ νὰ χαλάσῃ, πάλιν νὰ ἀνακαινίζεται· λοιπὸν καὶ τὸ κατὰ τὸ Ἅγιον Ὄρος μοναστήριον τοῦ Ξηροποτάμου ὀνομαζόμενον, ἔπειδὴ ἐσυνέβη νὰ καῇ καὶ νὰ χαλάσῃ ὅλον ἀπὸ τὴν μεγάλην πυρκαϊάν, εἶναι τοῦ νόμου, ὅτι πάλιν νὰ ἀνακαινίζεται ὅλον κατὰ τὴν πρώτην του «στάσιν.» Τοιγαροῦν ἡ Βασιλεία μου βουλομένη νὰ πληρώσῃ τὴν εὐχαριστίαν εἰς τοὺς βοηθοὺς καὶ εὐεργέτας αὐτῆς, ὅπου δικαίως ταύτην χάριν ἐζήτησαν διὰ τὴν πολλὴν βοήθειαν, ὅπου ἐγνώρισε τὸ γένος ἡμῶν ἀπὸ τοὺς ῥηθέντας τεσσαράκοντα μάρτυρας, προστάζει καὶ διορίζει εἰς ὅλον τὸ ὑπῆκοον ταῦτα.

Πρῶτον. Τὸ κατὰ τὸ Ἅγιον Ὄρος μοναστήριον τῶν Ἀζήκ κηρκλάρ, τοῦ Ξηροποτάμου ὀνομαζόμενον, νὰ τὸ ἀνακαινίσουν ὅλον οἱ ἐν αὐτῷ μοναχοὶ μὲ τὴν ἐκκλησίαν του ὅλην καὶ ὅλην του τὴν περιοχὴν, καὶ διὰ νὰ μὴν πειράζεται ἀπὸ κακοὺς ἀνθρώπους διὰ τὴν ἐρημίαν τοῦ τόπου, νὰ γένουν τὰ τοιχοκάστρα τοῦ ὑψηλὰ μὲ μπεδένια, καὶ μὲ τέσσαρας πύργους ὀλόγυρα, καὶ μὲ σιδηρόπορταις στερεαῖς διὰ νὰ μὴν κακοπατῇται ἀπὸ κακοὺς ἀνθρώπους.

Δεύτερον. Δίδομεν ἔξοδα εἰς τὸν ἐνδοξον ἁγὸν τῆς ὑψηλοτάτης ἡμῶν πόρτας καὶ ἐπιστάτην τοῦ παρόντος ἀνακαινισμοῦ Ἡμπράτμ ἁγάν, ὅτι νὰ ἀγοράσῃ εἴκοσι ἐργαστήρια ἐντὸς Σιδηροκαυσίων, καὶ νὰ τὰ κάμῃ βακούφι (2) εἰς τὸ ῥηθὲν μονα-

(1) Τεσσαράκοντα ἅγιοι. — (2) Ἀφιέρωμα.

στήριον, ἀπὸ τὰ ὁποῖα πέρνοντες οἱ μοναχοὶ τὰ ἐνοίκια καὶ εἰσοδήματα αὐτῶν, νὰ καίουσιν σαράντα κανδήλια ἀκοίμητα ἀπάνω εἰς τὰ λείψανα τῶν ἁγίων Τεσσαράκοντα, τῶν βοηθῶν τῆς Βασιλείας μου.

Τρίτον. Ὅσον τόπον βλέπει τὸ μοναστήρι τῶν Τεσσαράκοντα ἀπὸ τὰ τέσσαρά του μέρη, ὅλον τὸν τόπον ἐκείνον νὰ τὸν δρίζῃ, καὶ νὰ εἶναι βακούφι καὶ ἀφιέρωμα παντοτεινὸν εἰς τὸ ῥηθὲν μοναστήριον τοῦ Ξηροποτάμου.

Τέταρτον. Κάμνει ψυχικὴν αὐτῆς ἐλεημοσύνην ἡ Βασιλεία μου, ὅσοι ῥουχμπάνιδες καὶ μοναχοὶ κατοικοῦν μέσα εἰς τοῦτο τὸ μοναστήρι τοῦ Ξηροποτάμου, τοὺς ἔχει μὰρ μουσελίμηδες (1), νὰ μὴν πληρώνουσι μηδὲνα δόσιμον βασιλικὸν, μήτε γέροχαλὶ (2), μήτε σιδοςίας, μήτε χαράτζη, ἔξω ἀπὸ ἐκείνους ὁποῦ ἐξέρχονται εἰς τὰς πολιτείας διὰ ἀλισβερίσι, ἐκεῖνοι μόνον νὰ πληρώνουσιν ἀπὸ ἓνα φλορί χαράτζη καὶ ὅχι περισσότερον, οἱ δὲ ὅσοι καὶ ἂν κάθηνται μέσα εἰς τὸ μοναστήρι νὰ μὴν πληρώνουσι κανένα δόσιμον, ἀλλὰ μήτε νὰ ἔχῃ τινὰς μουσουλμάνος ἐξουσίαν νὰ εἰσέλθῃ μέσα εἰς τὸ μοναστήρι καὶ νὰ τοὺς πειράξῃ τίποτες.

Πέμπτον. Προστάζει ἡ Βασιλεία μου εἰς τοὺς καθῆδες καὶ οὐλεμάδες τῶν Σιδηροκαυσίων, ὅτι ὅταν τελειωθῇ τὸ ῥηθὲν μοναστήριον νὰ πηγαίνουν δέκα οἱ ἐξαιρετώτεροι ἀπ' αὐτῶν μαζί με τὸν ῥηθέντα ἐπιστάτην τῆς οἰκοδομῆς Ἡμπράτμ. ἄγαν τῆς ὑψηλοτάτης πόρτας ἡμῶν, καὶ νὰ γράψουν τὰ σύνορα ὅλα τοῦ ῥηθέντος μοναστηρίου, ἔτι δὲ καὶ τὰ σύνορα τῶν μετοχιῶν καὶ τζεφθελικίων, καὶ μετὰ βούλλας αὐτῶν νὰ βουλωθῇ ὁ συνορματὸς τοῦ μοναστηρίου, νὰ εἶναι παντοτεινὰ κτήματα καὶ βακούφια τοῦ μοναστηρίου, μέσα εἰς τὰ ὁποῖα σύνορα ἄλλος ἓνας νὰ μὴν ἔχῃ μετοχήν.

Ἑκτον. Διὰ μεσιτείας τοῦ πιστοῦ δούλου τῆς Βασιλείας μου Γεωργίου τοῦ φλαμπουριάρου τῶν τοῦ Μωρέως σπαχιδῶν, ἐβεβαίωσεν ἡ Βασιλεία μου τὸ χατησερίφι τοῦ ἥρωος ἐκείνου σουλτάν Γιαούζ Μουράτ τὸ ὁποῖον ἰδόντες ἐπαινέσαμεν καὶ ἐθαυμάσαμεν τὴν καλὴν προαίρεσιν ἐκείνου τοῦ ἀνδρὸς, καὶ τὴν ἐλεημοσύνην ὁποῦ ἔκαμεν εἰς ὅλους τοὺς Ἁγιορείτας· διὰ τοῦτο καὶ ἡμεῖς μετὰ ὁρισμὸν τῆς Βασιλείας μας τὸ βεβαιώνομεν, ὅσα διαλαμβάνει δηλαδὴ νὰ ᾖναι βέβαια καὶ ἀμετάπλωτα.

Ἐβδομον. Διακρίνασα ἡ περὶ τὴν Βασιλείαν

(1) ἀσύνδοτοι καὶ ἐλεύθεροι.

(2) δικαίωμα γῆς.

μου σύγκλητος καὶ ἡμεῖς τὴν ἐκδοσὶν τῶν ὀρθάντων ἡμῖν πραγμάτων, ὅτι θεῖκή θέλησις ᾔτον νὰ δοθῇ ὁ παρὼν ἱερὸς ὁρισμὸς, εἴπομεν τοῖς ῥηθείσι ῥουχμπάνιδες· ἐπειδὴ διὰ τὴν χάριν τῶν ἁγίων εὐρήκατε καὶ ἐσεῖς τὴν χάριν ἐμπροσθέν μας, ζητήσατε τινὰ χάριν, τὴν ὁποῖαν χρειάζεται ἡ μονή σας πρὸς τὴν αὐτῆς σύστασιν· αὐτοὶ δ' ἐζήτησαν παρ' ἡμῶν τοῦτο· ἵνα εἴ τις τῶν μοναχῶν τῆς μονῆς ταύτης τοῦ Ξηροποτάμου, ἀποῦ φορέσῃ τὰ μαῦρα ῥούχα εἰς αὐτὸ τὸ μοναστήρι νὰ τζερεμετίζεται ἐκεῖνο τὸ μοναστήρι, ὅπου ᾔθελε δεχθῇ τὸν Ξηροποταμινὸν καλόγηρον τζερεμὲ εἰς τὸν ἄγαν τοῦ τόπου ἐκκτὸν γρόσια, διατὶ ἠθέτησε τὴν βασιλικὴν μου παραγγελίαν, καὶ τὸν Ξηροποταμινὸν καλόγηρον νὰ τὸν γυρίσουν ὀπίσω εἰς τοῦ Ξηροποτάμου.

Ὀγδοον. Πρὸς τούτοις παρεκάλεσάν μας λέγοντες· ἡμεῖς, ὧ βασιλεῦ πολυχρονιμένη, καθὼς μᾶς προστάζουν τὰ βιβλία μας, ὅταν πηγαίνομεν εἰς τὸ μοναστήρι, τάζομεν ἐμπροσθεν εἰς τὸν θεὸν μετὰ ἀνθρώπους μάρτυρας, ὅτι ὅσον ζήσωμεν, νὰ εἴμεθα σκλάβοι παντοτεινοὶ τοῦ μοναστηρίου καὶ μετὰ θάνατον, καθὼς κληρονομᾷ ἓνας αὐθέντης ὅτι πράγμα ἔχει ὁ σκλάβος του, ἔτζη νὰ κληρονομᾷ καὶ τὸ μοναστήρι μας τοὺς μοναχοὺς τοῦ ὁποῦν τελευτήσωσιν· ὅμως εἶναι τινὲς συγγενεῖς ἢ γονεῖς ἡμῶν ὁποῦ δὲν φυλάττουσι τὸν νόμον μας καὶ θέλουσι μετὰ θάνατον ἡμῶν νὰ μᾶς κληρονομοῦσι, καὶ σιμὰ εἰς τὴν περιουσίαν τὴν ἐδικήν μας ἀρπάζουσιν ἀδίκως καὶ τοῦ μοναστηρίου τὰ πράγματα καὶ ἀδικοῦσι τὸ μοναστήρι μας, καὶ ἄλλος νὰ μὴν ἔχῃ νὰ κάμῃ εἰς αὐτό.

Ἐννατον. Αὖθις καὶ εἰς τοῦτο διακελεύεται ἡ Βασιλεία μου ὅτι εὐρέθη εἰς μὲν τοῦ ῥηθέντος ἥρωος τῶν Ὀθωμανῶν, μακαρίτου λέγω Γιαούζ Μουράτ (οὗ ὁ θεὸς τὴν ψυχὴν ἀναπαύσοι) τὸ χατσησερίφι, ὅτι τοὺς μοναχοὺς ἀπλῶς τοῦ Ἁγίου Ὁρους νὰ μὴν τοὺς κληρονομᾷ μήτε πετελμαζής, μήτε μανικουφάτης, μήτε ἄλλος τις τῶν ἀξιωματούχων μουσουλμάνων, ἡ δὲ Βασιλεία μου καὶ αὖθις προστάζει, ὅτι τοὺς μοναχοὺς ἀπλῶς ὅλου τοῦ Ἁγίου Ὁρους ἀπὸ τοῦ νῦν καὶ εἰς τὸ ἐξῆς νὰ μὴν τολμήσῃ τινὰς μουσουλμάνος νὰ κληρονομήσῃ μήτε πατὴρ μήτε μήτηρ τοῦ τεθνεώτος Ἁγιορείτου μοναχοῦ, ἢ καὶ ἄλλος τις αὐτοῦ συγγενῆς, πάρεξ τὸ μοναστήρι ὁποῦ τὸν εἶχεν, ἐκεῖνο καὶ νὰ κληρονομήσῃ ὅλην τὴν περιουσίαν αὐτοῦ, ἐπειδὴ ἀπὸς τοῦ ἰδίου στόματι ἔτζη ἔταξεν ἐμπροσθεν εἰς τὸν θεόν, καὶ διὰ τοῦτο πρέπει νὰ φυλάττῃ τι-

νὰς ἐκεῖνα, ὁποῦ εὐγαίνουσι ἀπὸ τὸ στόμα του.

Δέκατον. Προστάσσει ἡ Βασιλεία μου, ὅτι τὸ παρὸν χατησερίφι μου νὰ φυλάττεται μέσα εἰς τὸ μοναστήρι τοῦ Ξηροποτάμου, καὶ ὅταν χρειασθοῦν εἰς τινὰ κρίσιν νὰ τὸ μεταχειρισθοῦν οἱ μοναχοὶ ταύτης τῆς μονῆς, νὰ εὐγάζουσιν εἰς τὴν κρίσιν τὸ σουρέτι (1) τοῦ παρόντος χατησεριφίου, καὶ μετὰ ἐκεῖνο νὰ λαμβάνωσιν ἀπὸ τὴν κρίσιν τὸ δικαίωμα, ὁποῦ ζητοῦσιν οἱ πτωχοὶ τοῦτο ῥουχμπάνιδες, διὰ νὰ μὴν τοὺς ἀδικήσῃ τινὰς ἀδίκης καὶ τὸ εὐγάλῃ ἀπὸ τὰ χέρια τους, καὶ ζημιωθοῦν τὸ ἐλεός μου οἱ πτωχοί.

Ταῦτα μὲν ἀποφαίνεται ἡ Βασιλεία μου, νὰ ᾖναι βέβαια καὶ ἀμετάπλωτα· ἐν ὅσῳ μὲν περὶμι τῷ βίῳ τούτῳ, τιμωρηθήσεται παρ' ἐμοῦ μεγάλως τιμωρία· καὶ βατάνους φρικτὰς, μετὰ δὲ τὴν ἐμὴν τελευτὴν (ἀνάγκη γάρ μοι καθὼς ἄνθρωπον τὸ χρεὼν λειτουργῆσαι) τὸν ἀνατρέψω· ἀ τι ἐκ τῶν εὐεργηθέντων μοι πάντων ἐν τῷ παρόντι χατησεριφί, καὶ θάρρος τι ἢ ἐνόχλησιν τοῖς εἰρημένους τούτοις πτωχοῖς μοναχοῖς ἐπιτεθέντα, τὸν τοιοῦτον μουσουλμάνων, ὁποῖας ἀξίας καὶ ἂν εἴη, ὡς φθορέα καὶ ἀφαιριστὴν τῆς ἐλεημοσύνης τῆς Βασιλείας ἡμῶν, κεχωρισμένον ἔχομεν τῆς ἰδίας του γυναικὸς καὶ ἀλλότριον τῆς πίστεως τῶν μουσουλμάνων, ἐπιμένοντα δὲ τῇ ἀνατροπῇ ταύτῃ τοῦ παρόντος ἡμῶν χατησεριφίου, καὶ τῷ αἰωνίῳ αὐτὸν ἀναθέματι παραπέμπομεν.

Ἔτει αχ'. Μαρτίου θ'. ἐξεδόθη ἀπὸ Αἰγύπτου.

Τὸ χατησερίφιον μετ' ἄλλων χρυσοβούλων ἐδημοσιεύθη κατὰ πρῶτον ἐν τῷ Κτιτορικῷ τῆς Μονῆς τοῦ Ξηροποτάμου, ἀκολουθῶς δὲ μετετυπώθη ἐν τῇ *Πνευματικῇ Τραπεζῇ* τοῦ Καيسαρίου Δαπόντε, καὶ ἐπ' ἐσχάτων ὑπὸ τοῦ Κ. Μίχλοσιχ. (Slavische Bibliothek, I. Band, Wien 1851, σελ. 247-253).

Κ. ΣΑΘΑΣ.

(1) Ἀντίγραφον.

Η ΕΡΥΘΡΑ ΤΑΙΝΙΑ. 1)

(Ἐκ τοῦ Ἰταλικῷ).

Ὁ λευκογένειος μοναχὸς ἤρχισε νὰ παρηγορῇ αὐτὴν δι' εὐσεβῶν προτροπῶν, καὶ οὕτω κατεπραυνθῇ τότε μόνον ἡδυνήθησαν νὰ εἰσέλθωσιν οἱ αὐλικοὶ ἐντὸς τοῦ δωματίου.

Ἀνήγγειλαν δὲ πρὸς αὐτήν, ὅτι ἐπέστρεψεν ὁ ἀξιωματικὸς ὁ σταλὴς ἵνα προσκαλέσῃ παρ' αὐτῇ τὸν Καيسαρόβιτς πρίγκηπα διάδοχον. Πάραυτα ἡ γέρθη, καὶ ἐνδυθεῖσα ὑπὸ τῆς θαλαμηπόλου τῆς, ἐκαθέσθη ἐπὶ τῆς ἑδρας. Ἀλλάξασα δὲ τρόπον ἐκφράσεως καὶ στραφείσα πρὸς τὸν ἀξιωματικόν, ἠρώτησεν αὐτόν. Πῶς εὔρες τὸν κύριόν σου;

— Ἡ αὐτοῦ ὑψηλότης ἐπεθεώρει τοὺς στρατιώτας τῆς φρουρᾶς του, τῆς ἐπονομαζομένης τοῦ Ὀλστείν, ἐλθόντας ἐκ Γερμανίας.

— Αἶδιε θεέ! πάντοτε διασκεδάζει με τοὺς στρατιώτας. . . .

— Ὁ Ἀρχιδούξ μετ' ἡκολούθησε πάραυτα, προσέβηκεν ὁ ὑπασπιστής, καὶ ὤφειλεν ἤδη νὰ ᾖναι ἐνταῦθα.

— Ἐχει καλῶς, ὕπαγε· ἐλθὲ δὲ νὰ με εἰδοποιήσῃς εὐθὺς ὡς φανῇ ἡ Καيسαρεῦνα.

Στραφείσα εἶτα πρὸς τὸν μοναχὸν τῷ εἶπε,

— Σὺ μεῖνε ἐνταῦθα, γέρον μου· λέγεις ὅτι ἡγγικέ μου ἡ ὥρα τοῦ νὰ ἐμφανισθῶ ἐνώπιον τοῦ δικαστηρίου τοῦ Παντοδυνάμου — καὶ ἐσφραγίσθη, διὰ τοῦ σημείου τοῦ σταυροῦ, εὐλαβῶς — λοιπὸν ἔσο μάρτυς ὅτι δὲν θὰ ἐγκαταλείψω τὸν κόσμον τοῦτον χωρὶς νὰ διαφυλάξω τὰς ὑποσχέσεις καὶ ἐξασφαλίσω τὴν εἰρήνην εἰς τὸ κράτος, προτρέπουσα εἰς ἔνωσιν, ἀγάπην καὶ εἰρήνην τοὺς μέλλοντας ν' ἄρξωσιν αὐτοῦ.

— Τῇ ἀληθείᾳ, καλῶς πράττετε, θύγατερ, ἀπεκρίθη ὁ μοναχός· Εἴθε ὁ ἅγιος Γεώργιος, ὁ προστάτης τοῦ βασιλείου σου, εὐλογῇ σε!

Ἡ αὐτοκράτειρα ὑπαινίττετο τὴν ἐποχὴν, καθ' ἣν ἦτο ἐτοιμος ν' ἀποκλείσῃ τοῦ θρόνου τὸν ἀρχιδούκα Πέτρον-δ' Ὀλστείν-Γόττορν, ὃν ἡ ἰδία ἐκ Γερμανίας προσεκαλέσατο, προορίσασα αὐτὸν ὡς τὸν μόνον νόμιμον διάδοχόν της.

Ὁ Πέτρος ἐπιπόλαιος, ὡς πάντοτε, καὶ εἰς οὐδὲν λογιζόμενος τὴν θέσιν, εἰς ἣν εὐρίσκατο ἡ θεία του, ἤνοιξε μετὰ πατάγου τὴν θύραν καὶ

(1) Συνέχεια ἀπὸ φυλλαδίου 67.

εἰσῆλθεν ἐντὸς τοῦ δωματίου αὐτῆς ὡς ἂν εἰσῆρ-
χετο εἰς ἄλλο τι δωμάτιον τῶν ἀνακτόρων.

Οὕτε καὶ ἐσυλλογίσθη ν' ἀποσπάσῃ ἀπὸ τοῦ
στήθους τοῦ τὸ παράσημον τοῦ πρωσσικοῦ τάγ-
ματος, ὅπερ ἡ Καισαρεῦνα τῷ εἶχεν ἐπίτηδες
ἀποτρέψει νὰ φορῇ.

Ἡ Αἰκατερίνη τὸν ἀντίον εἰσῆλθε μ' ὄλην
τὴν προφύλαξιν, μεθ' ἧς εἰσέρχεται τις εἰς δωμά-
τιον ἀσθενοῦς, καὶ πρώτη μὲν φροντὶς αὐτῆς
ὕπηρες νὰ γονυπετήσῃ ἐνώπιον τῆς εἰκόνης τοῦ
ἀγίου, εἶτα δὲ ν' ἀσπασθῇ τὴν χεῖρα τοῦ σεβα-
σμίου μοναχοῦ Κυρίλλου.

Ἡ Ἐλισάβετ παρατηρήσασα πάντα ταῦτα, τό-
σον ὑπερεχάρη, ὥστε δὲν ἐπέτρεψε τῇ Ἀρχιδου-
κίσσῃ ν' ἀσπασθῇ τὴν χεῖρά της, ἀλλὰ συνέσφιξε
ταχύτην μετ' ἀγάπης ἐπὶ τοῦ στήθους της.

— Θύγατερ μου, τῇ εἶπε, παρηγοροῦμαι ἐπ-
ναβλέπουσά σε, καὶ σὲ ἐπίσης νιέ μου. Καθήσαστε.
Ἰμεῖς οἱ λοιποὶ δύνασθε ν' ἀναχωρήσητε πλὴν
τοῦ πατρὸς Κυρίλλου καὶ τῆς Ἐλένης, οἵτινες δύ-
νυνται ν' ἀκροασθῶσι πᾶν ὅ,τι θὰ ὁμιλήσω.

Πάντες ἐξῆλθον ἐκτὸς τοῦ ἱερέως καὶ τῆς θα-
λαμηπόλου Ἐλένης, ἀποσυρθέντων εἰς τινὰ γωνίαν
τοῦ δωματίου.

— Κύριέ μου, προσέθηκεν ἡ Ἐλισάβετ, πληρο-
φοροῦμαι ὅτι ἐπανελήφθησαν αὐθις ἀπερίσκεπτά
τινα συμβεβηκότα, καὶ ὅτι ἡμεῖς μὲν, πρὸς καιρὸν,
δὲν εἴσθε διατεθειμένοι νὰ ἐξακολουθήσητε τὰς
συμβουλὰς, ἃς σὰς ἀπέτεινα, ὑμεῖς δὲ κυρία, ἐξ
ἄλλου μέρους, μοὶ διηγοῦνται ὅτι ἀναγινώσκετε,
μᾶλλον εὐαρέστως γαλλικὸν τι μυθιστόρημα πα-
ρὰ νὰ φαίνεσθε καλὴ καὶ ἀρεστὴ πρὸς τὸν σύζυ-
γόν σας, ὅπως ἀρμόζει εἰς καλὸν συνοικέσιον.
ἔχετε ἀληθείας ὅ,τι λέγω, ναὶ ἢ ὄχι; ἔχω δι-
καιον ἢ ἄδικον;

Ὁ Καισαρόβιτς εὐρέθη εἰς ἀμηχανίαν ἀκούων
τὸν μαιλίχιον τόνον, ὃν μετεχειρίζετο ἡ θεία του
πρὸς αὐτὸν καὶ βλέπων αὐτὴν ἤττον ἀσθενῆ παρ'
ὅσον τὸν εἶχον πληροφορήσει οἱ πιστοὶ του. Ἀπε-
κρίθη ὅμως μὲ ὀφθαλμοὺς ἐστραμμένους χαμαὶ
καὶ μὲ συγκεκριμένην φωνὴν φράσεις τινὰς ἀσυ-
νκρτήτους, νομίζων ὅτι ἐδικαίουτο λέγων ὅτι
δὲν ἦτο ἰδιὸν τοῦ σφάλμα ἂν ἐγεννήθη ψυχρότης
τις μεταξὺ τῆς ἀρχιδουκίσσης συζύγου του καὶ
αὐτοῦ. Τὸν ἀντίον ἡ Αἰκατερίνη ἐβεβίαιε ὅτι
αὕτη ἡσθάνετο τὴν ζωηροτέραν ἀγάπην καὶ τὴν
εὐκρινεστέραν ἀφοσίωσιν διὰ τὸν σύζυγόν της.

Ἡ Ἐλισάβετ μὴ δυναμένη ἐπὶ πλέον νὰ διατη-
ρήσῃ τὸν μαιλίχιον τόνον τῆς φωνῆς της, ἔκραξε

ζωηρῶς, πλήττουσα διὰ τῆς χειρὸς της τὴν παρα-
κειμένην τράπεζαν.

— Ψεύδεσθε! ψεύδεσθε! Νομίζετε ὅτι δὲν
γνωρίζω τὰ πάντα; ἐπιθυμεῖτε ἴσως, νὰ μὲ ἀπα-
τήσητε; Τί θὰ ἐλέγετε ἐὰν ἐγὼ σὰς ἀπεδίω-
κον ἐκ τῆς πατρίδος; Δύναμαι νὰ τὸ πράξω καὶ
ἔστω πρὸς εἰδωσίαν σας. Καὶ τίς ἄρα ἤθελε μὲ
ἐμποδίσει; Τίς; ἐρωτῶ ὡς σὰς ἐκάλεσα ἐνταῦθα;
οὕτω δύναμαι καὶ νὰ σὰς ἀποπέμψω. Τί λέγετε
πρὸς ταῦτα;

Ὁ Πέτρος ἠγέρθη μένεα πνέων καὶ σπινθίρας
ἐκπέμπων ἐκ τῶν ὀφθαλμῶν του.

ἠγέρθη ὡσχύτως καὶ ἡ Ἐλισάβετ, τὸν ἔλαβε
ἐκ τῆς στολῆς, ἀφῆρεσε τὸ ἐπ' αὐτοῦ παράση-
μον, καὶ ἠκολούθησεν αὐτὸν περιπατοῦντα ἐντὸς
τοῦ δωματίου.

— Τί νομίζει ὁ κύριος; μὴ μὲ παροργίζῃς
ἐπὶ πλέον, καθότι γινώρισον καλῶς ὅτι θὰ σοὶ
ἀποδῇ τοῦτο λίαν δυσάρεστον. Ὁ Θεός, ὁ παν-
ταχοῦ παρὼν, βλέπει ὅ,τι μετ' ὀλίγον θὰ συμβῇ.

Ὁ μοναχὸς καὶ ἡ θαλαμηπόλος ἐπλησίασαν τε-
ταραγμένοι. Ἡ ἀπειλητικὴ τῶν ὀφθαλμῶν τῆς
Ἐλισάβετ ἐκφράσις ἐνέπνεε φρίκην.

Ὁ Πέτρος κατέστη πελιδνός, καὶ μὲ ταπεινὴν
φωνὴν προσέθηκεν, ἀλλ' εἰς τρόπον ὥστε νὰ
ἀκουσθῇ παρὰ τῆς Αὐτοκρατορίας.

— Δὲν ἀποδιώκεται τόσον εὐκόλως εἰς αὐτο-
κράτωρ.

Ταῦτα ἀκούσασα ἡ Ἐλισάβετ, δὲν ἠδυνήθη νὰ
κρατήσῃ ἐπὶ πλέον τὴν ὀργήν της, ἀλλ' ἀνέκραξε
διὰ βροντώδους φωνῆς.

— Συγκαλεσθήτω πάραυτα ἡ Γερουσία! Προ-
σκληθήτω δ' ὡσαύτως καὶ τὸ Συμβούλιον τῆς
Ἐπικρατείας! Πάραυτα, ἐνταῦθα εἰς τὴν ἀπέ-
ναντι αἵθουσαν, θέλω νὰ ὀνομάσω τὸν διάδοχόν
μου!

— Θυγάτερ μου, τί πράττεις; εἶπεν ὁ Κύριλ-
λος, οὕτω πως διατηρεῖς τὴν δοθεῖσάν μοι ὑπό-
σχασιν;

— Ἐλεος, ἔλεος διὰ τὸν σύζυγόν μου ἐφώνη-
σεν ἡ Αἰκατερίνη.

Ἡ Ἐλισάβετ ἔπεσε ἐπὶ μιᾷς ἐδρας ἡμιανάσ-
θητος.

— Ἀπομακρύνετε τούτους, προσέθηκεν μετ'
ὀλίγον ἐπιπόνως, ἀπομακρύνάτε τους, ἡ παρουσία
των μὲ φονεύει.

— Ἐλισάβετ Πετρόβνα, προσεῖπεν ὁ μοναχὸς
διὰ μαιλίχιου φωνῆς, ἀναπόλησον τὸν θάνατον,
συγχώρησον καὶ θέλεις συγχωρηθῇ. Στραφεὶς δὲ

πρὸς τὸν Πέτρον, τῷ εἶπε, γονυπέτησον καὶ ζή-
τησον συγγνώμην παρ' ἐκείνης, ἥτις σοὶ ἐπεδα-
ψίλευσε τοσαύτας εὐεργεσίας.

Ὁ Πέτρος ἔμεινεν ἐπὶ τινὰ ὥραν ἀκίνητος καὶ
ἀμφοταλαντευόμενος, ἀλλ' ἔπειτα ἐγονυπέτησεν.
Ἡ Ἐλισάβετ, ἣν ὁ προφανὴς πνιγμὸς τῆς ἀνα-
πνοῆς ἐμπόδιζε νὰ ὁμιλήῃ, ἔνευσε διὰ τῆς χειρὸς
καὶ οἱ παρευρισκόμενοι τὸ σημεῖον ἐκείνο, ὡς
δειγμα εἰρήνης καὶ συγχωρήσεως διηρημένους.

Τότε ἡ Αἰκατερίνα εἶπε πρὸς τὸν σύζυγόν της
μεγαλοφώνως,

— Ἰπακούουσιν εἰς τὰς προσταγὰς τῆς Κυρι-
άρχου μου, τείνω τὴν χεῖρα εἰς τὸν κύριόν μου
καὶ σύζυγον, ζητοῦσα παρ' αὐτοῦ συγχώρησιν ἂν
εἴ τι ἔσφαλον. Ὁ Θεός γινώριζει τὴν καρδίαν
μου, τὴν ἀείποτε πλήρη ἐπιθυμίας νὰ πράττῃ τὸ
καλὸν διὰ τὸν Καισαρόβιτς.

Ὁ Πέτρος ἔλαβε τὴν χεῖρά της ὁ δὲ μοναχὸς
τοὺς κνύδοντες.

Ἡ Αὐτοκράτειρα ἤγειρε τὴν κεφαλὴν καὶ μὲ
ἐσθεσμένην φωνὴν ἐπρόφερε τὰ ἑξῆς:

— Μείνατε οὕτω διότι τοῦτο εἶναι τὸ μόνον
ὅπερ ἐπεθύμουν νὰ ἴδω. Ἦδη δὲ ἄφετέ με, διότι
μέλλω νὰ κατακλινθῶ. Θεέ μου! πόσον ὑπέφερον!
τίς οἶδε ἂν θὰ ἐπιζήσω πλέον. Ἄχ τὸ στήθος μου!
Μοὶ ἐκλείπει ἡ ἀναπνοή! . . . Αὐσυχῆς ἐγώ!
. . . . Λαβοῦσα μετέπειτα ὀλίγην ἀναψυχὴν,
εἶπε πρὸς τὴν Αἰκατερίναν.

— Χαιρετήσατε ἐκ μέρους μου τὸν κόμητα
Πονιατόβσκη. Καὶ ὑμεῖς, κύριε λογία τῆς Πρω-
σίας, ὑγιαίνετε.

Ὁ Ἀρχιδούξ καὶ ἡ σύζυγός του ἀπεμακρύνθησαν
διελθόντες διὰ τῆς πληθύος τῶν εἰς τοὺς προθα-
λάμους εὐρισκομένων, προσφέροντες ἀλλήλοις
τοὺς βραχίονας.

Ἡ Αἰκατερίνα ἐκράτει τὸ μανδύλιον πρὸ τῶν
ὀφθαλμῶν πάντες δ' ἔλεγον οἱ μὲν εἰς τὰ ὦτα
τῶν δὲ « συνεφιλιώθησαν! » Ὅποια τρώντι συγκι-
νητικὴ σκηνή!

Ἡ Ἐλισάβετ ἀπεκδυθεῖσα, ἐζήτησε παρὰ τῆς
θαλαμηπόλου τὴν κλεῖδα τοῦ Ἰβάν Βελίκι (Iwan
Weliki) οὕτως ὠνομάζετο κιβώτιόν τι, εἰς τὸ
πρόσχημα οὐτινος ἦτο ἐξωγραφημένος τὸ πρόσω-
πον ἐκείνου τοῦ ἀγίου, καὶ ὕπερ ἐμπεριεῖχε πνευ-
ματώδη ἄλλα ποτὰ καὶ βραχὴν. Ἡ Ἐλένη ἀνέστη
εἰς τὴν θέλησίν της, ἀλλ' ἡ αὐτοκράτειρα τῆς τὴν
ἀφῆρεσεν ἐκ τῶν χειρῶν, λέγουσα,

— Ἐξήντηθησαν αἱ δυνάμεις μου ἕνεκα ἐκεῖ-
νων. Ἀπηύδῃ πλέον, — καὶ ἠνέφως τὸ κιβώτιον.

Ἐναντίον ὅλων τῶν αὐστηρῶν ἀπαγορεύσεων
τοῦ ἱατροῦ, ἔπιεν ἀπὸ ἐκείνα τὰ φλογιστικά καὶ
πνευματώδη ποτὰ ἀφθόνως, ὥστε ἐχρειάσθη νὰ
τὴν μεταφέρωσιν εἰς τὴν κλίνην ἀναίσθητον
σχεδόν.

Γ'.

Ἡ Ἐλισάβετ εἶχεν ἀποθάνει καὶ πάντες οἱ ἀρ-
χαῖοι Ῥώσσοι τὴν ἐθρήνησαν, ὡς οὖσαν ὁ τελευ-
ταῖος γόνος τοῦ μεγάλου Τζάρου. Εἶχε μὲν πλείστ'
ὅσα ἐλαττώματα, οὐχ ἥττον ὅμως καὶ πλείστα
προτερήματα πλὴν ἐκείνα ἐπήγαγον ἀπὸ ἑλλει-
ψιν ἀνατροφῆς. Ἐγκατέλιπε πολλὰ γνήσια τέ-
κνα καὶ μίαν θυγατέρα, καρπὸν κρυφίου γάμου,
τὴν δύστηνον πριγκηπέσσαν Ταρακάνωφ, ἥς τι-
νος ἡ τύχη εἶναι γνωστὴ, ἀποθανούσης διὰ δυ-
σφήμου θανάτου ἐπὶ Αἰκατερίνης τῆς Β'.

— Πέτρος ὁ Γ'. πανθ' ὅσα ἡ θεία αὐτοῦ εἶχε
πράξει μετετρέψατο, μόλις ἐκείνης κλεισάσης τοὺς
ὀφθαλμούς. Οἱ ἐννοούμενοι ἐξωρίσθησαν πάντες
καὶ πλείστοι τῶν πιστοτέρων τῆς Ἐλισάβετ ἐστά-
λησαν εἰς Σιβηρίαν καὶ ταῦτα ὡς πρὸς τὰ ἐσω-
τερικά ὡς πρὸς δὲ τὴν ἐξωτερικὴν πολιτικὴν,
ἀνεκαλέσατο πάραυτα τὰ κατὰ τῆς Πρωσίας
σταλέντα ῥωσσικά στρατεύματα, καὶ οὕτω προ-
σέφερε Φριδερίκῳ τῷ Μεγάλῳ τὴν συμμαχίαν του
ἣν οὗτος ἐδέχθη προθύμως.

Κατὰ τὴν ἀρχὴν τῆς βασιλείας του Πέτρος ὁ
Γ'. περιεστοιχίσθη ὑπ' ἀνδρῶν τιμίων καὶ ἱκανῶν
καὶ ἐπέφερε καλλιτερεύσεις μεγάλας εἰς τὸ κρά-
τος, ἀλλὰ τοῦτο δὲν διήρκεσεν ἐπὶ πολὺ, καθότι
ἐδόθη εἰς πᾶν εἶδος ἡδονῆς ἐντὸς τῶν διαφόρων τερ-
πνῶν ἀνακτόρων του εἰς τὸ νὰ γυμνάξῃ τοὺς
στρατιώτας κατὰ τὸ γερμανικόν, γινόμενος δι'
ὅλων τούτων μισητὸς εἰς τὴν ἀρχαίαν ῥωσικὴν
μερίδα, ἥτις ὑποστηριζομένη ὑπὸ τῆς ὀρθοδόξου
ἐκκλησίας συνώμοττε κατ' αὐτοῦ. Μ' ὅλα ταῦ-
τα οὗτος κατέτριβε τὸν καιρὸν του μετὰ τῆς
ἐρωμένης του κομήσσης Βοροντζῶφ εἰς ἔργα πα-
ρόμοια τῶν λαβόντων χώραν ἐπὶ τῆς ἀντιβα-
σιλείας τοῦ Φιλίππου τῆς Αὐρηλίας ἐν Γαλλίᾳ.
Ταῦτοχρόνως δὲ ἡ δημοτικότης τῆς Αἰκατερίνης
ἐπυύξανε καθ' ἑκάστην, φθάσασα εἰς τὸν κολο-
φῶνά της κατὰ τὴν γέννησιν τοῦ πριγκηποῦ δια-
δόχου τοῦτο ἐνόησε καὶ ὁ Πέτρος, ὅστις ἐξ
ἄλλου ἐσκέπτετο νὰ εὕρῃ μέσον κατάλληλον νὰ
κλείσῃ τὴν Αἰκατερίναν ἐντὸς μοναστηρίου, ὡς
εἶχεν ὑποσχεθῇ εἰς τὴν κόμησσαν Βοροντζῶφ,
ποθοῦσαν ἵνα καταστῇ αὐτοκράτειρα. Το-

σεῦτον ἐμίσει τὴν σύζυγόν του ὁ Πέτρος, ὥστε πολλάκις τοῦτο καὶ δημοσίως ἀπεδείκνυσεν. Ὁ λαὸς ἐξ ἄλλου, ὁ στρατὸς καὶ ἡ ἐκκλησία ἐξ ἀγανακτήσεως, ἐδίδον τρανὰ δείγματα συμπαθείας ὑπὲρ τῆς Αἰκατερίνης ἐκφέροντες λαιδορίας ἐναντίον τῆς γερμανικῆς μερίδος, τῆς περιστοιχίζουσης τὸν Τζάρον, τῆς χονδρῆς Βοροντζώφ καὶ δημοσιεύοντες αἱματηρὰς σατύρας κατ' αὐτοῦ, ὧν ὅμως οὐδέποτε ἐγνώσθη ὁ συγγραφεὺς μ' ὅλας τὰς αὐστηροτέρας ἐρεῦνας.

Εἰς τοιαύτην τινὰ κατάστασιν ἦσαν τὰ πράγματα κατὰ μῆνα Ἰούλιον τοῦ ἔτους 1762, ὅπου τὴν διωργανίσθη συνωμοσία κατὰ Πέτρου τοῦ Γ'.

Ἀρχαῖος τις στρατιώτης ἀπόμαχος, ὀνόματι Ὁρλώφ, εἶχε πέντε υἱούς. Ὁ δευτερότοκος, ὀνόματι Γρηγόριος βρωμαλέος καὶ ὠραίος, ἦτο ἀξιωματικὸς καὶ ὑπασπιστὴς γηραιῷ στρατάρχου τοῦ πυροβολικοῦ. Πρὸς τοῦτον τὸν νέον ἐν μιᾷ ἐπιθεωρήσει ἡ Αἰκατερίνα ἔλαβε συμπάθειαν, καὶ ἔκτοτε ἐγένετο προστάτις αὐτοῦ. Τοσοῦτον γυνόει καὶ ἐνεπιστεύετο αὐτῷ ἡ αὐτοκράτειρα, ὥστε καὶ τῷ ἐπρότεινε νὰ παρασκευάσῃ μετὰ τῶν τεσσάρων ἀδελφῶν του ἐπανάστασιν, καὶ εἰ δυνατόν νὰ κερδίσῃ ὑπὲρ αὐτῆς καὶ τὴν αὐτοκρατορικὴν σωματοφυλακὴν, ἧς μέλη ἀπετέλουν ὡς ἀξιωματικοὶ καὶ λοχία οἱ δύο νεώτεροι ἀδελφοὶ τοῦ Ἀλέξιου καὶ Φέδωρ Ὁρλώφ. Ἡ συνωμοσία ὑπεστηρίχθη καὶ διευθύνθη ὑπὸ τοῦ Πανίνου, γερουσιαστοῦ καὶ ὑπουργοῦ, τυγχάνοντος συνάμα καὶ παιδαγωγοῦ τοῦ νέου ἀρχιδουκὸς Παύλου. Πλὴν οὗτος ἐνόει νὰ ἐνεργῇ μᾶλλον πρὸς ἴδιόν του ὄφελος τὴν συνωμοσίαν, καὶ ὅχι πρὸς ὄφελος τῆς Αἰκατερίνης. Καὶ τοῦτο βεβαίως δὲν ἐπεθύμουν, οὔτε ἡ Αἰκατερίνα, ἀλλ' οὔτε ὅτι πάντων ἐκεῖ νῆ ἡ ὠραιότης πριγκηπέσσα Δασκώφ, ἡ ἀχώριστος φίλη τῆς Αἰκατερίνης, ἧτις ὑπῆρχεν ἡ ψυχὴ τῆς συνωμοσίας.

Αὕτη, ἧτις ἐπὶ πολὺ ἀντέστη ἀλλ' ἀνωφελῶς εἰς τὰς σκέψεις τοῦ γέροντος ὑπουργοῦ, ἐφεῦρε, τέλος, μέσον, δι' οὗ οὐχὶ δυσκόλως κατέπεισεν αὐτὸν νὰ συνενωθῇ μετὰ τῶν ἄλλων συνωμοτῶν, τουτέστι, ν' ἀναγορεύσῃ τὴν Αἰκατερίναν αὐτοκράτειραν.

Τριχυμῶδης ὑπῆρξεν ἡ νύξ τῆς 11 πρὸς τὴν 12 Ἰουλίου.

Ἐντὸς θαλάμου τινος τοῦ πύργου Πέτερχωφ, κειμένου πρὸς τὴν θάλασσαν, εὗρίσκετο ἡ νεαρὰ αὐτοκράτειρα θυσιζμένη εἰς σκέψεις καὶ τρέμουσα διὰ τὸν ἀκατάπαυστον πᾶταγον τῶν ἀστραπῶν,

ὡς ἐπίσης καὶ διὰ τὴν κατάστασιν τῆς ψυχῆς της, εἰς στιγμὴν τόσον ἀποφασιστικὴν, εἰς τὴν παραμονὴν δηλονότι τῆς ἡμέρας, καθ' ἣν ἐμελλε ν' ἀνακαλυφθῇ ἡ συνωμοσία. Καὶ ὅμως ἐδίσταζεν εἰσέτι, ἀναπολοῦσα τὰς πρώτας ἡμέρας τῆς συζεύσεώς της μετὰ τοῦ Πέτρου, αἵτινες δι' αὐτὴν ὑπῆρξαν ἡμέραι ἔρωτος καὶ ἀμβροσίας. Ἢδὴ δὲ προδιετίθετο νὰ δράμῃ πρὸς αὐτὸν καὶ νὰ τῷ ἐκμυστηρευθῇ τὰ πάντα, ἰκετεύουσα παρ' αὐτοῦ συγγνώμην. Ὅθεν πάραυτα ἠγέρθη μετὰ τοιαύτην τινὰ ἀπόφασιν, ἠθέλησεν ὅμως πρὶν ἀναχωρήσῃ νὰ παραλάβῃ μεθ' ἑαυτῆς ἐπιστολὰς τινὰς ἐρωτικὰς τοῦ συζύγου της, ἃς ἐφύλαττεν ἐν μυστικῷ κιβώτιῳ, ἀλλ' ἀναζητοῦσα ταύτας παρετήρησεν ἐρυθρὰν ταινίαν. Ἦτο ἡ τῶν πεδίων τῆς κομήσεως Βοροντζώφ. Τὴν ταινίαν ἰδοῦσα ἡ Αἰκατερίνα ἐξέβαλε κραυγὴν ὁμοίαν ὡς ἂν ἐδάκνετο ὑπ' ὄψεως. Ἐν ῥιπῇ ὀφθαλμοῦ ἄπασαι αὐτῆς αἱ ἰδέαι ἤλλαξαν· ἔκλεισε τὸ κιβώτιον καὶ ἐβρίφη ὡς θηρίον πρὸς τὴν θύραν τοῦ δωματίου· ἵνα ἐξέλθῃ, πλὴν ἐνώπιόν της παρουσιάσθη μικρὸς καὶ εὐειδὴς ἀξιωματικὸς, ὃν ἡ Αἰκατερίνη δὲν ἀνεγνώρισεν ἐκ πρώτης ὄψεως, ἀλλ' ὅστις τὴν ἐνηγκαλίσθη καὶ τὴν ἡσπάσθη.

— Συγγνώμην, ἀδελφὴ μου, ἐφώνησεν εὐθύμως ἡ πριγκηπέσσα Δασκώφ, ἧτις εἶχε μεταμριεσθῇ, συγγνώμην ἂν δὲν ἔλαβον καιρὸν ν' ἀλλάξω ἐνδυμασίαν, καθότι ἔρχομαι ἀπὸ Πετρούπολιν ἐφιππος.

— Καὶ διατί ἄραγε; τί συνέβη;

— Πρέπει νὰ ἔλαβε τέλος τὴν ἰδίαν ταύτην νύκτα, ἀπεκρίθη ἡ πριγκηπέσσα.

— Δι' ἀγάπην Θεοῦ! ἀλλ' ἐγὼ οὐδόλως προητοιμάσθην.

— Ταχέως θὰ ἴδῃς ἕνα τῶν Ὁρλώφ.

— Τί συνέβη πρὸς Θεοῦ!

— Οὐδὲν εἰσέτι, ἀλλὰ τάχιστα συμβήσεται· δὲν ἔλαβες ἐπιστολήν μου;

— Ἐγὼ, ὅχι. Τίς οἶδε εἰς ποίας χεῖρας ἔπεσε.

— Μικρὸν τὸ κακόν, ἐπειδὴ ταχέως ἡ θραδέως πρέπει πάντες νὰ τὸ γνωρίσωσιν. Ἡ συνωμοσία ἀνεκαλύφθη. Πρὸ τῆς αὐγῆς δὲ πάντες θὰ συλληφθῶμεν, ἂν πάραυτα δὲν ἐνεργήσῃ. . .

Ἡ Αἰκατερίνα ἔμεινεν ἐμβρόντητος καὶ δὲν ἤξευρε τί νὰ πράξῃ, ὅπου ἡκούσθησαν βήματα καὶ ὁ Ἀλέξιος Ὁρλώφ ἐνεφανίσθη πρὸ τῆς θύρας τοῦ δωματίου.

— Ἐτοιμάσθητι Αἰκατερίνα, προσεῖπεν, ἡ ὥρα ἐσήμανε.

— Εἶναι ἐτοιμὴ ἡ ἄμαξα;

— Ναί.

— Ἰπάγωμεν— καὶ εἰς τὸ ἔλκος τοῦ Θεοῦ.

Δ'.

Καθ' ὅλην ἐκείνην τὴν τριχυμῶδη νύκτα ὥδοιπόρουν, καὶ μόλις περὶ τὴν αὐγὴν ἀφίκοντο πρὸ τῶν πυλῶν. Εἰσῆλθον εἰς τινὰ ταπεινὴν οἰκίαν, ἔνθα ἡ Αἰκατερίνα ἀφίππευσε. Μετ' ὀλίγον δὲ, ἐνδυθεῖσα τὴν στολὴν τῶν ἱσμαϊλῶν, ἐξῆλθεν ἱππεύουσα ἐπὶ λαμπροῦ ἵππου καὶ διευθύνθη εἰς τὸν στρατῶνα· ἡκολουθεῖτο δὲ ὑπὸ τῶν συνωμοτῶν, ἐξ ὧν οἱ πλείστοι ἦσαν ἀξιωματικοὶ τῆς σωματοφυλακῆς.

Εἰς τὸν στρατῶνα τὴν ὑπεδέχθησαν μετ' ἀλαλαγμῶν χαρᾶς· οἱ στρατιῶται συνωθοῦντο πέριξ αὐτῆς ἀσπαζόμενοι τοὺς πόδας καὶ τὰ κράσπεδα τῶν ἐνδυμάτων της καὶ κράζοντες,

« Ζήτω ἡ Αἰκατερίνα ἡ μήτηρ μας! »

Ἡ Αἰκατερίνα εἰς τὰς ἐνδείξεις τῶν ὡς ἐξῆς ἀπεκρίθη,

— Ναί, υἱοί μου, ἔρχομαι πρὸς ὑμᾶς, σώσατέ με! Ὁ αὐτοκράτωρ ἐπιβουλεύεται τὴν ζωὴν μου ὡς καὶ τὴν τοῦ υἱοῦ μου.

— Ἡμεῖς θέλομεν σὲ προστατεύσει, ἐφώνησαν ἀπειράριθμοι φωναί.

Ἐκείθεν δὲ μετέβησαν εἰς τοὺς ἐπιλοίπους στρατῶνας, ἡ δὲ ἀκολουθία τῶν ἐπληθύνετο ἐπὶ πλέον. Μεταξὺ ταύτης συγκατηριθμεῖτο ὁ ἀρχιστράτηγος Bolconschi, ὁ λοχαγὸς Rasumoschi, οἱ κόμητες Araganoff de Bruce, καὶ πλείστοι ἄλλοι ἐπίσημοι ἄνδρες.

Ἡ Πετρούπολις διηγέρθη.

Ἡ στάσις διεδίδετο ἀπὸ συνοικίας εἰς συνοικίαν καὶ τὸ πλῆθος διέτρεχε τὴν πρωτεύουσιν κράζον « Ζήτω ἡ αὐτοκράτειρα Αἰκατερίνα ἡ Β' ».

Ἐν τῷ μέσῳ ἀπειραρίθμου πλήθους, ἡ Αἰκατερίνα ἐπορεύθη εἰς τὴν Μητρόπολιν τοῦ Καζάν, ἔνθα ὑπεδέχθη ἐν ἡχοῖς σκαλπίγγων, κωδῶνων καὶ ἀκαταμετρήτων οὐρῶν, ὑπὸ τοῦ ἐπισκόπου Νοβογορόδ καὶ τοῦ κλήρου του. Οὗτος τὴν ὡδήγησεν εἰς τὸ θυσιαστήριον ἀναγορεύσας αὐτὴν αὐτοκράτειραν, τὸν δὲ υἱὸν της ἡγεμόνα διάδοχον. Φωναὶ χαρᾶς ἀντήχησαν ἐντὸς τοῦ ἱεροῦ ναοῦ κατὰ τὴν πάνδημον ἐκείνην ἑορτὴν.

Περὶ τὴν μεσημβρίαν, ἡ Αἰκατερίνα κεκοιτακυῖα εἰσῆλθεν εἰς τ' ἀνάκτορα τὰ ὑπὸ δύο ταγμάτων τῆς σωματοφυλακῆς φυλασσόμενα. Οἱ

πρῶτοι δὲ εὐγενεῖς τῆς πρωτεύουσας, ἐνδεδυμένοι ἐθνικὰ καὶ ἐν μεγάλῃ στολῇ ἦλθον νὰ τὴν προσαγορεύσωσι καὶ τῆς ἀσπασθῶσι τὴν χεῖρα. Ἡ αὐτοκράτειρα πρὸς πάντας εὐπροσῆγορος ἐφάνη. Ἀλλ' ὅμως φοβουμένη προσβολὴν ἐκ μέρους τοῦ Πέτρου διέταξε νὰ τεθῶσι τὰ πυροβόλα καθ' ὅλας τὰς κυριώτερας πλατείας καὶ νὰ κρατηθῶσι πλείστοι ἐκ τῶν ὀπαδῶν του. Ἀπαξάπας ὁ ὄχλος ἦτο ἐνθουσιασμένος καὶ ἔκραζε, μεθυμένος ὑπὸ χαρᾶς « κάτω οἱ Γερμανοί. »

Ε.

Ἰδωμεν τί καὶ ὁ αὐτοκράτωρ ἐπραττε.

Τὸ αὐτοκρατορικὸν ἀνάκτορον τοῦ Οὐραντεν-βάουμ, ἔνθα διημέρευεν ὁ αὐτοκράτωρ, ἦτο καταστόλιστον ὡς δι' ἑορτῆς, καὶ πλῆθος κυρίων τε καὶ κυριῶν παρευρίσκοντο εἰς λαμπρὸν χορὸν, διδόμενον κατ' ἐκείνην τὴν ἰδίαν ἐσπέραν, καθ' ἣν συνέβαινον τὰ ἀξιομνημόνευτα συμβεβηκότα, ἅτινα διηγῆθημεν, εἰς Πέτερχωφ καὶ Πετρούπολιν.

Πλὴν πάντες οἱ προσκεκλημένοι δὲν ἦσαν ἐπίσης εὐδιάθετοι καὶ μεταξὺ ἐκείνων συνηριθμεῖτο καὶ ἡ σοβαρὰ φυσιογνωμία τοῦ στρατάρχου Μούνιχ, γέροντος ὀγδοηκονταετοῦς ἀνακληθέντος εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ Πέτρου μετὰ τεσσαράκοντα ἐτῶν φυλάκισιν εἰς Σιβηρίαν. Τούτου δὲ ἕνεκεν τὰ μάλιστα ἦτο τῷ αὐτοκράτορι προσκεκολλημένος· οὗτος πρῶτος προησθάνθη τὴν τεκταινομένην συνωμοσίαν.

Παρετήρησεν ὅτι ὁ ὑπουργὸς Πανὶν ἔλαβε μυστικὴν ἀγγελίαν ἐν τῷ μέσῳ τῆς ἑορτῆς, ἐξάξας ἀπὸ μικρὸν ζαχαρωτὸν ἐπιστόλιον ἐμπεριέχον τὰς ἐξῆς λέξεις. « Τὰ πάντα ἀνεκαλύφθησαν. » Ἡθέλησεν ὁ Πανὶν πάραυτα νὰ ἐξέλθῃ πλὴν δὲν ἠδυνήθη· ἐγέλα ὅθεν προσπεποιημένως, ἐνῶ ὁ γέρον Μούνιχ μετὰ τὸ σοβαρόν του βλέμμα ἐφαίνετο ὅτι ἤθελε νὰ εἰσχωρήσῃ εἰς τ' ἄδυτα τῆς ψυχῆς τοῦ Πανίν.

Ὁ χορὸς ἐδίδετο ὑπὸ τοῦ Πέτρου πρὸς ἀνάμνησιν τῆς ἀξιοσημειώτου ἡμέρας, καθ' ἣν ἔλαβε τὸ δίπλωμα βαθμοῦ λοχίου τοῦ Πρωσικοῦ στρατοῦ ἐξ αὐτῶν τῶν ἰδίων χειρῶν Φρειδερίκου τοῦ μεγάλου.

Κατ' ἐκείνην τὴν ἡμέραν τὰ πάντα ἦσαν Πρωσικὰ καὶ πολλάκις ἔπιεν ὁ Πέτρος εἰς ὑγείαν τοῦ Φρειδερίκου, ἀναγκάζων τοὺς προσκεκλημένους νὰ κλίνωσι γόνυ πρὸ τῆς προτομῆς τοῦ βασιλέως τῆς Πρωσίας.

Οἱ Ῥώσοι ἀξιωματικοί, ἄν καὶ ἀκουσίως, ἔπραξαν τοῦτο ὁμῶς ἐφριξαν καὶ αὐτὴ δὲ ἡ χονδρὴ Βοροντζῶφ ἐγονυπέτησε πρὸ τῆς προτομῆς, μολονότι ἐπιπόνως ἕνεκα τῆς πολυσαρκίας τῆς.

Ἐν τῷ μετὰ τούτῳ, ὁ ὑπουργὸς ἡδυνήθη νὰ ἐπιτύχῃ ἄδειαν παρὰ τοῦ Πέτρου ὅπως ἀναχωρήσῃ· πλὴν ὁ γέρον στρατάρχης δὲν τὸν ἐγκατέλειπεν, ἀλλ' ἐνωθεὶς μετὰ τοῦ ἀρχισφραγιδούλακος Βοροντζῶφ, πρὸς ὃν εἶχε διακοινώσῃ τὰς ὑποψίας του, ἐνήργησαν ὥστε ὁ Πανὶν νὰ δεχθῇ ν' ἀναχωρήσῃ διὰ τῆς ἀμάξης του, ἐπιτυχόντες πρὸς τοῦτο, ἵνα ὁ νέος κόμης Ἀνδρέας, ἀνεψιὸς τοῦ ἀρχισφραγιδούλακος, εἰς ὃν ὁ θεῖος του εἶχε δώσει τὰς ὁδηγίας, καθοδηγήσῃ τοὺς ἵππους.

Ἀπὸ τοὺς λόγους τοῦ συνεταίρου του, ὄντος κατὰ τι οἰνοβαροῦς, ὁ Πανὶν ἐνόησεν ὅτι εἶχεν ἐμπέσει εἰς παγίδα· ἀλλ' ὑποκρύπτων τὸν φόβον ἐζήτησε νὰ ὤφειλθῃ ἐκ τῆς μέθης τοῦ ὁδηγοῦ του ὅπως ἀναγκάσῃ αὐτὸν νὰ ὁμιλήσῃ· οὕτως ἡδυνήθη νὰ μάθῃ τοὺς σκοποὺς τοῦ αὐτοκράτορος καὶ τῶν πιστῶν του, προτρεπόντων αὐτὸν τὸν Πέτρον νὰ φυλακίσῃ πάραυτα τὴν αὐτοκράτειρα· ἔτρεμον ἅπαντα τὰ μέλη τοῦ δυστυχοῦς ὑπουργοῦ, καθότι ἔβλεπεν ἑαυτὸν ἐγγίζοντα τὰς θαυμάσιδας τῆς ἀγχόνης. Ὅπότεν δ' εἶδεν τὸν συνακόλουθόν του, ὅστις ἐξηκολούθει νὰ ἐκκενώνῃ φιάλας τινάς, ὅς εἶχε συμπαραλάβει μεθ' ἑαυτοῦ, ὅτι ἀπεκοιμήθη καὶ οἱ χαλινοὶ ἐπιπτον ἐκ τῶν χειρῶν του, ἀναλαβὼν θάρρος κατέβη τῆς ἀμάξης καὶ ἐντὸς τῶν βραχιόνων του συλλαβὼν τὸν ἀποκοιμηθέντα νέον, μετὰ δύναμιν ὄντος ὑπερφυσικὴν διὰ τὴν ἡλικίαν του, τὸν ἀπέθεσεν εἰς τινὰ γωνίαν τοῦ πεζοδρομίου· εἶτα δὲ εἰσπηδήσας ἐν τῇ ἀμάξῃ, κατέφερε τοιοῦτους βράδισμούς ἐπὶ τῶν δυστυχῶν ἵππων, ὥστε οὗτοι ἐπέτων μᾶλλον ἢ ἔτρεχον διεσπινόμενοι πρὸς τὰ χειμερινὰ ἀνάκτορα.

Ἐκεῖ φθάσας ἐξέβλεπεν ἐκ τοῦ στήθους στεναγμὸν, προσθέσας « Τέλος ἡλευθερώθην ἐγκαίρως! Θεέ μου τί τρομερὰ νύξ! . . . »

Ἡ Αἰκατερίνα ὑπεδέχθη περιχαρῶς τὸν γηραιὸν αὐτῆς ὑπουργόν, τείνας αὐτῷ τὴν χεῖρα, ἣν ἐνθέρμως ἠσπάσθη, διηγηθεὶς ἐναργῶς πρὸς τὴν κυρίαρχόν του τὰ συμβάντα.

— Εἴμεθα νικηταί, φίλε μου, προσέθηκε μετ' ἀγαθότητος ἡ αὐτοκράτειρα, ἥδη δὲν ἔχομεν νὰ φοβηθῶμεν.

Τὴν ἐπαύριον περὶ τὴν αὐγὴν ἐγνώσθη εἰς Οὐραντενθάουμ ἡ ἐκδοσις τῆς ἐνεργηθείσης συνωμο-

σίας ἐν Πετρούπολει. Ἀκούσας δὲ ὁ Πέτρος τὴν εἰδήσιν ταύτην, κατέστη πελιδνὸς ὡς ὁ θάνατος, καὶ ἀπώλεσε πᾶσαν ἐλπίδα σωτηρίας, ὁπότε τῷ ἀνήγγειλαν ὅτι ἡ σύζυγός του ἐκινήθη ἐναντίον του ἡγουμένη 40 χιλιάδων ἀνδρῶν.

Πέρις αὐτοῦ τὰ πάντα εὐρίσκονται εἰς ταραχὴν, ἐν ᾗ ἐβλεπέ τις τὴν κόμησσαν Βοροντζῶφ, κατασταθεῖσαν τρελλὴν ἐκ τοῦ φόβου, νὰ κράζῃ συρομένη εἰς τοὺς πόδας τοῦ Πέτρου,

— Ἄ σῶσόν με! σῶσον τὸ διάδημα, ὅπερ μοὶ ὑπεσχέθη!

Καὶ προσεπάθει μὲν ὁ Πέτρος νὰ τὴν παρηγορήσῃ, ἀλλ' οὐδ' αὐτὸς ἐγνώριζε τί νὰ εἴπῃ, τῶν ἀγγελιοφόρων διαδεχομένων ἀλλήλους καὶ κομιζόντων χειροτέρας εἰδήσεις. Διέταξεν ἐπὶ τέλους νὰ ἐτοιμασθῇ ἡ ἀμαξία του καὶ ὑπῆγεν εἰς Πέτερχωφ, ὅπως ἰδίῳις ὁμμασι πεισθῇ, ἂν ἀληθῶς ἡ αὐτοκράτειρα εἶχεν ἀναχωρήσει ἐκεῖθεν, ὡς τῷ εἶχον ἀναγγεῖλαι.

Ἀφίγθεις ἐπέστη περὶ τῆς ἀληθείας τῶν συμβαινόντων. Καὶ μ' ὅλα ταῦτα ὤφειλε νὰ ἐνεργήσῃ εὐθύς, ὡς τὸν συνεβούλευον πάντες οἱ πιστοὶ του, οἱ ἀκολουθήσαντες αὐτὸν ἐκεῖ· ἀλλ' ἡ προσβολὴ ὑπῆρξε τόσον αἰφνίδιος, ὥστε ἐκινδύνευσεν ν' ἀπωλέσῃ τὴν ὀρθὴν κρίσιν του.

Ὁ γέρον Μούνιχ βλέπων τὸν αὐτοκράτορα ἀμφιταλαντευόμενον, προὐχώρησεν ἐνώπιόν του καὶ τῷ εἶπε μεγαλοφώνως,

— Μεγαλειότατε! τὸ πᾶν δὲν ἀπωλέσθη. Ἐὰν καὶ πρὸς στιγμὴν οἱ συνωμῶται εἶναι κύριοι τῆς πρωτεύουσας, ἡ Πετρούπολις δὲν ἀποτελεῖ τὴν Ῥωσίαν ἅπασαν, τὰ δὲ συντάγματα τῆς φρουρᾶς δὲν εἶναι ποσῶς ὁ στρατός. Γνωμοδοτῶ ὅθεν ὅπως ἡ Α. Α. Μεγαλειότης ἀναχωρήσῃ πάραυτα διὰ Κρονστάδ, ἐνθα διαμένει ὁ στόλος, μετὰ τῶν στρατευμάτων τῶν ἐπιβιβασθέντων διὰ τὴν Δανιμαρκίαν· τεθεῖτε ἐπὶ κεφαλῆς αὐτῶν καὶ ἀνακτήσατε τὴν πρωτεύουσαν.

Εἰς τοὺς θερμοὺς τούτους λόγους, ὁ Πέτρος οὐδόλως ἀπεκρίθη· οἱ πάντες ἐφώναζον, ἕκαστος δὲ διανοεῖτο νὰ φύγῃ καὶ ὁ Βοροντζῶφ αὐτὸς πρῶτος τῶν ἄλλων.

Ὁ Πέτρος ἐκπλαγείς καὶ μὴ βλέπων ἄλλην ὁδὸν σωτηρίας ἢ ν' ἀκολουθήσῃ τὰς συμβουλὰς τοῦ γέροντος πολεμιστοῦ, γνωρίζων δ' ἄλλως τε ὅτι ἡ Αἰκατερίνα εἶχεν ἀναχωρήσει διὰ Πέτερχωφ ἡγουμένη 40 χιλ. ἀνδρῶν, προσέταξε ν' ἀναχωρήσῃσι παρευθὺς διὰ Κρονστάδ. Πολὺ ἀργά!

Ἐκ Πετρούπολεως εἶχεν ἤδη σταλῇ διαταγὴ

πρὸς τὸν φρούραρχον ἐμποδίζουσα νὰ πλησιάσῃ οἰονδήποτε πλοῖον καὶ αὐτὸν ἔστω τὸν αὐτοκρατορικὸν δρόμωνα, καὶ ἥτις ἀκριβῶς ἐξετελέσθη ἂν καὶ ὁ Πέτρος ἔπρεπε νὰ τὸ ἐννοήσῃ ἀπὸ τὰ ἀπειράριθμα οὐδὲν τὰ ἀπὸ τῶν ἐπάλλεων ἀναπεμπόμενα ὑπὲρ Αἰκατερίνης τῆς Β'.

Ταῦτα ἰδὼν καὶ ἀκούσας ὁ Μούνιχ, προέτεινε νὰ διεσπινθῶσιν εἰς Νεβάλ, ἐνθα ἡ ἡσυχία ἐξησφαλισμένοι, ἀλλ' αἱ γυναῖκες αἱ ἐντὸς τοῦ δρόμωνος εὐρισκόμεναι δὲν ἠθέλησαν νὰ προχωρήσωσιν. Ὁ Πέτρος εἰσήκουσε τῶν δεήσεών των καὶ ὑπέστρεψεν εἰς Οὐραντενθάουμ. Τὸ βῆμα τοῦτο ἀπεφάσισε τὴν τύχην του. Ἦτο εἰς χεῖρας τῆς Αἰκατερίνης.

Ἐκεῖ ὑπέγραψε τὸ ἀναξιοπρεπὲς ἐκεῖνο ἔγγραφο, δι' οὗ ἐκήρυττεν αὐτοθελήτως καὶ οὐχὶ ἡναγκασμένως· « Ὅτι τῷ ἦτο ἀδύνατον ν' ἄρχῃ τοιαύτης μεγάλης καὶ ἰσχυρᾶς αὐτοκρατορίας, οἷα ἡ τῆς Ῥωσίας, καὶ ὅτι τούτου ἕνεκεν παρητεῖτο οἰκεία θελήσει χάριν τῆς συζύγου καὶ τοῦ ἑαυτοῦ υἱοῦ. »

Ἀλλ' οὐτε διὰ τοῦ μέσου τούτου ἡλευθερώθη, ἔλειπεν ἡ τελευταία πράξις ἐκ τῆς τραγωδίας.

ΣΤ'.

Ἐξ μίλις μακρᾶς τῆς πρωτεύουσας ἔκειτο μικρὸς μεμονωμένος πύργος, κατεχόμενος ὑπὸ τινος γέροντος ὀνόματι Ἰβάν Πλάτων Βασιλεύσκη Ἰελοουγίν καὶ τῆς συζύγου αὐτοῦ Ἀναστασίας Σοφίας Ἐλισάβετ. Ἐκεῖ, πρὸς τὸ ἐσπέρας ἀφίχθησαν ἄνδρες τρεῖς, φέροντες μεθ' ἑαυτῶν ἑτερόν τινα κεκαλυμμένον διὰ παλαιοῦ ὑπενδύτου καὶ στρατιωτικοῦ πύλου. Ἐκλονίζετο οὗτος πλὴν ὑπεστηρίζετο ὑπ' ἐκείνων.

Ἰδηγῆσαν τὸν ξένον εἰς παρκαείμενόν τι δωμάτιον, καὶ ἐνέκλεισαν αὐτὸν ἐν αὐτῷ. Εἰς δὲ ἐκ τῶν τριῶν ἔμενεν ὡς φύλαξ τοῦ ξένου, ἐν ᾧ οἱ λοιποὶ διὰ φωνῆς οἰκοδεσπότου προσέταξαν νὰ ἐτοιμασθῇ δεῖπνος καλὸς εἰς τὴν ἀπέναντι αἴθυσαν. Τοῦ δεῖπνου δὲ ταχέως ἐτοιμασθέντος, οἱ φίλοι ἐκάθησαν περὶ τὴν τράπεζαν καὶ ἤρχισαν νὰ τρώωσι καὶ νὰ πίνωσι, διατάξαντες τὸν γέροντα καὶ τὴν σύζυγόν του νὰ ἐξέλθωσι τῆς αἰθούσης.

Μετ' ὀλίγον δὲ ἄνδρες δώδεκα τὸν ἀριθμὸν ἀφίχθησαν, ἐξ ὧν δύο εἰσῆλθον εἰς τὸ ἰδιαίτερον δωμάτιον.

Τὴν ἀκόλουθον ἑσπέραν, ὁ εἰς τὸν πύργον ὁδηγηθεὶς ξένος, εἰσῆλθεν εἰς τὴν αἴθυσαν καὶ ἤρχισε νὰ περιέρχεται αὐτὴν σιωπηλῶς καὶ ἔμφρον-

τις· στραφεὶς δὲ πρὸς τὸν ἐν τῇ αἰθούσῃ εὐρισκόμενον οἰκοδεσπότην, τὸν ἠρώτησε,

— Γνωρίζεις σὺ τὸν αὐτοκράτορα;

— Ὅχι· πλὴν εὐχομαι τῷ ὑψίστῳ ὅπως τὸν διαφυλάττῃ μακροχρόνιον.

— Εὐχαριστῶ, ἀπεκρίθη ὁ ξένος.

Ὁ ξένος ἦτο ὁ αὐτοκράτωρ, ὅστις ἅμα ὑπογράφας τὴν ἐπονείδιστον παραίτησιν, ἀπεχωρίσθη τῶν φίλων του καὶ τῶν ὑπηρετῶν του, ἀπεγυμνώθη τῶν παρασῆμων καὶ τῆς στολῆς του, ὁδηγηθεὶς ὡς αἰχμάλωτος ὑπ' ἐκείνην τὴν ἐνδυμασίαν εἰς τὸν πύργον.

Ἐπανελθὼν ἐντὸς τοῦ δωματίου του, ἔγραψεν ἐκ νέου πρὸς τὴν σύζυγόν του, μὴ λαβὼν ἀπάντησιν οὐδεμίαν εἰς τὰς πρώτας πρὸς αὐτὴν ἐπιστολάς του, εἰς ὅς ἐζήτησε παρ' αὐτῆς νὰ τῷ δοθῇ ἡ ἄδεια ὅπως ἀναχωρήσῃ διὰ Γερμανίαν.

Διέμενεν εἰς τὸν πύργον ἐπὶ ὁλόκληρον ἑβδομάδα, καθ' ἣν οὐδένα ἄλλον ἔβλεπεν εἰμὴ τὸν γέροντα καὶ τὴν σύζυγόν του, οἵτινες ἐφάνιντο νὰ ἦσαν τὰ μέγιστα αὐτῷ ἀφωσιωμένοι.

Μετὰ ὀκτὼ ἡμερῶν πόνους καὶ σκληρᾶς ἀβελιότητος, ἐφάνη ὁ Ὀρλώφ ἀκολουθούμενος ὑπὸ δύο πιστῶν του.

Ὁ Πέτρος νομίζων ὅτι οὗτοι ἐκόμιζον πρὸς αὐτὸν καλὰς εἰδήσεις, τοὺς προσεκάλεσεν εἰς τὸ γεῦμα. Ὁ Ἀλέξιος Ὀρλώφ ἔθετο ἐπὶ τῆς τραπέζης φιάλην πλήρη οἴνου, εἰς τὴν θέαν ἥς τινος ὁ Πέτρος κατέστη πελιδνός, προσθέσας,

— Δὲν πίνω οἶνον.

— ἔχει καλῶς μεγαλειότατε! θέλωμεν εὐθυμήσει καὶ ἄνευ οἴνου. Ἐπεθύμουν ὁμῶς νὰ ἐδοκιμάζετε ἐξ ἐκείνου τῆς Βουργουνδίας, ὃν ἄλλοτε τόσον ἠγαπήσατε.

— Σὰς εὐχαριστῶ στρατηγέ! Ἦδη θέλω συνδιαλεχθῇ μεθ' ὑμῶν περὶ τῶν ὑποθέσεων μου.

— Εἰς τὰς προσταγὰς σας Μεγαλειότατε!

— Καὶ λοιπὸν τί ἀπεφασίσθη; ἐγὼ ἐζήτησα νὰ μοὶ παραχωρηθῇ ἡ ἄδεια νὰ προσλάβω τὸν ἀγαπητόν μοι θαλαμηπόλον, τὴν λύραν μου, πρὸς δὲ καὶ τὸν γελωτοποιόν μου Λουθενίν, ὅστις νομίζω νὰ ᾔναι ἄνθρωπος ἀβλαβής. Ἀλλὰ τὰ πάντα μοὶ ἀπεποιήθησαν.

Ὁ συνέταρος τοῦ Ὀρλώφ λαβὼν τὸν λόγον προσέθηκεν.

— Ἡ Α. Μεγαλειότης ἡ αὐτοκράτειρα διανοεῖται νὰ διατάξῃ, Μεγαλειότατε, ὅπως ἔλθῃ ἐνταῦθα ἱερεὺς ἀντὶ ἐνὸς γελωτοποιοῦ.

— Πῶς θέλετε νὰ με φονεύσητε; ἀνέκραξεν ὁ

Πέτρος ἐγειρόμενος. Ὁφείλω ν' ἀποθάνω; Ἄρα γε γενναία πράξις θά ἦτο νὰ φονεύσῃ τις ἄνθρωπον ἄοπλον καὶ κεκλεισμένον ἐντὸς φυλακῆς;

Οὐδείς ἀπεκρίθη.

— Ζητῶ ἀπόκρισιν, ἐννοεῖτε, ἀγροῖκοι! ἀνέκραξεν ὁ αὐτοκράτωρ διὰ βροντώδους φωνῆς. Εἴμαι ὁ αὐτοκράτωρ καὶ κύριός σας. Ὁμιλήσατε, διατί δὲν πίνετε σεῖς ἐκ τοῦ οἴνου ὃν μοι προσεφέρατε;

— Ἀντιβαίνει εἰς τὴν ἐθιμοταξίαν, προσέθηκεν εἰρωνικῶς ὁ Ὁρλώφ, νὰ πῖν τις ἐνώπιον τῆς αὐτοῦ Μεγαλειότητος οἶνον, ὃν ὑμεῖς ἀπεποιήθητε.

— Δαίμονες! . . . Ὁ οἶνος εἶναι δηλητηριασμένος.

Οὐδεμία ἀπόκρισις.

— Βλέπων ὁ Πέτρος ἑαυτὸν ἄοπλον καὶ εἰς χεῖράς των, ἥλλαξε τονον φωνῆς, παρακαλῶν αὐτοὺς νὰ τῷ εἰπωσιν, ἐὰν θὰ τῷ ἐπέτρεπον ν' ἀναχωρήσῃ, ὡς εἶχε ζητήσει.

— Διὰ ποῖον μέρος Μεγαλειότατε;

— Διὰ ποῖον μέρος; διὰ τὴν Γερμανίαν.

— Ἰπάρχουσι πλὴν τόσον ὠραῖαι πόλεις ἐντὸς τῆς Ῥωσσίας, προσεῖπεν ὁ Βολσκόφ.

— Ὄχι, ὅχι, θέλω ν' ἀναχωρήσω, αὕτη εἶναι ἡ σταθερὰ ἀπόφασίς μου.

— Ἡ αὐτοκράτειρα δὲν ἐγνωστοποίησεν εἰσέτι τὴν θέλησίν της, Μεγαλειότατε, προσέθηκεν ὁ Ὁρλώφ ἐγειρόμενος τῆς τραπέζης, δι' ὅλα ταῦτα, μ' ἐπεφόρτισε νὰ παρουσιάσω πρὸς τὴν ὑμετέραν Μεγαλειότητα, πρῶτον πάντων, ταύτην τὴν θήκην ἰδοὺ τὸ κλειδίον. Ἀνοίξας τὴν θήκην ὁ Πέτρος, εὗρεν ἐντὸς αὐτῆς ἐρυθρὰν ταινίαν.

Εἰς τὴν θέαν ταύτην κατέστη πελιδνός, ἐν ᾧ οἱ δύο συνεβουλεύθησαν διὰ νεύματος.

Ἐνόησεν αὐτοὺς ὁ Πέτρος, καὶ ἀπεσύρθη τρέμων πρὸς τὴν θύραν τοῦ δωματίου λέγων αὐτοῖς, ὑγαιαίνετε κύριοι.

Τότε ὁ Ὁρλώφ ἐπλησίασε πρὸς τὸν αὐτοκράτορα, προσποιούμενος ὅτι θέλει ν' ἀσπασθῇ τὴν χεῖρά του, κατὰ τὴν ἐπικρατοῦσαν Ῥωσικὴν συνήθειαν.

— Ἀφήσατε, δὲν βλέπτει, ὑπέλαβεν ὁ Πέτρος ἀποσυρόμενος.

Ἐπειδὴ τὸ γέμμα ὑπῆρξεν ἐξάίσιον, ὀφείλομεν νὰ σ' εὐχαριστήσωμεν, ἀντίπερ ὁ σύντροφος τοῦ Ὁρλώφ, μὲ εἰρωνικὸν μειδίαμα, ὃ Πέτρε Φεοδόροβιτς.

— Ναὶ μικρὲ δουκίσκα τοῦ Ὀλστεῖν, προσεῖπεν καὶ ὁ Ὁρλώφ, θέτων τὴν χεῖρα ἐπὶ τῆς σπά-

της, ἡμεῖς οἱ Ῥώσσοι, οὓς σὺ ἐμίσησας, εἴμεθα συνειδησμένοι νὰ μὴ λαμβάνωμεν τι χωρὶς νὰ εὐχαριστήσωμεν.

Ἀποσυρθεὶς ὁ Πέτρος ἐντὸς τοῦ δωματίου ἐκλείσσε τὴν θύραν, πλὴν ὁ Ὁρλώφ διὰ λακτίσματος συνέτριψεν αὐτήν, καὶ εἰσῆλθεν ἐντὸς τοῦ δωματίου μετὰ τοῦ συνεταίρου του. Ἠκούσθη πάλη, ἀλλ' ἔπειτα βαθυτάτη σιγή! Ἐξεληθόντες ἐνίψαν τὰς χεῖρας καὶ τὰ αἵματόφυρτα ἐνδύματά των, ἔσπευσαν ν' ἀναχωρήσωσιν.

Εἰς τὴν θύραν τῆς αἰθούσης ἐνεφανίσθη ὁ Ἰβάν Πλάτων Βασιλεύσκη.

Ὁ δυστυχὴς γέρων τρέμων καὶ πελιδνός ὡς ὁ θάνατος ἠρώτησεν αὐτούς.

— Κύριοί μου ἐγεύθη ὁ αὐτοκράτωρ;

— Ναί, ἀπεκρίθη ὁ Ὁρλώφ, καὶ ἤδη ἀναγινώσκει τὸ ἀπόδειπνον.

Ζ'.

Τοιοῦτο τέλος ἔλαβε Πέτρος ὁ Γ'. ὅστις ἀνάβας ἐπὶ τοῦ θρόνου τῆς Ῥωσσίας τὸν Ἰανουάριον τοῦ 1762, τὸν Ἰούλιον τοῦ αὐτοῦ ἔτους ἀπώλεσε καὶ τὸν θρόνον καὶ τὴν ζωὴν του.

ΓΕΩΡ. Ι. ΠΑΠΗΑΖΟΓΛΟΥΣ.

ΠΕΡΙ ΒΑΜΒΑΚΟΠΥΡΙΤΙΔΟΣ.

Μία τῶν σπουδαιοτέρων ἐπινοήσεων τοῦ αἵματος τούτου, εἰς τὴν ὁποίαν οἱ ἐπιστήμονες ὅλης τῆς Εὐρώπης κατέγιναν, εἶναι ἡ βαμβάκοπυρίτις, τουτέστιν ἡ μεταβολὴ τοῦ βάμβακος εἰς οὐσίαν τινὰ ἐκπυρσοκροτικήν. Κατ' ἀρχὰς ἐδόξαζον ὅτι ἡ βαμβάκοπυρίτις δύναται νὰ ἀντικαταστήσῃ τὴν ἐξ αἰώνων ἐν χρήσει κοινὴν πυρίτιδα, ἀλλ' ὅμως ἀλλεπάλληλα δυστυχήματα τὰ ὁποῖα συνέβησαν εἰς τὴν τῆς βαμβάκοπυρίτιδος ξήρανσιν, δολοφονίαι καὶ ἄλλα τοιαῦτα ἠνάγκασαν τὰς κυβερνήσεις νὰ ἐμποδίσωσι τὴν κατασκευὴν ταύτης ἐν ἰδιαιτέροις χημικοῖς ἐργαστηρίοις. Ἡ χρῆσις τῆς βαμβάκοπυρίτιδος ἐγένετο τόσον κοινὴ, ὥστε ἕκαστος κατεσκευάζε τὴν πρὸς κυνηγεσίαν ἀπαιτούμενην βαμβάκοπυρίτιδα ἐν τῷ οἴκῳ αὐτοῦ ὀλόκληρα ὑφάσματα μετεβλήθησαν εἰς βαμβάκοπυρίτιδα καὶ ὁ κυνηγὸς ἀντὶ πυρίτιδος ἐλάμβανε μετ' αὐτοῦ ὑφασμα, ἐξ οὗ ἀπέκοπτε τεμάχιον τῆς βαμβάκοπυρίτιδος πρὸς γέμισιν τοῦ πυροβόλου.

Κατασκευάζεται δὲ ὡς ἐξῆς: εἰς ὑέλινον κύλινδρον ἐγχύνονται 30 μέρη θεαῖκου ὀξέος ἀκράτου καὶ 23 λειοτετριμμένου νιτρικοῦ καλίου, ἀμφοτέρω συμμιγνύονται δι' ἀναταράξεως μετὰ ὑελίνης βράβδου, καὶ πρὸς τὸ μίγμα προστίθεται πάραυτα 4 μέρη καθαροῦ καὶ ἡραιωμένου θάμβακος, πρότερον εἰς θερμότητα καλῶς ἀπεξηραμένου, οὗτος ἀφίεται ἀνακινούμενος μέχρι πέντε λεπτῶν ἐντὸς τοῦ μίγματος, ῥίπτεται εἰς φιάλην πλήρη ψυχροῦ ὕδατος, καὶ τέλος ἐξαπλωθεὶς ἐπὶ ὑελίνου πλατύσματος ξηραίνεται εἰς συνήθη θερμοκρασίαν.

Ἡ κατὰ τὸν ἐκτεθέντα τρόπον ἀπολειφθεῖσα βαμβάκοπυρίτις εἶναι εὐφλεκτος διὰ τῆς προσπελάσεως τῆς φλογός, καὶ ἂν καλῶς κατασκευασθῇ δὲν ἀφίνει μετὰ τὴν καυσιν αὐτῆς κανὲν ὑπόλειμμα· ἐπίσης ἂν τεθῇ ἐπὶ πυρίτιδος καὶ φλεχθῇ δὲν μεταδίδει τὴν φλέξιν καὶ εἰς τὴν πυρίτιδα, ἂν δὲ κρουσθῇ ἐπὶ ἄκμονος, περιτυλιχθεῖσα πρότερον ἐντὸς χάρτου ἐκπυρσοκροτεῖ.

Τὸ γέμισμα τῶν πυροβόλων διὰ τῆς βαμβάκοπυρίτιδος γίνεται κατὰ τὸν συνήθη τρόπον μετὰ τὴν προφύλαξιν μόνον ὅτι δὲν πρέπει νὰ κρουσθῇ ἰσχυρῶς διὰ τοῦ γεμιστήρος, διότι δύναται νὰ κροτήσῃ. Πέντε μέχρις ἑκτῶ κόκκων ἀρκοῦσι πρὸς ἐκσφενδόνισιν τῆς σφαίρας εἰς ἀπόστασιν 70—90 βημάτων. Ἐὰν ἡ βαμβάκοπυρίτις, ἥτις ἐπιστημονικῶς πυροξυλίνη (pyroxylinum) ὀνομάζεται, εἶναι καλῶς κατεσκευασμένη, δὲν διαφθείρει ποτὲ τὰ ὄπλα· ἂν ὅμως δὲν εἶναι καλῶς ἐκπεπλυμένη ἀναπτύσσει ἀτμούς νιτρικοῦ ὀξέος ὑφ' ὧν τὰ ὄπλα ὀξειδοῦνται καὶ φθείρονται.

Ἡ βαμβάκοπυρίτις καιομένη δὲν ἐκπέμπει καπνὸν μήτε προκαλεῖ ἰσχυρὸν κρότον, καὶ ἔνεκα τοῦ πρώτου τούτου ἰδιώματος εἶναι καταστρεπτικώτατον μέσον ἐν καιρῷ πολέμου καὶ πρὸ πάντων εἰς ναυμαχίας, καθ' ὅς πλοῖον πυροβολοῦν διὰ βαμβάκοπυρίτιδος δύναται εὐχερέστατα νὰ καταστρέψῃ ὀλόκληρον στόλον, καθὼς τοῦτο συνέβη εἰς τὸν τελευταῖον Ἀμερικανικὸν πόλεμον.

Ἐπίσης ἡ βαμβάκοπυρίτις φλέγεται διὰ τοῦ ἡλεκτρικοῦ σπινθηρός ὥστε ἔνεκα τούτου φλεχθεῖσα ἐκ μακρυνῶν ἀποστάσεων, ἐφηρμόσθη πρὸς διάβρηξιν ὑφάλων καὶ σκοπέλων ἐν τῇ θαλάσῃ καὶ ἀπεκαστέστη χρήσιμος εἰς τὴν κατασκευὴν ὑδραυλικῶν ἔργων.

Προσθέτομεν ἐνταῦθα τὸ πρό τινων ἐτῶν ἐν Βενετίᾳ γενόμενον κολοσσιαῖον πείραμα, ἐξ οὗ ἀποδείκνυται ἡ σφοδρότατη τῆς βαμβάκοπυρίτι-

δος δύναμις. Τινὲς λίτραι βαμβάκοπυρίτιδος καλῶς συμπεπιεσμέναι ἐνεκρύβησαν εἰς τὸν μυχὸν παλαιοῦ τινὸς θρυκίου· ἡ φλέξις ἐξετελέσθη ἐκ μακρυνῆς ἀποστάσεως δι' ἡλεκτρικοῦ βεύματος. Γενομένης τῆς ἐκπυρσοκροτήσεως τὸ πλοῖον ἀνετινάχθη καὶ διεβράχθη εἰς μυρία τεμάχια, φθίσαντα εἰς ὕψος οἷον τὸ τοῦ κωδωναστασίου τοῦ Ἁγίου Μάρκου.

Ε. ΑΛΑΝΔΕΡΕΡ.

ΕΠΙ ΤΟΥ ΑΤΜΟΠΛΟΙΟΥ «ΜΙΣΙΣΙΠΗΣ».

Ἀπέναντι τῆς Φλωρίδος, τῇ 2 Ἰουλίου 1865.

Ἀγαπητέ μου Ἰωάννη,

Τὸ ταξιδιὸν μας μέχρι σήμερον ἦτον ὅσον δίδεται εὐχάριστον καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὸν καιρὸν. Ἐξαιρέσει τῆς πρώτης ἡμέρας, ἡ θάλασσα ἦτο ὀμαλὴ ὡς καθρέπτis, ὁ οὐρανὸς ἀνέφελος καὶ ὁ καύσων ὑπερβολικὸς, ἅμα παρηλλάξαμεν τὸ περίφημον ἀκρωτήριον Hatteras, τῆς Βορείου Καρολίνας. Ἀλλ' αἱ νύκτες ἦσαν ὠραϊόταται, κυρίως μετὰ τὴν δύσιν τῆς σελήνης, ὅτε ὁ οὐρανὸς, διακυγῆς ὡς ἐκεῖνος τῆς φίλης Ἑλλάδος, ἐστίλβεν ἐκ τῶν ἀναριθμητῶν ἀδαμάντων μὲ τοὺς ὁποίους ἐκόσμησεν αὐτὸν ὁ δάκτυλος τοῦ Δημιουργοῦ. Ὁ ἐν τῷ οὐρανῷ σταυρὸς, τὸν ὁποῖον Κωνσταντῖνος ὁ Μέγας εἶδεν ὅτε εὕρισκετο ἀπέναντι τοῦ ἐχθροῦ δὲν εἶναι μῦθος, τὸν εἶδα ἰδίῳι ὁμμάσι, χθὲς τὸ ἑσπέρας, ὀλίγον τι ἄνω τοῦ ὀρίζοντος, καὶ μολονότι δὲν ἀνέγνωσα κύκλωθι τὸ «ἐν τούτῳ νίκαι», μὲ τὸ ὁποῖον τὸ περιεκόσμησεν ἡ εὐσέβεια καὶ πίστις τοῦ μεγαλεπιδόλου αὐτοκράτορος, τὸ ἔμβλημα ὅμως τῆς ἱερᾶς ἡμῶν πίστεως, διαγραφόμενον εὐκρινῶς εἰς τὸ στερέωμα διὰ λαμπρῶν ἀστέρων, μοι ἐνέπνευσεν ἰδέας τῆς ἀπείρου μεγαλειότητος τοῦ Δημιουργοῦ καὶ τῶν θαυμασιῶν αὐτοῦ ἔργων. Ὁ σταυρὸς σχηματίζεται ἐκ τεσσάρων ἀστέρων εἰς ἀπόστασιν δέκα περίπου μοιρῶν κατὰ μῆκος καὶ διακρίνεται διὰ τοῦ γυμνοῦ ὀφθαλμοῦ μέχρι τῆς 24 μοίρας τοῦ βορείου πλάτους· βορειότερον τοῦ σημείου τούτου, χάνεται ὑπὸ τὸν ὀρίζοντα. Οἱ ναυτικοὶ τὸν ὀνομάζουν «ὁ Μεσημβρινὸς Σταυρὸς» (Southurn crose.)

Διήλθομεν ἤδη τὰς Βαχάμας νήσους καὶ ἤδη εὕρισκόμεθα ἀπέναντι τῶν σκοπέλων τῆς χερσονήσου τῆς Φλωρίδος, οἵτινες εἰσι, δικαίως, ὁ τρόμος τῶν ναυσιπόρων. Ἐνώπιον τῆς στερεᾶς καὶ παραλλήλως τῆς ἀκτῆς ἐκτείνονται, εἰς διάστημα τριακοσίων μιλίων, ἀναριθμητοὶ ὑφαλοὶ, σκόπελοι,

καὶ νησίδια, καθιστῶντα τὸν πλοῦν τῶν μερῶν τούτων κινδυνωδέστατον ἐν ὧρα χειμῶνος. Ἐξ ἀριστερῶν ἡμῶν εὐρίσκεται ἡ βασιλίς τῶν Ἀντιλ-λῶν, ἡ Κούβα, ἡ αἰετοπεπλημένη νῆσος εἰς τὸ Ἰσπανικὸν βασίλειον. Ἐνώπιον ἡμῶν ἀνοίγεται μεγαλοπρεπὴς ὁ κόλπος τοῦ Μεξικοῦ καὶ ἐντὸς 48 ὥρων, Θεοῦ εὐδοκούντος, θέλομεν εἰσελθεῖν εἰς τὸ στόμιον τοῦ Μισισσιππῆ.

Ἀλλὰ λυπηρὸν συμβῆναι προχθὲς μετὰ μεσημβρίαν ἐνέπλησεν ἡμᾶς ἀθυμίας. Ὁ τρίτος μάγειρος τοῦ ἀτμοπλοίου, ὑψηλὸς καὶ βρωμαλὸς ἀνὴρ, προσβλήθη ὑπὸ κεραυνοβόλου ἀποπληξίας καὶ ἐτελεύτησεν ἐντὸς μιᾶς ὥρας. Ἰατροὶ τις τῶν ἐπιβατῶν, τὸν ἐφλεβοτόμησεν ἀλλ' ἤτο ἀργά, διότι πέντε λεπτὰ μετὰ τὴν φλεβοτομίαν ἐξέπνευσε. Τὸ σῶμα τοῦ ἐρράφη ἐντὸς χονδροῦ ὑφάσματος, ἐντὸς τοῦ ὁποίου, παρὰ τοῦς πόδας, ἔθεσαν βαρέα τεμάχια σιδήρου καὶ τὴν ἐβδόμην ὥραν τῆς πρωῆς χθὲς ἐγένετο, κατ' ἀπόφασιν τοῦ πλοιάρχου, ἡ ἐπικηδεῖς τελετή.

Ὁ νεκρὸς ἐτέθη ἐπὶ πλατείας σανίδος εἰς τὸ χεῖλος τοῦ πλοίου κατὰ τὸ μεσαῖον τοῦ καταστρώματος μέρος, μετὰ τοὺς πόδας πρὸς τὴν θάλασσαν, κεκαλυμμένος ὑπὸ τῆς Ἀμερικανικῆς σημαίας, Κύκλῳ αὐτοῦ ἦσαν οἱ ἐπιβάται, ἑκατέρωθεν δὲ τοῦ φερέτρου ἴσταντο δύο ναῦται, ἕτοιμοι ὅπως ῥίψωσι τὸν νεκρὸν εἰς τὴν θάλασσαν τῇ διαταγῇ τοῦ πλοιάρχου.

Τὴν ἐβδόμην ἀκριβῶς ὥραν, ὁ πλοίαρχος πλησιάζας τὸν νεκρὸν ἀπεκαλύφθη, καὶ οἱ διακόσιοι ἐπιβάται τὸν ἐμιμήθημεν. Μετὰ φωνῆς σοβαρᾶς καὶ συγκεκινημένης ἤρχισε ν' ἀναγινώσκει τὴν νεκρώσιμον ἀκολουθίαν ἥτις μεγάλως μᾶς συνεκίνησε. Πάντες ἠκραζόντο προσεκτικῶς, ἐνῶ ταυτοχρόνως ὁ κώδων τοῦ πλοίου ἐσήμανε πενθίμως καὶ ἡ σημαία κατεβιβάσθη κατὰ μέσον ἰστόν. Οἱ νεκρώσιμοι ψαλμοὶ ἐν τῷ μέσω τοῦ πελάγους, ἡ κατῆφεια ἥτις ἦν ἐξωγραφισμένη εἰς τὰ πρόσωπα ὅλων, οἱ πένθιμοι τοῦ κώδωνος ἤχοι, ταῦτα πάντα εἶχον μεγαλεῖον τι καὶ ἀόριστον, βαθείας προξενούν συγκινήσεις. Ὅτε δὲ ὁ πλοίαρχος ἔφθασεν εἰς τὴν φράσιν «παραδώσωμεν τὸ σῶμα τοῦ νεκροῦ εἰς τὰ βάθη τῆς θαλάσσης» (ἀντὶ εἰς τὰ τῆς γῆς), εὐθὺς οἱ δύο παρακείμενοι ναῦται ἤγειραν ὀλίγον τὸ σῶμα, τὸ ὁποῖον εὐθὺς ὠλισθήσεν εἰς τὴν θάλασσαν, εἰς ἣν ἐβυθίσθη ἐν ἀκαρεῖ. Ὁ δυστυχὴς, οὔτε μητέρα, οὔτε ἀδελφὴν εἶχε πλησίον του, ὅπως τὸν κλαύσει. Μίαν ὥραν μετὰ τὴν αὐτὴν τελετὴν, οἱ ἐπιβάται ἐκάθησαν φαιδροὶ εἰς τὸ πρόγευμα

καὶ τὰ πάντα εἶχον λησμονηθῆναι ἀλλ' ὁ ἐπιβλέπων τὰ πάντα, ἐπέβλεψε θεοβίως καὶ ἐπὶ τοῦ ἀποθανόντος τούτου καὶ μεταξύ τῶν διακοσίων ἐπιβατῶν, πολλοὶ εἰς τὰ βάθη τῆς ψυχῆς τῶν παρεκάλεσαν τὸν δημιουργὸν ν' ἀναπαύσῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ. Εἰς τούτων ἦτο καὶ ὁ ἀδελφός σου

Δ. Ν. ΜΠΟΤΑΣΗΣ.

ΓΡΑΜΜΑ ΑΝΕΚΔΟΤΟΝ.

ΚΟΠΙΑ, ΤΟ ΙΣΧΙΟΝ ΤΟΥ ΠΡΩΤΟΤΥΠΟΥ.

(Σφραγίς)

Εἰς δόξαν Θεοῦ ἀμὴν 1736 Ἰανουαρίου 4 ἐν τῇ Ναξίᾳ. Προβλέποντας τὸ τόσον τέλειον ζημίαις καὶ ἐξοδαῖς ὅπου ἔτρεξεν ἀνάμεσον εἰς τὰ τρία κοινὰ, εἰς τὸ Κάστρο, εἰς τὸ Μπούργου καὶ εἰς ὅλα τὰ χωρία τῆς Ἀξίας, τόσον ὅπου ἤλθαν εἰς ἐλεεινὴν κατάστασιν καὶ παντελῆ ἀφανισμόν ἀπάνω διὰ τὸ κουμέρκι, ἀλατζαλικαῖς, ψαραλικάις, θάρκες ψαράδικαις, πρόβατα καὶ σμιρίγλη, ὅθεν τὴν σήμερον ἐρχόμενα τὰ αὐτὰ τρία μέρη εἰς θεοφοβίαν εἰς τέλειαν ἀγάπην, εἰς εἰρηνικὴν καὶ ἀκαταζήτητην γνώμην, θέλουν ἀπὸ τὴν σήμερον διὰ παντοτεινὴν τὸς κυβέρνησιν τῶν τριῶν κοινῶν, ἔσσοντας καὶ ἡ κοινότης Κάστρου, Μπούργου καὶ ζητᾶ καὶ νὰ πρετεντέρη ἀπὸ τοὺς χωριανούς πρόβατα καὶ σμιρίγλη τ' ἀφίνουν καὶ τὰ ἀπαραίτου ἐἰς τὴν παντοτεινὴν ἐξουσίαν καὶ κυριότητα τῶν χωριανῶν, ἡγουν τὰ πρόβατα τὰ ἐδικάν τους καὶ τὰ πρόβατα τῶν Καστριανῶν νὰ ἦναι εἰς τὴν ἐξουσίαν τῶν Καστριανῶν, ὁμοίως καὶ τὰ πρόβατα τῶν Μπουργιανῶν νὰ ἦναι εἰς τὴν ἐξουσίαν τῶν Μπουργιανῶν. Καὶ ὅντας δὲν εἶναι βοιθόντας τὰ πρόβατα Καστριανέκα καὶ Μπουργιανέκα νὰ μὴν χρεωστοῦν νὰ δίνουν κανέναν δύοσιμον τῶν χωριανῶν, καθὼς ἀκόμη καὶ ἡ κοινότης ὁλονῶν τῶν χωρίων τῆς Ἀξίας πρετεντέρουν τὸ κουμέρκι, ἀλατζαλικαῖς, ψαραλικάις καὶ θάρκαις ψαράδικαις τὰ ἀφίνουν καὶ τὰ ἀπαραίτου καὶ τὰ δίνουν εἰς τὴν παντοτεινὴν ἐξουσίαν καὶ τέλειαν δεσποτίαν καὶ κυριότητα τῆς κοινότητος Κάστρου, Μπούργου τῆς Ἀξίας νὰ τὰ ὀρίζουν καὶ νὰ τὰ ἐξουσιάζουν μετὰ ὅταν τὸς τὰ δικαιώματα καθὼς ἀπὸ τὸ παλαιὸν τὰ ἐποσεντέραςιν καὶ τὰ ἐξουσιάζασιν, ἔτι πάλαι νὰ τὰ ὀρίζουν καὶ νὰ τὰ ἐξουσιάζουν καὶ νὰ τὰ ἔχουν αἰώνως καὶ νὰ ἦναι ἀκαταζήτητα, μηδενὸς ἐναντιού-

μενοι ἢ πειραζόμενοι καὶ ὀπόντας καιρὸν εὐγῆ τὸ ἄλλας νὰ κράζουν τοὺς χωριανούς διὰ νὰ δυνεύουν καὶ νὰ πληρώνονται καὶ νὰ πέρουν ἄλλας διὰ τὸν κόπον τὸς, κατὰ πῶς ἐπεκρατήθη ἀπὸ τὸ παλαιόν. Ἀκόμη κάμουν καὶ τὴν παρὸν συμφωνίαν. Τὰ ὅσα ὑποστατικὰ ἔχουν ἀγορασμένα τὸ ἓνα μέρος ἀπὸ τὸ ἄλλο νὰ τυχαῖν νὰ πληρῶνῃ ἐκεῖ ποῦ εἶναι τὸ κεφάλι μετὰ τὸ θάρος του κατὰ τὸ βασιλικὸ ταχύρι. Ὁμοίως καὶ τὴν ἀγίαν Κυριακὴν μετὰ τὰ πράγματά της, καὶ τὰ πράγματα τοῦ Κλαμένου ποῦ εἶναι προσηλωμένα στὴν κυρίαν Φανερωμένην νὰ ἦναι εἰς τὰ χωρία μετὰ τὸ θάρος τὸς κατὰ τὸ βασιλικὸ ταχύρι. Καὶ ὅσα πράγματα δὲν εἶναι εἰς τὸ βασιλικὸ ταχύρι νὰ τὰ πέρουν μετὰ τὴν κοινὴν ἀποκοπὴν ἡγουν τὰ ὅσα πράγματα ἀγόρασεν τὸ ἓνα μέρος ἀπὸ τὸ ἄλλο ὕστερα ἀπὸ τὸ ταχύρι νὰ τὰ πέρουν ἐκεῖ ποῦν τὸ κεφάλι μετὰ τὸ θάρος τὸς κατὰ τὸ ταχύρι, τόσον ἐτοῦτα ὡς καὶ τὰ ἐρχόμενα. Ἀκόμη καὶ ἀπὸ τὴν σήμερον τὰ ὅσα ὀνόματα χωριανέκα ἔλθουν εἰς τὴν χώραν νὰ κατοικήσουν νὰ μὴν τοὺς θάνουσιν χαράτζι μήτε οἱ Καστριανοὶ ἀλλὰ μήτε οἱ Μπουργιανοὶ ὁμοίως ἂν ἤθελεν πᾶσιν καὶ εἰς τὰ χωρία νὰ κατοικήσουν ἢ Καστριανοὶ ἢ Μπουργιανοὶ νὰ μὴν ἐμποροῦν οἱ χωριανοὶ νὰ τοὺς πάρουσι χαράτζι κἀνοντας καὶ τὴν παρὸν δυνατὴν ὑπόσχεσιν καὶ τὰ τρία μέρη, ὅτι νὰ στείλουν τὸν ἐφετερινὸν χρόνον ἀνθρώπους διὰ νὰ πᾶσιν εἰς τὴν πόλιν νὰ κυβερνήσουν τὸ νησί μας, καὶ φέρνοντάς το εἰς μίαν καλὴν κυβέρνησιν ὑποσχόμεθα πάντα νὰ τὸ πέρνωμεν, καὶ ὅποιον μέρος ἀπὸ τὰ τρία ἤθελε ἀθετήσει, νὰ ἦναι ὑποκείμενον εἰς τὰ δύο εἰς ἐκεῖνον ποῦ ἤθελεν κάμει γροικᾶται διὰ τὴν δεκαετίαν ὅπου συμφωνοῦσιν, νὰ τὸ ἔχωμεν πάντα τόσον Κάστρο, τόσον Μπούργος, ὡς καὶ τὰ χωρία ὅλα. Καὶ ὅποιον ἀπὸ τὰ τρία κοινὰ ἤθελε ἀθετήσει καὶ παραβῇ ἀπὸ τοὺς τοιούτους ἀκατάλυτους ταιριασμούς καὶ περισσας νὰ πληρῶνῃ εἰς τὸ μουτουπάκι τοῦ πολυετῆ Καπετάν πασᾶ ῥεάλια χίλια πεντακόσια. Καὶ τὸ παρὸν πάντα νὰ ἦναι καὶ νὰ γροικᾶται ἰσχυρὸν, βέβαιον καὶ ἀγέλαστον εἰς τὸν αἰῶνα. Ὅθεν εἰς χάριν ἀληθείας καὶ πίστεως θεβαινέται μετὰ τὴν ὑπογραφὴν τῶν τριῶν κοινῶν Κάστρου, Μπούργου καὶ χωρία καὶ μετὰ τὰς σφραγίδας Κάστρου, Μπούργου καὶ τὰ ἐξῆς.

Χωρία Δριμαλίας.

Ὁ Σακελλάριος Δριμαλίας, ὁ πρωτοπαπᾶς Δριμαλίας, ὁ σκευοφύλαξ Ἰ. Σπανός, ὁ σκελίου Δριμαλίας, ὁ πρωτεύδικος Δριμαλίας. Παπᾶ Πέ-

τρος Βαρβατάκης, Νικόδημος ἱερομόναχος Σπανός, ΠαπαΜιχάλης Τζανίνης, Γρηγόριος ἱερομόναχος ὁ Σταυριώτης, παπᾶ Ἰω. Ρατζίας, παπᾶ Στέφανος Ἀρόνης, παπᾶ Νικόλαος Βλυσίδης, παπᾶ Γεώργιος Διάπετας, παπᾶ Ἰω. Κουμερτάς, παπᾶ Γεώργιος Ἀρόνης, παπᾶ Νικόλαος Ποχοίτης, παπᾶ Ἰω. Φαραγκάρης, παπᾶ Ἰω. Θεονᾶς, παπᾶ Στεφανῆς Κορὲς, Ἰωακείμ ἱερομόναχος, παπᾶ Ἀντώνης Ἀρόνης, παπᾶ Μανώλης Τζανίας, Δημήτριος ἱερεὺς ὁ Μωραΐτης, παπᾶ Δημήτριος Τζακονιάτης, παπᾶ Ἰω. Τζακονιάτης, Μανουὴλ Μελισινός, Θεοδωρὸς Νταμίγος, Δημήτριος Γιαννάκης, Τζάνης Καλέργης, Μανώλης Στεφανάκης, Σταμάτης Γασπαρίνης, Μανώλης Βασιλάκης, Προκόπιος τοῦ Μιχάλη, Μάρκος Καπούνης, Νικόλαος Πολίτης, Μανώλης Αναπλιώτης, Μιχάλης Πολίτης, Ἐμμανουὴλ Πολίτης, Γεώργιος Κατζούλης, Ἀνδρέας Γιαμούρης, Κωσταντῆς Ρόητης, Νικόλαος Μάρκου Ἀλισάφης, Δημήτριος Βασάλ Γιώργης, Γλουμάκης Κορὲς, Βασίλη Κεφαλά, Νικόλαος Χοματάκης, Γιάννης Στάθης, Μιχάλης Κουτσοφραγκούλης, Βασίλης Κουμερτάς, Γεώργιος Τζώτης, Στέφανος Ἀρόνης, Ἠλίας Κουμερτάς, Ἀλμπέρτος Φλουρέντζας, Ἀγουστής Φιλιππόπουλος, Ἰ. Φλουρέντζας. Κάστρου κοινότης.

Νικολέτος Σουμμαρίπας, Τζαμπατῆς Μπαρόττης, Γιάκωβος Σουμμαρίπας, Γερώνυμος Μπαρόττης, Μπερνάρδος Μπαρόττης, Μαρκάντος Κορονέλλος, Τζανὲς Σουμμαρίπας, Χρυσῆς Κορονέλλος, Γιάκουμος, Τζόρτζης Σουμμαρίπας, Φραντζέσκος Μπαρόττης, Ἰάκωβος Σφόρτζα Κάστρης, Φραντζέσκος Σουμμαρίπας, Χρυσῆς Κορονέλλος.

Μπούργου κοινότης.

Ἰωάννης Μιχαλίτζης, Γεώργιος Σπυρίδης, Ἰάκωβος Σανουδός, Γεώργ. Τάγρης, Νικόλαος Μιχαλίτζης, Ἀντώνιος Μαυρομμάτης, Ἐλευθέριος Μιχαλίτζης, Ἰωάννης Μπάφος, Μάρκος Φραγκόπουλος, Δημήτριος Μπάφος, Ἰάκωβος Ἀλισάφης, Παναγιώτης, Νικολὸς Νταπλησίας, Γεώργιος Ἀβάζος, Γεώργιος Ἀμπραμος, Σταυριανὸς Μιχαλίτζης, Θωμᾶ, Ἀλεξάντρης Λάσκαρης, Νικολὸς Ἀναπλιώτης, Ντεμενέγος Ἀταλιώτης, Βασίλης Κιτριλάκης, Γεώργιος Μελισσουργός, Δημήτριος Τζιριγώτης, Μιχάλης Ἀναπλιώτης, Πέτρος Μιχαλίτζης, Φραντζέσκος Σκλαβοῦνος, Νικολὸς Κοντοπίδης, Γιάννης Χιαμῆς, Ἀντώνης Φουτῆς, Ἰωάννης Ἀρβανίτης.

Καγὼ Σταυριανὸς Μιχαλίτζης πρωτονοτάριος ἀρχιερατικὸς καὶ δημόσιος Καντζελλάριος γέγραφα.

ΣΗΜ. Τὸ ἀνωτέρω κοινὸν γράμμα ἢ συμφωνητικὸν δημοσιεύομεν καὶ χάριν τῆς γλώσσης καὶ χάριν τῆς ἱστορίας, ἀπαρπλάκτως ὥς ἔχει ἐν τῷ χειρογράφῳ, ἐκτὸς ὀρθογραφικῶν τινῶν διορθώσεων.

Εἰς τὸν συγγραφεύοντα τὴν ἱστορίαν τῆς Νάξου τὸ πρῶτον ἐγγράφον θέλει φανῇ χρησιμώτερον καὶ πολλῶ σπουδαιότερον, νομίζομεν, παρ' ὅσον σήμερον ἴσως φαίνεται εἰς τινὰς τῶν ἀνγνωστών τῆς Χρυσάλλιδος· διότι ἐν αὐτῷ καὶ ἡ τότε πολιτικὴ τε καὶ οἰκονομικὴ κατάστασις τῆς Νάξου ὁπωσοῦν ἐκδηλοῦται. καὶ ἐκ τῶν εἰς τὸ ἐγγράφον ὑπογεγραμμένων ὀνομάτων δύνανται πολλὰ γεωλογικὰ ζητήματα νὰ διαφωτισθῶσιν.

Ἡ Νάξος, ἡ μεγαλητέρα τῶν Κυκλάδων, διήλθεν ὅσας καὶ ἡ ἄλλη Ἑλλάς· περιπετείαι. Ἀλωθείσης τῆς Κωνσταντινουπόλεως ὑπὸ τῶν Λατίνων καὶ διαμελισθείσης τῆς Βυζαντινῆς αὐτοκρατορίας, ἡ νῆσος αὕτη περιήλθεν εἰς τὴν ἐξουσίαν τοῦ Ἑνετοῦ Μάρκου Σανούτου καὶ διετέλεσεν ὑπὸ τὸ δουρικὸν σκῆπτρον τῶν διαδόχων αὐτοῦ μέχρι τοῦ 1527, καθ' ἣν ἐποχὴν ὁ Βαρβερούσος, ναύαρχος τοῦ Σουλμάνου, κατέλαθε τὴν νῆσον ἐπ' ὀνόματι τοῦ κυρίου του. Ἐκτοτε ἡ Νάξος ἐδιοικεῖτο μέχρι τινὸς ὑπὸ δουκῶν διοριζομένων ὁμοῦς ὑπὸ τῶν Σουλτάνων καὶ φέρον εἰς αὐτὸν τελούντων.

Φαίνεται δὲ ὅτι οἱ Τούρκοι καθὼς καὶ εἰς πολλὰς ἄλλας νήσους οὕτω καὶ εἰς Νάξον, ὀλίγον ἐφρόντιζον περὶ τῆς διοικήσεως τῶν βασιλέων καὶ μόνον μέλημα εἶχον τὴν εἰσπραξίν τοῦ χαράζιου καὶ τῶν ἄλλων δασυμάτων. Τοῦτο δὲ συμπεραίνομεν ἐκ τοῦ ἐγγράφου λέγοντος «Καὶ ὄντας δὲν εἶναι βοῦθόντας» ἐξ οὗ καταφαίνεται ὅτι δὲν ὑπῆρχε τακτικὸς διοικητής. Ἀλλὰ μήπως οἱ κάτοικοι ὠφελοῦντο ἡθικῶς ἢ ὑλικῶς ἐκ τῆς βαθυμίας ταύτης τῶν κατακτητῶν τῶν; Παντάπασι, διότι ὁ Πιπτὼν Τουρνεφόρτιος καὶ ἄλλοι περιηγηταὶ μᾶς πληροφοροῦσιν ὅτι ἐν Νάξῳ μεταξὺ τῶν κατοίκων ὑπερπελεόναζεν ἡ διχόνοια καὶ μάλιστα μεταξὺ Λατίνων καὶ ὀρθοδόξων, καὶ τοιαύτη ἦτο ἡ κατ' ἀλλήλων ἀντιζηλία καὶ ἀντιπάθεια, ὥστε πρόσκαισιν ἐζήτουν ἵνα ἀναφερθῶσιν εἰς τὰς Τουρκικὰς ἀρχάς, πρὸς βλάβην ἑαυτῶν. Ἀλλὰ καὶ τὸ ἐγγράφον αὐτὸ μαρτυρεῖ τρανῶς τὸ φίλον τῶν κατοίκων καὶ τὰ ἐκ τῆς διχονοίας αὐτῶν ἐλπεινὰ ἐπακόλουθα.

Εἰς ἄλλο φυλλάδιον τῆς Χρυσάλλιδος ἴσως δημοσιεύομεν σύντομον μονογραφίαν περὶ Νάξου, σήμερον δὲ ἐν παρόδῳ μόνον λέγομεν ὅτι ὁ μὲν

περιηγητὴς Σπῶν ἀναφέρει ὅτι ἡ Νάξος ἐπλήρωνε χαράζιον 6,000 γρόσια καὶ δόσιμον (δὲν λέγει τὸν ἀριθμὸν) τόσον, ὅσον ἤρκει πρὸς συντήρησιν μιᾶς γαλέρας σουλτανικῆς, ὁ δὲ Τουρνεφόρτιος, ὅτι ἐπλήρωνον ἐν συνόλῳ οἱ κάτοικοι τῆς νήσου, ὀκτακισχίλιοι ὄντες (ἐν ἔτει 1700), δέκα χιλιάδας καὶ πεντακόσιαι σκούδα καὶ κατ' ἔτος ἐξέλεγον ἐξ ἐντοπίους ἄρχοντας ἐκπληροῦντας καθήκοντα μᾶλλον δικαστικά.

Τὸ Κάστρον ἐκατοικεῖτο ὑπὸ τῶν Λατίνων· ἐκκαλεῖτο δὲ οὕτω ὁ περὶ τὸ παλαιὸν δουρικὸν φρούριον περίβολος· τὸ δὲ Μπούρρον ὑπὸ τῶν ὀρθοδόξων, ἐκτεινόμενον ἀπὸ τοῦ Κάστρου μέχρι τοῦ αἰγιαλοῦ. Κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην (δηλαδή περὶ τὰ 1700) ἐγένετο ἐν Νάξῳ ἀρκετὸν ἐμπόριον ἐξαγωγῆς κριθῆς, οἴνου, σύκων, θαμβακίου, μεταξῆς, μαλλίου, τυροῦ, ἄλματος, κτηνῶν, σμυρίδος καὶ ἐλαίου. Εἴκοσι καντάρια σμυρίδος ἐπωλοῦντο τότε, λέγει ὁ Τουρνεφόρτιος, ἀντὶ ἐνὸς σκούδου.

Ἐκ τῶν δύο ἀρχιεπισκόπων τοῦ Λατίνου καὶ ὀρθοδόξου ὁ τῶν ὀρθοδόξων ἦτο, λέγει ὁ ἐκ τοῦ Ἀγγλικοῦ περιηγητικῆς τινος ἐπιστολῆς μεταφράσας γάλλος Depuissieux, ὁ πλουσιώτερος καὶ ἰσχυρότερος καὶ εἰς τούτου τὴν δικαιοδοσίαν ὑπῆγοντο ἢ τε Πάρος καὶ Ἀντίπαρος.

Περὶ τοῦ ἐν τῷ ἐγγράφῳ ἀναφερομένου μοναστηρίου τῆς Φανερωμένης ἰδοὺ τί λέγει ὁ Θεοβότος, ἄλλος περιηγητὴς γάλλος τῆς ἐποχῆς ἐκείνης· «Ἐν τῇ νήσῳ ταύτῃ (τῇ Νάξῳ) ὑπάρχουσι πολλὰ μοναστήρια ἐξ ὧν ἓν, ἐν σχήματι πύργου, ἀρχαιοῦς ἐκδομήται ἐπὶ τινος ὄρους, ὑπάρχει δὲ καὶ ἕτερον τῆς Φανερωμένης καλούμενον καὶ ἀφιερωμένον εἰς τὴν Παναγίαν, ἣς περιέχει τὴν ἐκεῖ εὐρεθεῖσαν πολυσέβαστον εἰκόνα, νεόδητον μὲν, ἀλλ' εὐρυχωρότατον, διότι περιέχει ἐκδομήκοντα κελλία ἐκτὸς τῶν ὑπογείων.»

Ὁ Τουρνεφόρτιος ἀπαριθμεῖ τὰ ὀνόματα τῶν κυριωτέρων ἐν Νάξῳ ἐκκλησιῶν καὶ μοναστηρίων.

ΟΠΟΙΑ ΤΙΣ ΕΙΝΑΙ Η ΑΜΕΡΙΚΗ

ἢ

ΠΕΡΙΗΓΗΣΙΣ ΤΟΥ ΜΑΡΚΕΛΛΟΥ ΜΠΟΝΩ. (1)

Ὁ Ἅγιος Νικόλαος εἶναι τὸ ὠραιότερον ξενοδοχεῖον τῆς ἀμερικανικῆς πρωτευούσης, ἥτις εἰς

(1) Συνέχεια ἀπὸ φυλλ. 67.

τοιαῦτα εἶδη καταστημάτων κατέχει ἀναμφιλέκτως τὰ πρωτεῖα μεταξὺ τῶν ἄλλων τῆς οἰκουμένης πόλεως, οὐδ' αὐτῶν τῶν ἐν Παρισίοις Ξενοδοχείου τοῦ Λούβρου καὶ μεγάλου Ξενοδοχείου ἐξαιρουμένων.

Καὶ ἡ μὲν ἐξωτερικὴ ἀποψὶς τοῦ Ἁγίου Νικόλαου εἶναι μεγαλοπρεπεστάτη, ἀν' ὅχι καὶ λίαν κομψή, ἡ δὲ ἐσωτερικὴ ἤθελε παρέχει τὸ ἄκρον ἄκρον τῆς μεγαλοπρεπείας καὶ ἀναπαύσεως, ἐὰν περιεῖχε καὶ ἀεροπόρους ἀμάξας, δι' ὧν οἱ ξένοι, οἱ λόγῳ ἀκηδίας ἀποφεύγοντες τὴν διὰ τῆς μεγάλης κλίμακος ἀνάβασιν, νὰ ἀνέρχονται ἢ καὶ κατέρχονται τὰ διάφορα πατώματα τοῦ ξενοδοχείου. Τὸν παράδοξον τοῦτον τρόπον τῆς ἀναβάσεως μεταχειρίζεται τὸ ἐν τῇ πέμπτῃ παρόδῳ (1) νεόδητον ξενοδοχεῖον, παραλαβὸν αὐτὸν ἀπὸ τινος φωτογράφου, ὅστις ἐσοφίσθη ν' ἀναβιβάζῃ τοὺς πελάτας· τοὺς εἰς τὸ ἕκτον πάτωμα, ἐνθα ἐκεῖτο τὸ ἐργαστήριόν του, ἐμβάζων αὐτοὺς ἐντὸς μικρᾶς λέμβου διὰ τροχαλίας ἀνερχομένης.

Τὸ ξενοδοχεῖον ὁ Ἅγιος Νικόλαος ὠκοδομήθη τῷ 1854 ὁλοκλήρως ἐκ λευκοῦ Ἰταλικοῦ μαρμάρου, καὶ πρόσωπον μὲν ἔχει τριακοσίων ποδῶν, περιλαμβάνει δὲ ἐξακόσια λαμπρὰ δωμάτια πολυτελῶς ηὐτρεπισμένα, διὰ τοῦ ἀερίφωτος φωτισζόμενα, ἐστρωμένα μὲ τάπητας καὶ περιέχοντα ἐν ἄλλοις ἓνα ὥραιον μαρμαρίνον νιπτήρα ἐφωτισμένον διὰ δύο μεταλλίνων καὶ ἀργυροειδῶν κρουσῶν, ἐξ ὧν νυχθημερὸν ἐκρέει, κατὰ βούλησιν τῶν ἐνοικούντων, ψυχρὸν καὶ ζεὸν ὕδωρ. Αἱ κλῖναι εἶναι ὅσον ἑνεστιν ἀναπαυτικαί, τοὺς δὲ τάπητας ἐν καιρῷ ἕαρος ἀντικαθιστῶσι σινικαὶ ψάθαι δροσερώταται καὶ ἀνοικτόχροοι. Εἰς τὸ ἰσόγειον τοῦ Ἁγίου Νικόλαου παράκεινται τρία μεγαλοπρεπῆ ἐστιατόρια, ἐνθα τακτικῶς συνεστιῶνται καθ' ἑκάστην ἑπτακόσιοι ἢ ὀκτακόσιοι ξένοι καὶ ἐντόπιοι, ὑπηρετούμενοι ὑπὸ τριακοσίων ὑπηρετῶν ἐξ ἀμφοτέρων τῶν φύλων. Ὑπελογίσθησαν δὲ τὰ ἐν τῷ ξενοδοχείῳ τοῦτῳ καθ' ἑκάστην δαπανώμενα τροφήμα εἰς ἑπτὰ χιλιάδας καὶ πεντακόσια φράγκα!

Ἐνῷ εἰσερχόμεθα εἰς τὸν Ἅγιον Νικόλαον, ὅστις ὁμοιάζει πρὸς ἀνάκτορα μᾶλλον παρὰ πρὸς ξενοδοχεῖον, ὁ σὶρ Ἰάκωβος δὲν ἠδυνήθη νὰ ὑποκρύψῃ τὸν θαυμασμόν του.

— Ἐδῶ, θὰ εὐχαριστηθῶμεν, εἶπε.

Αὐτὸ δὲ τὸ ἀπλοῦν θὰ εὐχαριστηθῶμεν, ὅπερ

(1) Ἐν Ἀμερικῇ γίνεταί συχνάτα χρησιμὸς τῶν τακτικῶν ἀριθμῶν εἰς τὴν ὀνομασίαν τῶν ὁδῶν Σ. Μ.

ἴσως φανῇ μετριώτατος ἐπαινος, ἐκφερόμενον ἀπὸ τοῦ στόματος τοῦ σὶρ Ἰακώβου τοῦ φύσει μισοῦντος τοὺς Ἀμερικανούς, ἐσήμαινε μεγάλην κολακείαν, ὥσάν ἔλεγε «Θαυμάσιον τρώντι ξενοδοχεῖον.»

Ἐν τούτοις ἐξελέξαμεν διὰ κατάλυμα δύο δωμάτια καὶ μίαν αἴθουσαν, ἀν' αἱ αἴθουσαι εἶναι συνήθως περιττοὶς πλεονασμὸς ἐν Ἀμερικῇ, διότι ὅλα τὰ ξενοδοχεῖα περιέχουσι μικρὸν ἢ μέγα διαλεκτήριον (parlor) ἐν ᾧ οἱ ξένοι ὑποδέχονται τοὺς ἐπισκεπτομένους αὐτοὺς φίλους των, καὶ ἐν ᾧ, συνερχόμενοι τὴν ἡμέραν καὶ συνήθως τὸ ἑσπέρας, ἄλλοι μὲν συνδιελέγονται ἐν κύκλῳ, ἄλλοι δὲ ἀναγινώσκουσιν ἐφημερίδας, ἄλλοι μουσουργοῦσι καὶ ἄλλοι, ἀν' ἐπέλθῃ αὐτοῖς τοιαύτη τις ἐπιθυμία, χορεύουσι. Ἀλλ' ὁ σὶρ Ἰακώβος ἐνόμισεν ἀναγκαίαν τὴν ἐνοικίαν ἰδιαιτέρας αἰθούσης διὰ νὰ ὑποδέχεται τοὺς φίλους του χωρὶς μαρτύρων καὶ ἐν ἀνέσει, καὶ διὰ νὰ διαμαρτηρηθῇ τρόπον τινὰ κατὰ τοῦ ἐθίμου τοῦ ἀμερικανικοῦ διαλεκτηρίου, οὐσιωδῶς διαφέροντος τοῦ ἐν χρήσει παρὰ τοῖς Ἀγγλοῖς. Ὁ τελευταῖος μάλιστα λόγος ἦτο ἐξ ἐκείνων τοὺς ὁποίους δὲν ἠδύνατο νὰ παρίδῃ ὁ πρόην ταγματάρχης ὁ ἐξ ἀπαλῶν ὀνύχων ἀποστρεφόμενος τοὺς Ἀμερικανούς καὶ πρόφασιν ζητῶν ἵνα ἐπιτεθῇ κατὰ τῶν ἡθῶν καὶ ἐθίμων αὐτῶν, ἀν' καὶ πολλάκις ἐνδομύχως τοὺς ἐθαύμαζε.

Τὴν ἕκτην ὥραν μέγας πάταγος μεταλλίνων κροτάλων, δίκην βροντῆς, ἀντήχησεν εἰς ὅλους τοὺς προδώμους τοῦ ξενοδοχείου, ἐμάθομεν δὲ ὅτι ὁ σχεδὸν φοβερὸς οὗτος κρότος ἐσήμαινεν εἰς τοὺς ἐνοικοῦντας ἐν τῷ ξενοδοχείῳ τὴν ὥραν τοῦ γεύματος, καὶ ὅτι περὶ τὴν ὀγδόην πρωϊνὴν ὥραν ἐπανελαμβάνετο ἡ αὐτὴ μέθοδος διὰ νὰ προσκληθῶσιν οἱ ξένοι εἰς τὸ ἀκράτισμα, καὶ πάλιν ἡ αὐτὴ ἐν ὥρᾳ τοῦ προγεύματος (lunch).

— Ὡ τοὺς βαρβάρους! εἶπεν ὁ σὶρ Ἰακώβος· δὲν ἠδύνατο ἄρ' ἔγωγε, ἄνευ τόσοσιν ὀρυζίου, νὰ μᾶς ἀναγγείλωσιν ὅτι τὸ γεῦμα εἶναι ἑτοιμον;

Κατέβημεν λοιπὸν ὁ σὶρ Κλίντων καὶ ἐγὼ καὶ ἐτοποθετήθημεν εἰς ἐν τῶν τριῶν ἐστιατορίων τὰ ὁποῖα τὴν ὥραν ἐκείνην παρήχον θέαμα ὄντως εὐχάριστον. Ἐκεῖ ἐν ἄλλοις εἶδομεν πολλὰς κυρίας ἢ, κάλλιον εἰπεῖν, πολλὰς λέδη ἐν στολῇ χοροῦ ἐπιδεικνύσας τὰς λευκὰς ὠμοπλάτας των καὶ προσκαλοῦσας τὸν θαυμασμόν τῶν συνεστιωμένων, οἵτινες, ὡς ἐφάνη, ἦσαν λίαν συνηθισμένοι εἰς τοιαύτας δημοσίας ἐκθέσεις, ἀλλὰ καὶ ἐνταῦθα καθὼς ἄλλαχού παρετήρησα ὅτι οἱ ζέγοντες, δηλα-

δὴ οἱ κύριοι, προσεφέροντο ἀείποτε μετ' εὐγενοῦς εὐσημιοσύνης.

Τὰ ἐν τοῖς ἀμερικανικοῖς ξενοδοχείοις γεύματα θὰ ἦσαν ὅντως ἐξαιρετὰ ἐὰν ἡ ποιότης τῶν φαγητῶν ἦτο ἀνάλογος πρὸς τὴν ποσότητα. Ἀλλὰ δυστυχῶς κατὰ τὴν μαγειρικὴν τέχνην οἱ Ἀμερικανοὶ δὲν εἶναι ἀνώτεροι τῶν Ἀγγλῶν, τῶν ὁποίων τὰ φαγητὰ, ἂν πρέπη νὰ ὀνομασθῶσι φαγητὰ, εἶναι κατὰλληλα μᾶλλον πρὸς διατροφήν ἀγρίων Ἰνδῶν, παρὰ πρὸς εὐωχίαν πεπολιτισμένου λαοῦ. Ἐπομένως ὅλα τὰ ἐδέσματα τῶν μοὶ ἐφάνησαν ἀνούσια, ἀπὸ τῶν ἄνευ ἁλατος βεβρασμένων ὀσπρίων, μέχρι τῶν πετεινῶν, τὰ ὁποῖα ἐντὸς πάγου ἐγκλειόμενα ὀκτὼ πολλάκις ἡμέρας, ὕστερον ἐψίνονται ἐντὸς κλιβάνου.

Εἶναι πιστευτὸν πρὸς τούτοις ὅτι τὸ καθαρὸν καὶ παγωμένον ὕδωρ εἶναι τὸ μόνον ἐν χρήσει ποτὸν ἐν ταῖς ἀμερικανικαῖς τραπέζαις, ἐν αἷς παρατίθενται πολλάκις τεσσαράκοντα διάφορα ἐδέσματα; Καὶ ὅμως εἶναι ἀληθέστατον· ἐκτὸς ὀλίγων οἵτινες μεταχειρίζονται οἶνον πληρώνοντες αὐτὸν ἰδικιτέρως καὶ ἀδρότατα, πάντες οἱ ἄλλοι πίνουναι τὸ ὑπὸ τῆς αὐστηρᾶς διαίτης ἐπιταττόμενον ὕδωρ. Καὶ ἡ περίστασις αὕτη δὲν διέφυγεν, ἐννοεῖται, τὴν προσοχὴν τοῦ σὶρ Ἰακώβου, ἂν καὶ ἐν Ἀγγλίᾳ οἶνος δὲν ὑπάρχη, ὡς εἶπεν εἰς συμπατριώτης μου ποιητής.

Περίεργος εἰς ἄκρον εἶναι καὶ ὁ τρόπος τῆς ὑπηρεσίας εἰς τὰ ἐν τοῖς ξενοδοχείοις γεύματα. Τάγματα δηλαδὴ ὀλόκληρα Αἰθιοπῶν ἐντελῶς ἀλάλων ἐκτελοῦσι τὴν θεραπείαν τῆς τραπέζης μεθ' ὅλης τῆς στρατιωτικῆς τάξεως ὑπὸ τὰς διαταγὰς γέροντος ὑπρέτου ὡσαύτως μαύρου, ὡσαύτως ἀλάλου, καὶ διατάττοντος αὐτοὺς διὰ νευμάτων. Οὕτω φέρ' εἰπεῖν ἐν νεύμα σημαίνει «ἀλλὰ ξάτε πιτάκια», ἐν ἄλλο «σηκώσατε τὰς παροψίδας» καὶ ἐν ἄλλο, τὸ καὶ μεγαλοπρεπέστερον πάντων, δηλοῖ ὅτι εἶναι ὥρα νὰ παραιθῶσαι νέα ἐδέσματα.

Οἱ Ἀμερικανοὶ, κατὰ μίμησιν τῶν Ἀγγλῶν, τρώγουσιν εἰς ἓν καὶ τὸ αὐτὸ πινάκιον τρία ἢ τέσσαρα διάφορα φαγητὰ ταυτόχρονως κατὰ τὸν ἐξῆς τρόπον. Εἰς τὸ κέντρον τοῦ πινακίου τῶν θέτουσι τεμάχιον κρέατος ἢ ἰχθύος, κύκλῳ δὲ αὐτοῦ εἰς μικροὺς σωροὺς διάφορα ὄσπρια ἢ λαχανικά, τὰ ὁποῖα τότε ἀρτύουσι μὲ τὰ ἐξ ποικίλα καρυκεύματα τὰ περιεχόμενα εἰς τὰ ἐξακτύλα ἀμερικανικὰ ἀρτυτήρια (1). Πρὸ πάντων δὲ καὶ

(1) Huilier à six compartiments.

πάντοτε πρὶν γευθῶσιν ἐπιχέουσι προκαταβολικῶς ἄφθονον ἄλας, πέπεριν ἐκ τοῦ συνήθους, πέπερι ἐρυθρὸν, ὄξος, ἀβυρτάκην καὶ ἔλαιον· ἐνίοτε δὲ προσθέτουσιν ἡδύσμον, τῖβαριν, μοσχοκάρυον, καὶ ἐξ ὧν τούτων κατασκευάζουσι καταχθόνιον ἐδεσμα τὸ ὁποῖον καταβροχθίζουσι μὲ πολλὴν ὀρεξιν. Τὴν δὲ καθαυτὴν φυλλάδα (salade) τρώγουσιν ὡς ἐπὶ τὸ πλείστον ἄνευ οὐδενὸς καρυκεύματος, ὅπως οἱ λαγῶοι τὰ χόρτα εἰς τοὺς ἀγρούς.

Μετὰ τὸ γεῦμα εἰσῆλθον συνοδευόμενος ὑπὸ τοῦ σὶρ Ἰακώβου εἰς τὸ συνδιαλεκτήριον τοῦ ξενοδοχείου.

Ἐκεῖ κατὰ πρῶτον ἐσχημάτισα καθαρὰν ὁπώσῳν ἰδέαν τῆς ἐλευθερίας, ἥτις τὰ πάντα ἐν Ἀμερικῇ διέπει, διαδηλουμένη εἰς ὅλας τὰς πράξεις τοῦ τε ἰδιωτικοῦ καὶ δημοσίου βίου· τόσον δὲ ἐρριζώθη εἰς τὸ ἔθνος, ὥστε, δύναται τις εἰπεῖν, συνεταυτίσθη μετὰ τοῦ ἠθικοῦ χαρακτῆρος τῶν πολιτῶν τῆς ἀμερικανικῆς δημοκρατίας. Ἐν ἄλλοις λόγοις οὐδεὶς οὐδένα συστέλλεται καὶ φέρεται ἐνώπιον ἄλλων, ὡς ἂν ἦτο μόνος εἰς τὸ δωματίον του, διότι εἶναι πεπεισμένος ὅτι οὔτε ἀπὸ στόματος, οὔτε ἐν διανοίᾳ θὰ τὸν μεμφθῇ τις. Καὶ κἀνεὶς πώποτε ἐν Ἀμερικῇ δὲν φαίνεται γελοῖος, ὅπως δὴ ποτ' ἂν ἐνδύηται καὶ οἰανδήποτε συμπεριφορὰν ἔχῃ, διότι τί ἐστὶ γελοῖον οἱ κάτοικοι τοῦ νέου κόσμου δὲν γινώσκουσιν. Ὅθεν ἐν ταῦθα πᾶς τις πράττει τῶντι ὅ,τι θέλῃ, ἐνδύεται ὅπως φαντασθῇ, ὁμιλεῖ ὅπως τὸ ἀρέσκη ἢ ὅπως ἡξέυρη καὶ φέρεται παντοῦ καὶ πάντοτε ὅπως κρίνῃ εὐλογον, εἰς οὐδένα νόμον τοῦ συμμοῦ ὑπέκκων, οὐδένα ἐπικριτὴν φοβούμενος ἢ σατυριστὴν, ἐξ ὧν βρῦθι ἡ Εὐρώπη. Καὶ αἱ γυναῖκες αὐταὶ δύνανται, χωρὶς νὰ κινήσωσι τὴν γέλωτα τῶν ὁμοφύλων τῶν, νὰ περιφέρωνται εἰς τὰς ἀγυῖας τοῦ Νεοβοράκου ἐν ὥρᾳ παγετώδους χειμῶνος μὲ ἐσθῆτα λεπτοτάτην θερμὴν, τοῦναντίον δὲ μὲ μαύρην βελουδίνον ἐνῶ ἐπικρατῶσι κυνικὰ καύματα. Καὶ ὅχι μόνον οὐδεὶς τὰς χλευάζει, ἀλλ' οὐδὲ κἂν παρατηρεῖ τὸ παράκαιρον τῆς ἐνδυμασίας τῶν.

Ἐν τῇ αἰθούσῃ ἐν ἣ εἰσῆλθομεν εὐρίσκοντο ἑκατὸ σχεδὸν ἄνθρωποι, τοὺς ὁποίους ἤρχισαμεν νὰ παρατηρῶμεν μὲ τὴν πυρετώδη ἐκείνην περιέργειαν τὴν ἐμφυτον εἰς τοὺς νεήλυδας. Ἐν τῷ μεταξὺ νέαις κυρία ἐκάθησε πρὸ τοῦ κλειδοκυμβάλου, ἐνῶ ἄλλοι μὲν περιεπάτουν ἄλλοι δὲ ἀνεγίνωσκον, ἄλλοι συνωμίζουν περὶ ἐμπορίου, ἄλλαι τινες δέσποιναι καὶ δεσποινίδες

ἐσκόπουν τὰ περὶ αὐτὰς γυνόμενα ἐξηπλωμένα ἐπὶ πολυτελῶν ἀνακλιντρῶν, καὶ ἄλλα τινα ζεύγη ἐξ ἑκατέρων τῶν φύλων, εἰς τὰς γωνίας τῆς αἰθούσης ἢ πλησίον τῶν παραθύρων καθήμενα, ἐκρυφομύλουν ὀλίγον τι αἰσθηματικῶς, κατὰ τὸ ἐθνικὸν ἔθος.

Ἐν Ἀμερικῇ αἱ γυναῖκες, ἢ, κυριολεκτικώτερον εἰπεῖν, αἱ δεσποινίδες εἶναι παιδία κακωσυνειθισμένα (μαμμόθρεπτα), πολυθέλητρα, ἰδιότροπα καὶ ἐπίφοβα πολλάκις. Ἀπολαύουσι δὲ ὧν τῶν ἀνδρικῶν δικαιοματῶν ἢ τοῦλάχιστον τῶν πλείστων, διότι καὶ μόναι, ἄνευ τινος συνοδοῦ, περιηγούνται εἰς μεμακρυσμένα μέρη.

Ὁμολογητέον ὅμως ὅτι ἀπὸ τινῶν ἐτῶν ἐτροποποιήθησαν ἁπλῶς τὰ ἦθη καὶ ἔθιμα τοῦ ὠραίου φύλου ἐν Ἀμερικῇ, καὶ τὴν σήμερον αἱ καλῶν οἰκογενειῶν θυγατέρες ἐπιδεικνύουσι συμπεριφορὰν εὐσημιοεστέρην παρ' ἄλλοις. Ἐνῶ πρὸ εἴκοσι μόλις ἐτῶν ὅλαι αἱ κόραι ἐν Νεοβοράκῳ διῆγον ζωὴν ἀνδρὸς ἀγάμου καὶ, χωρὶς κινδύνου τῆς ὑπολήψεώς των, μετέβαινον συνοδευόμεναι ὑπὸ τῶν λατρευτῶν τῶν εἰς ξενοδοχεῖα, εἰς θέατρα, εἰς περιηγήσεις. Καὶ σήμερον ἀκόμη ἐπισκέπτονται ἐνίοτε τὰ ξενοδοχεῖα σπάνια τοιαῦτα ἀνδροκοράσια, τὰ ὁποῖα, πρὶν ὁ ὑμέναιος αἰχμαλωτίσῃ τὴν καρδίαν των, ἢ πρὶν τὰ συζυγικά καὶ μητρικά καθήκοντα τὰ βιάσῃσι νὰ μένωσι κεκλεισμένα εἰς τὰς οἰκίας των, ἐπιθυμοῦσι ν' ἀναπνεύσωσι κατὰ κόρον τὸν ἀέρα τῆς ἀνεξαρτησίας καὶ ἐλευθερίας.

Τὴν περὶ ἧς ὁ λόγος ἐσπέραν καθ' ἣν εἰσῆλθομεν—καὶ παρακαλοῦνται νὰ μὴ τὸ λησμονήσωσιν οἱ ἀναγνώσταις μας—εἰς τὸ συλλαλητήριον, εἰδομεν μίαν πολυθέλητρον νεάνίδα, ἥτις ἐταξείδευε χάριν διασκεδάσεως, οὐδένα ἄλλον ἔχουσα σύντροphon ἢ προστάτην, ἐκτὸς τοῦ μακρὰν ἐν Λουζινιάνῃ κατοικοῦντος ἀδελφοῦ της. Ἡ δὲ τοιαύτη προστασία ἂν καὶ μακρόθεν ἐνεργοῦσα, ἦτο οὐχ ἥττον ἰσχυροτάτη καὶ τοῦτο ἐπληροφορήθημεν ἐκ τοῦ ἐξῆς συμβάντος, τὸ ὁποῖον νομίζομεν ἄξιον διηγήσεως διὰ τὸ ἀλλόκοτόν του.

Γερμανὸς τις, δηλαδὴ, πλούσιος μὲν, ἀλλὰ δυσειδής καὶ μετρίου πνεύματος, ἐνῶ περιηγίτο εἰς διάφορα μέρη τῆς Ἀμερικῆς, συνήντησε δὲν ἐνθυμοῦμαι εἰς ποῖον ξενοδοχεῖον πόλεως, τὴν νεάνίδα, τὴν ὁποίαν εἶδομεν εἰς τὸν Ἅγιον Νικόλαον, καὶ πάραυτα τὴν ἐρωτεύθη διὰ τὸ κάλλος αὐτῆς καὶ τὴν κομψότητα. Μαθὼν δὲ ὅτι ἐταξείδευε μόνη, ἐνόμισεν ὅτι ἐδικαιούτο νὰ προσ-

φέρῃ εἰς αὐτὴν ἐλευθέρως τὴν λατρείαν του, ἀλλ' ἡ νεάνις δὲν συνεμερίζετο παντάπασιν τὰ αἰσθηματα τοῦ Γερμανοῦ καὶ ἐπομένως ἀπέδειξε τρανώτατα τὴν πρὸς αὐτὸν ἀδιαφορίαν της· ὁ φίλος μας ὅμως δὲν ἀπεθάρρυνθη, τοῦναντίον μάλιστα τὴν παρηκολούθει πανταχοῦ μετ' ἐπιμονῆς ἀνθρώπου ἐρωτομανοῦς, εἰς οὐδὲν λογιζομένου τὴν δαπάνην τοῦ χρόνου καὶ τοῦ ἀργυρίου.

Ἐν μιᾷ λοιπὸν τῶν ἡμερῶν ἡ νεάνις ὠμίλησε πρὸς τὸν Γερμανὸν ὡς ἐξῆς,

— Κύριε, εἰσθε δυσειδής.

— Σεῖς ὅμως, κυρία μου, εἰσθε θελκτικωτάτη.

— Ἐκτὸς τούτου δὲν εἰσθε οὐδὲ πνευματώδης καὶ ἐπομένως σὰς ἀποστρέφομαι.

— Ἀλλ' ἐγὼ σὰς λατρεύω καὶ θὰ σὰς παρακολουθῶ μέχρι περάτων τῆς οἰκουμένης.

— Νὰ μὴ τολμήσητε νὰ πραγματοποιήσητε τοιοῦτον σχέδιον.

— Ἀνὴρ δύναμι. Προτιμῶ νὰ χύσω καὶ τὴν ἐσχάτην βανίδα τοῦ αἵματός μου.

— Τότε θὰ παρακαλέσω τὸν ἀδελφόν μου νὰ ἔλθῃ καὶ νὰ σὰς φονεύσῃ.

— Νὰ μὲ φονεύσῃ; εἶναι παρκαπολὺ σκληρὸν, κυρία μου!

— Ὅχι δά! δὲν θὰ ἐπέλθῃ, σὰς βεβαιῶ, μεγάλη ζημία.

— Ἀστείζεσθε, βλέπω, κυρία, ἀλλ' εἶναι ἀρετὴ σμὸς κακός.

— Ὁμιλῶ τοῦναντίον σπουδαιότατα, καὶ ἐὰν μέχρι τῆς αὔριον δὲν παύσητε τὰς ὀχληρὰς περιποιήσεις καὶ τὰς ἀενάους κατ' ἐμοῦ καταδιώξεις σας, δὲν θὰ ὑπάρχητε, σὰς βεβαιῶ, μεταξὺ τῶν ζώντων. Ὁ τελευταῖός μου λόγος εἶναι αὐτός.

Ὁ Γερμανὸς ἐμειδίασε μειδιάμα βεβιασμένον ἀκούσας τὰς ἀπειλὰς ταύτας, αἵτινες ἐνέκρωσαν τὸν ἔρωτά του. Ἀλλὰ, ἐκ πεισμονῆς κινούμενος, δὲν ἠθέλησε νὰ ὑποχωρήσῃ, καὶ μαθὼν ὅτι ἡ νέα ἀνεχώρει εἰς Φιλαδέλφειαν, ἐκίνησε καὶ αὐτὸς κατόπιν της.

Μετὰ τινὰς ὁμοῦ ὥρας ἀφοῦ συνήντησε πάλιν ἐκείνην, τὴν ὁποίαν μετὰ τοσαύτης ἀνοήτου ἐπιμονῆς κατεδίωκεν, ἔλαβε τὸ ἐξῆς τηλεγράφημα ἐκ Νέας Ὁρλεάνης προελθόν.

«Κύριε,

«Εἶμαι ἀδελφὸς τῆς νέας, τὴν ὁποίαν ἐνοχλεῖτε δι' ἀπρεπῶν φιλοφρονήσεων καὶ καταδιώξεων. Σὰς ἀναγγέλλω δὲ ὅτι ἐὰν ἐντὸς τῆς ἡμέρας δὲν ἀπέλθῃτε ἐκ τῆς πόλεως, θὰ ἔλθω μετὰ χαρὰς νὰ σὰς διαρρήξω τὸ κρανίον.

«Δέχθητε, κύριε, την διαβεβαίωσιν τῆς πρὸς ὑμᾶς ἀφοσιώσεώς μου»

Καίσαρ Β***.»

Υ.Γ. Ἐσκέφθην ὀριμώτερον καὶ ἀπεφάσισα, πρὸς ἀποφυγὴν τῶν ἐνοχλήσεων τοῦ ταξιδίου, καὶ διὰ τὸ συντομώτερον, νὰ γράψω εἰς τὸν ἀγαπητόν μου φίλον Ροβέρτον Γράνδ, παρεπιδημοῦντα ἐν Φιλαδελφείᾳ, νὰ σᾶς φανεύσῃ ἄντ' ἐμοῦ, ἔὰν παρουσιασθῇ τοιαύτη ἀνάγκη. Δὲν ἀμφιβάλλω δὲ παντάπασιν ὅτι θὰ μοὶ προσφέρῃ προθύμως τοιαύτην μικρὰν ἐκδούλευσιν.

«Καὶ πάλιν, κύριε, δέχθητε τὴν διαβεβαίωσιν τῶν πρὸς ὑμᾶς φιλικῶν μου αἰσθημάτων.

Κ. Β.»

Ὁ Καίσαρ Β*** καὶ ὁ Ροβέρτος Γράνδ εἶναι οἱ φοβερώτεροι μονομάχοι ἐν Νέᾳ Ὀρλεάνῃ, ἥτις εἶναι ὁ τόπος ἰδίως τῶν μονομαχιῶν· ἐν τῷ διαστήματι δὲ τοῦ πολυταράχου ὅπως οὖν βίου των, ἐφόνευσαν ἢ ἐπλήγωσαν ἀμφοτέροι ἐκατὸν δέκα ἀνθρώπους. Ὅθεν ὁ Γερμανὸς μας κυριευθεὶς ἐξαίφνης ἀπὸ ἀκαταδάμαστον ἐπιθυμίαν νὰ ἐπισκεφθῇ τοὺς καταρράκτας τοῦ Νιαγάρα, ἀνεχώρησεν αὐθημερὸν, μὴ δυνήθεις νὰ ὑπομείνῃ οὐδὲ μέχρι τῆς ἐπαύριον· καὶ ἔκτοτε ἡ τύχη δὲν παρέσχεεν εἰς τὸν ἐρωτῆλον περιηγητὴν μας τὴν ἀκαταλόγιστον εὐδαιμονίαν τὴν ὁποίαν θὰ ἀπελάμβανε βλέπων τὸ εἶδωλον τῆς λατρείας του, τὸ ὅποιον ἀπ' ἐκείνης τῆς ὥρας ἐταξείδευεν ἀνενοχλήτως καὶ ἐν πλήρει ἐλευθερίᾳ. Ἰδοὺ τὸ ἐκ τῆς ἐφευρέσεως τοῦ τηλεγράφου μέγα ὄφελος!

Ἐν τούτοις παρετήρησα ὅτι ὁ σὺρ Ιάκωβος ἠτένιζε πρὸ πολλῆς ὥρας ἀσκαρδαμυκεῖ ἀνθρωπὸν τινα συνεσπειρωμένον ἐν τινὶ γωνίᾳ τῆς αἰθούσης, οὗτινος τὸ πρόσωπον ἐξέφραζε τι ἀλλόκοτον καὶ μυστηριώδες.

— Ἄς καθήσωμεν ἐδῶ, εἶπεν ὁ ταγματάρχης δεικνύων κενὸν ἀνάκλιτρον... Βλέπεις ἐκεῖ κάτω, πρὸς τὸ κλειδοκύμβαλον, ἓνα ἀνθρωπὸν κρατοῦντα ἐφημερίδα;

— Βλέπω τῶντι ὅτι κρατεῖ ἐφημερίδα, ἀλλὰ δὲν ἀναγινώσκει.

— Καὶ ἔχει μακροὺς μελανοὺς μύστακας;

— Ναί, καὶ κόμην ὡσαύτως μελανὴν καὶ χωρισμένην εἰς τὸ μέσον τοῦ μετώπου.

— Τὸν παρετήρησας λοιπὸν καὶ σύ;

— Ναί, διότι σὲ εἶδον ὅτι τὸν παρετήρεις. Μήπως τὸν γνωρίζεις;

— Τὸ πρόσωπόν του, τῶντι, δὲν μοὶ εἶναι ἄγνωστον καὶ μάλιστα παρατήρησα ὅτι συνεχῶς

μὲ ἐβλεπεν. Εἶσαι φυσιογνώμων;... Καθὼ ζωγράφος πιστεύω ὅτι θὰ ἦσαι.

— Ὁμολογῶ, ταγματάρχα, ὅτι κατὰ τοῦτο δὲν ἔχω τὴν ἱκανότητα τοῦ Λαβάρ'· ἀλλ' αὐτὸς ὁ ἀνθρωπὸς μοὶ προξενεῖ τῶντι ἐντύπωσιν ληστοῦ, ἔχει τὴν ὕψιν ἀγρίαν καὶ ὑπουλον, στᾶσιν ἐπιτετηδευμένην, βλέμμα φλογερὸν καὶ ἀρπακτικόν, καὶ ὅμως, τοιοῦτου ὄντος τοῦ ἐξωτερικοῦ αὐτοῦ, δὲν τολμῶ νὰ ὀρκισθῶ ὅτι δὲν εἶναι ὁ ἐντιμότερος τῶν ἀνθρώπων. Πόσας γυναῖκας, λόγου χάριν, ἐξέλαβον ὡς παναγίας, ἐνῶ...

— Ναί, ναί, ἴσως ἔχεις δίκαιον... Ἀλλ' ὅπως δὴποτε στοιχηματίζω ὅτι αὐτὸς ὁ ἀνθρωπὸς μελετᾷ νὰ πράξῃ κακούργημα... Ἰδέ τον κατὰ τι τρεῖς εἰς τὸ θηλάκιόν του.

— Τί ἄρα γε θὰ ἐκβάλῃ ἐκεῖθεν;

— Τώρα θὰ τὸ ἴδωμεν... Ἰδοὺ ἐσηκώθη καὶ προχωρεῖ πρὸς ἡμᾶς.

Τὸ μυστηριώδες τοῦτο πρόσωπον ἐβάδιζε βραδέως καὶ μετὰ δισταγμοῦ, ἔχον τὰ ὄμματα προσηλωμένα ἐπὶ τοῦ ταγματάρχου. Ὅτε δὲ ἐφθασε πλησίον εἰς ἀπόστασιν ἐνὸς βήματος ἐστάθη καὶ εἶπε διὰ φωνῆς ἀσθενοῦς καὶ πεφοβισμένης,

— Συγχωρήσατε τὴν ἀδιακρίσίαν μου... Εἰς ὑμᾶς ἔχω τὴν τιμὴν νὰ ὀμιλῶ;

— Κύριε, ἀπεκρίθη ὁ ταγματάρχης ἀναγκαστὸς, ὁσάκις μοὶ ὀμιλοῦσι, πρὸς ἐμὲ ὀμιλοῦσι καὶ οὐδέποτε πρὸς ἄλλον.

— ὦ! εἶπεν ὁ ἄγνωστος, δὲν ἠπατήθην, ὅχι εἴθε ὁ ταγματάρχης σὺρ Ιάκωβος Κλίντον... Ὅπόσῃν ἡδονὴν ἀισθάνομαι ἐπαναβλέπων σας!... Δὲν μὲ ἀναγνωρίζετε, ταγματάρχα;

— Περιμείνατε μίαν στιγμὴν, εἶπεν ὁ σὺρ Ιάκωβος, ἐξετάζων αὐτὸν διὰ τῶν ὀφθαλμῶν ἀπὸ κεφαλῆς μέχρι ὀνύχων... Δὲν ἦσθε ἄλλοτε, μοὶ φαίνεται, ξανθός;

— Ἦμην τοιοῦτος καὶ μέχρι τῆς χθές.

— Καὶ μύστακας, νομίζω, δὲν εἶχετε.

— Σήμερον τὴν πρωΐαν τοὺς ἐκόλλησα, ταγματάρχα.

— ὦ, τώρα πλέον δὲν ὑπάρχει ἀμφιβολία ὅτι εἶσαι ὁ ἐξαίρετος ἐκεῖνος Ἀρθούρος Λῆ, τὸν ὅποιον μίαν ἡμέραν εἰς τὴν Σκωτίαν, ἐξέλαβον κακῇ μοίρᾳ ἀντὶ ἀλώπεκος... Καὶ πῶς εὗρέθης, ἀγαπητέ, εἰς Ἀμερικὴν;

— Εἶχον, φαίνεται, ταγματάρχα, πολλὰς ἀμαρτίας, καὶ ἰδοὺ πῶς εὗρέθην. Διὰ τῶν χρημάτων, τὰ ὅποια μετὰ μεγίστης γενναιοῦτος μοὶ ἐδωρήσατε πρὸς τιμωρίαν τῆς μεγάλης εἰς τὴν

σκόπευσιν εὐστοχίας καὶ ταχύτητός σας, ἦλθον εἰς Νεοβόρακον καὶ ἤνοιξα ὑαλοπωλεῖον. Μοὶ ἀρέσκει πολὺ ἡ ὑαλοπωλεία, ἀλλὰ δυστυχῶς δὲν μὲ εὐνοεῖ τὸ κατὰστημά μου ἔκειτο εἰς ἀκατάλληλον θέσιν, ὥστε μετὰ ἐξαιετὶς ἀγῶνας πολυμύχθους ἠναγκάσθην νὰ τὸ διαλύσω· καταντήσας δὲ τοιοῦτοτρόπως εἰς παντελὴ χρηματικὴν ἀπορίαν, εἰσῆλθον ὡς ὑπάλληλος εἰς τὴν ὑπηρεσίαν ἐνὸς τῶν εὐτυχῶν ἀνταγωνιστῶν μου, εἰς τὸν ὁποῖον ἡ ὑαλοπωλεία φέρει τὰ ἐλέη τοῦ Θεοῦ καὶ οὐδεμίαν ζημίαν. Ἀφοῦ δὲ καὶ ἐκεῖ ὑπηρετήσα ἐπὶ μακρὸν χρόνον καὶ ἀπεστάλην ὑπ' αὐτοῦ εἰς ὅλα τὰ μέρη τῆς Ἀμερικῆς, ἔως καὶ εἰς τὴν χώραν τῶν Μορμόνων, κατάρθωσα νὰ σχηματίσω μικρὸν τι κεφάλαιον καὶ ἀπεφάσισα νὰ τὸ ἐμπορευθῶ πρὸς ἰδίόν μου λογαριασμόν.

— Πάλιν εἰς τὴν ὑαλοπωλείαν; ἠρώτησεν ὁ ταγματάρχης.

— Ὀχι, τότε πλέον ἀπεφάσισα νὰ συστήσω ὥρολογιπωλεῖον, διότι εἶδον ὅτι ἡ ὑαλοπωλεία, τὴν ὁποίαν παρήτησα ἀφοῦ πρῶτον ὀρίμωτος ἐσκέφθην, μοὶ παρεῖχε λυπηρὰς μὲν ἀναμνήσεις σμικροτάτην δ' ἐλπίδα κέρδους. Ὅθεν καταπεύσθην παρὰ τινος Ἐλβετοῦ — τοῦ κακουργότερου τῶν ἀνθρώπων! — ὅτι οὐδὲν ἐπικερδέστερον ὑπῆρχε τοῦ ἐμπορίου τῶν ὥρολογίων, καὶ ἐπίστευσα, διότι αὐτὸ τὸ ὥρολόγιον τὸ ὅποιον τώρα ἔχω τὸ ἡγόρασα ἐβδομήκοντα πέντε δολλάρια ἐν ᾧ δὲν ἀξίζει οὐδὲ τεσσαράκοντα.

— Ἠλπίζεις λοιπὸν νὰ ὠφεληθῇς ἀπὸ τοῦς ἄλλους, ὅπως ἐκεῖνοι ὠφεληθήσαν ἀπὸ σοῦ;

— Φυσικῶς τῷ λόγῳ. Δυστυχῶς ὅμως ἄλλαι μὲν αἱ ἰδικαὶ μου βουλαὶ, ἄλλαι δὲ αἱ τοῦ Ἐλβετοῦ, ὅστις μοὶ ἔκλεψε πᾶν ὅ, τι εἶχον, εὐρὼν τὴν εὐκαιρίαν ἀπὸ μίαν εἰκοσιτετράωρον ἀπουσίαν μου. Εὐθύς λοιπὸν τότε μοὶ ἐπῆλθεν ἡ ἰδέα νὰ γνωστοποιήσω τὸ πρᾶγμα εἰς τὴν ἀστυνομίαν καὶ νὰ παραγγείλω νὰ συλλάβωσι τὸν ἐνοχον, τὸν ὅποιον φίλοι τινες εἶδον, καθ' ἣν ἡμέραν ἀπουσίασα, εἰς τὸ ξενοδοχεῖον Ἅγιος Νικόλαος· ἦτο δὲ ἐπόμενον ὅτι θὰ τὸν συνελάβανον ἐντὸς τοῦ ξενοδοχείου κρατοῦντα εἰσέτι τὰ κλοπιμαῖα. Ἀλλὰ δὲν ἠθέλησα νὰ προῦω ἐσπευσμένως εἰς τὴν καταδίωξιν καὶ ἤρχισα, κατὰ τὴν συνήθειάν μου, νὰ σκέπτομαι τὰ ἐκ τῆς συλλήψεως ἐνδεχόμενα ἀποπήματα. Ἀφοῦ δὲ ἐσκέφθην τεσσαράκοντα ὀκτὼ ὥρας καὶ εὐρον ὅτι ἡ ἀστυνομία τοῦ Νεοβόρακου δὲν μοὶ παρεῖχε τὰ ἀπαιτούμενα ἐχέγγυα, διότι πολ-
λάκις οἱ κλητῆρες συνεννοοῦνται μετὰ τῶν κλεπ-

τῶν, ἀπεφάσισα νὰ συλλάβω μόνος ἐγὼ τὸν ἐνοχον.

— Ε! τὸν συνέλαβες;

— Τώρα θὰ ἰδῇτε. Ἐπειδὴ εἶναι προφανὲς ὅτι ὁ κλέπτης μου ἄμα μὲ ἐβλεπε θὰ ἐδραπέτευεν, ἔκρινα ἀναγκαίαν τὴν μεταμφέσιν καὶ ἤρχισα νὰ σκέπτομαι πῶς νὰ γίνω ἀγνώριστος. Ἡ φύσις μὲ ἐπλασε ἀγένειον καὶ ξανθότριχα, διὸ ἐνόμισα εὐφυὲς νὰ μαυρίσω τὰς τρίχας τῆς κεφαλῆς μου καὶ νὰ ἐφοδισθῶ μὲ τὸν μύστακα, ὅστις τώρα στολίζει τὰ χεῖλη μου. Γινώσκων ὅμως ἐκ πείρας ὅτι αἱ βαφαὶ περιέχουσιν οὐσίας βλαπτικὰς, ἐπε-
νεργούσας πολλάκις ἐπικινδύνως ἐπὶ τῆς ἐπιδερμίδος, καὶ μὴ θέλων νὰ ἐπανεξήσω τὰ δυστυχήματά μου, δι' ἐνδεχομένου ἐπιδερμικοῦ νοσήματος, ἔλαβον μίαν φιάλην μελανῆς βαφῆς, καὶ μεταβὰς πρὸς ἓνα χημικὸν φίλον μου, τὸν παρεκάλεσα νὰ ἐπιχειρήσῃ τὴν ἀνάλυσιν τῆς βαφῆς, καὶ νὰ μὲ πληροφορήσῃ ἐν καθαρᾷ συνειδήσει ἔὰν ἦτο βλαβερά ἢ ὅχι ἡ χρῆσις αὐτῆς.

— Διὰ τῶν παραλόγων ὅμως αὐτῶν φόβων σου παρῆλθε καιρὸς πολύτιμος, ἐκ τοῦ ὁποῖου ὁ κλέπτης σου ἐπωφεληθεὶς ἴσως ἐδραπέτευεν.

— Ἐχετε δίκαιον, ἀλλὰ τί πολυτιμότερον, σᾶς παρακαλῶ, τῆς ἐπιδερμίδος τοῦ κρανίου; ἦτο ἄρα γε φρόνιμον ἕνεκεν ἀπερিসκεψίας νὰ πάθω ἀνεπανόρθωτόν τι δυστύχημα; Πρὸς ἀποφυγὴν ἐν τούτοις μακρολογίας σᾶς λέγω ὅτι, γενομένης τῆς ἀναλύσεως, ἐπίσθην ὅτι ἄπαξ ἡδυνάμην νὰ μεταχειρισθῶ τὴν βαφὴν ἀκινδύνως, καθόσον δὲν θλάπτει ἡ μετριωτάτη χρῆσις τοῦ νιτρικοῦ ἀργύρου δι' οὐ μόνου κατορθοῦται ὁ μέλας χρωματισμὸς τῶν τριχῶν. Ἀφοῦ λοιπὸν ἐσκέφθην καὶ τελευταίαν φορὰν περὶ τοῦ συνόλου τῶν μέσων τὰ ὅποια ἔπρεπε νὰ μεταχειρισθῶ πρὸς ἀσφαλεστέραν σύλληψιν τοῦ ἀπίστου μου συντρόφου, ἀπεφάσισα νὰ ἐνεργήσω τὸ σχέδιόν μου τὴν ἐπαύριον, δηλαδὴ σήμερον.

— Ὅπόση, πρὸς Θεοῦ, βραδύτης! εἶπεν ὁ ταγματάρχης.

— Σήμερον λοιπὸν τὴν πρωΐαν, περατωθεῖσάν τῶν προπαρασκευῶν, ἔβαψα τὰς τρίχας τῆς κεφαλῆς μου, ἐκόλλησα τὸν μύστακα καὶ περιμείνας ἑωσὺ ἐπῆλθεν ἡ νύξ ἦλθον ἐδῶ νὰ τὸν παραμονεύσω ἐν πάσῃ ἀσφαλείᾳ.

Τὴν παρὰ φύσιν ἀφελὴ ταύτην διήγησιν ἀκούσαντες ὁ ταγματάρχης καὶ ἐγὼ, ἐξεβρόγχημεν εἰς γέλωτα.

— Καλέ μου Ἀρθούρε, εἶπεν ὁ σὺρ Ιάκωβος, θωπεύων φιλικῶς τοὺς ὤμους του, ἔτο βέβαιος ὅτι

ὁ Ἐλβετός σου δὲν σὲ περιέμεινε, καὶ, ἂν θέλῃς ν' ἀκούσῃς τὴν συμβουλὴν μου, ἀπαλλάχθητι τοῦ μύστακός σου, ὅστις πολὺ σὲ στενοχωρεῖ, καὶ περὶ μένε ἑωσοῦ αἱ τρίχες τῆς κεφαλῆς σου ἀναλάβωσι τὸ φυσικὸν αὐτῶν χρῶμα.

— Ναὶ ἀλλὰ τί νὰ γίνω τώρα εἰς τοιαύτην χρηματικὴν ἀπορίαν εὐρισκόμενος καὶ μὴ ἔχων ποῦ τὴν κεφαλὴν κλίνει;

— Ἐλθε μεθ' ἡμῶν. Μελετῶμεν ὁ φίλος μου καὶ ἐγὼ, (ἀγαπητέ μοι κύριε Μάρκελλε Μπονώ, σοὶ συνιστῶ τὸν κύριον Ἀρθούρου Ἀῆ. . . — Ἐχαιρέτησα τὸν κ. Ἀρθούρου καὶ ἀντεχαιρέτηθην ὑπ' αὐτοῦ,) μελετῶμεν, λέγω, νὰ περιηγηθῶμεν εἰς πολλὰς χώρας τῶν Ἡνωμένων πολιτειῶν, ἑωσοῦ ἐπιθυμήσωμεν τὴν εἰς Εὐρώπην ἐπιστροφὴν. Θέλεις λοιπὸν νὰ μᾶς συνοδεύσῃς ὡς ὁδηγός; Ὅα μᾶς χαροποιήσῃς πολὺ, ἐρχόμενος.

— Γνωρίζω τῶνόντι, ἀπεκρίθη ὁ Ἀρθούρος, πᾶν ὅ,τι ἀξιοπεριεργὸν ἔχει ἡ Ἀμερικὴ καὶ δύναμαι νὰ ἐκπληρώσω πρεπόντως καθήκοντα ὁδηγοῦ. Ἀλλ' εἶναι ἄρα γε δίκαιον νὰ ἐγκαταλείψω τόσον ἀποτόμως τὰ περὶ συλλήψεως τοῦ κλέπτου προμελετηθέντα ἀπὸ τόσας ἡμέρας σχέδιά μου; ὅχι, πρέπει νὰ σκεφθῶ.

— Σοὶ παραχωρῶ ὀκταήμερον προθεσίαν διὰ νὰ σκεφθῇς, εἶπεν ὁ σὺρ Ἰάκωβος.

— Ὅκτω ἡμέραι δὲν εἶναι διόλου ἀρκεταί, ἀντεῖπεν ὁ Ἀρθούρος.

Ὁ Ἀρθούρος Ἀῆ εἶχε χαρακτῆρα πρωτότυπον. Ἦτο μὲν φρόνιμος ἄνθρωπος, ἀλλὰ τὰ πάντα κατέστρεφε διὰ τῆς πολλῆς σκέψεως. Εἰς αὐτὸν ἡ σκέψις ἦτο ἀσθένεια. Εἰς πᾶσαν ὑπόθεσιν ἐστάθμιζε τὰ ὑπὲρ καὶ τὰ κατὰ, καὶ πάλιν τὰ ἐστάθμιζεν, ὥστε δὲν ἀπεφάσιζε τίποτε, καὶ ἂν ποτε ἠναγκάζετο ἐπὶ τέλους νὰ προβῇ εἰς μίαν τινα ἀπόφασιν, ἔπραττε τοῦτο μετὰ μεγάλης λύπης ὅ· δὲν ἐσκέφθη ἀρκούντως. Συνέπιπτε μία ὁμιλία; ὁ Ἀρθούρος ἀμέσως ἤρχιζε νὰ σκέπτηται καὶ ἀπεκρίνετο ἐν τέταρτον ὑπερῶτερα, ὅτε πλέον τὸ θέμα τοῦ λόγου εἶχεν ἀλλάξει, ὥστε δὲν ἐννόουν τί' ἔλεγε· ἀνελάμβανεν ἀπλουστάτην τινα παραγγελίαν; ἀντὶ τότε νὰ τὴν ἐκτελέσῃ ἀμέσως, ἤρχιζε τούναντίον νὰ σκέπτηται ἐπὶ τῆς δοθείσης ἐντολῆς, καὶ ἐπειδὴ πάντοτε ἀνεκάλυπτεν ἀτοπήματα, τὴν ἐτροποποιεῖ, ἐπειδὴ δὲ νέα ἀτοπήματα ἐπαρουσιάζοντο εἰς τὰς τροποποιήσεις, ἐσκέπτετο ἐκ νέου, ἐτροποποιεῖ πάλιν, ἑωσοῦ ἐτελεύτα εἰς μίαν τινα ἀπόφασιν παράκαιρον καὶ ἀλλόκοτον.

Τοιοῦτόν τι συνέβη αὐτῷ ἐν Σκωτίᾳ εἰς ἓν δάσος, ἐνθα ἔμελλε νὰ κυνηγήσῃ ὁ σὺρ Ἰάκωβος. Ὁ κύριός του τῷ ἔδωκε τὴν ἐξῆς παραγγελίαν «ὁ ταγματάρχης σὺρ Ἰάκωβος Κλίντον θὰ διέλθῃ, ἴσως, ἐκ τοῦ δάσους πρὸς θήραν ἀλωπέκων. Ὑπαγε λοιπὸν, καὶ ἀφοῦ σηκώσῃς τὰς καθ' ὁδὸν σπημένας παγίδας, ἐπάνελθε ἐνταῦθα.» Ἡ παραγγελία, ὡς βλέπετε, ἦτο ἀπλουστάτη καὶ πᾶς τις ἤλπιζεν ὅτι ὁ Ἀρθούρος ἤθελε τὴν ἐκτελέσει ἀνευ σχολίων.

Ἀλλ' αὐτὸς τούναντίον ἤρχισε, κατὰ τὴν ἐλεεινὴν του συνήθειαν νὰ σκέπτηται οὕτω πῶς. — Ὁ ταγματάρχης ἴσως διέλθῃ σήμερον ἐντεῦθεν, μοὶ εἶπον εἰς τὴν οἰκίαν· ἀλλὰ τὸ ἴσως αὐτὸ δὲν σημαίνει βεβαιότητα. Πρὸς τί λοιπὸν νὰ σηκώσω τὰς παγίδας ἐὰν ὁ ταγματάρχης δὲν διέλθῃ; Ναί, ἀλλ' ἂν διέλθῃ; τότε πρέπει ἀνυπερθέτως νὰ τὰς σηκώσω, διότι αἱ παγίδες μᾶς δὲν ἐστήθησαν πρὸς σύλληψιν ταγματαρχῶν. Τώρα τί ποιητέον;..

Ὁ Ἀρθούρος ἤρχισε νὰ σκέπτηται καὶ ἀφοῦ ἐσκέφθη ἐπὶ δύο ὀλοκλήρους ὥρας, κατήντησεν, ὡς πάντοτε, εἰς τὸ ἀκόλουθον ἀνόητον συμπέρασμα.

— Ἀμα τὸν ἴδω ἐρχόμενον, διελογίσθη, τρέχω καὶ σηκώνω ἀμέσως τὰς παγίδας. Ἄν δὲν ἔλθῃ, τὰς ἀφίνω, καὶ τοιοῦτοτρόπως ἀποφεύγω περιττὴν ἐργασίαν.

Ὅθεν ἐστάθη εἰς τὸ μέσον μιᾶς ἀτραποῦ, παραφυλάττων. Ἀλλ' οἱ ὑπολογισμοί, ἂν ὅχι παντάπασιν, δὲν ἦσαν ὅμως καθ' ὀλοκληρίαν ὀρθοί, διότι ὁ ταγματάρχης διήλθε μὲν τῶνόντι διὰ τῆς ἀτραποῦ ἐκείνης, ἀλλ' ἐνῶ ὁ Ἀρθούρος κατεσκόπευε εἰς τὰ δεξιὰ, ἐκεῖνος ἦλθεν ἀριστερόθεν. Ἰδὼν δὲ ὁ ταγματάρχης κάτι τι κινούμενον ἐν μέσῳ τοῦ χορτοῦ καὶ ἐκλαδῶν αὐτὸν ἀντὶ ἀλώπεκος, χωρὶς νὰ πολυσκεφθῇ, ἐπυροβόλησε. Ἀπὸ τὰς φωνὰς τοῦ Ἀρθούρου ἐνόησε τότε, ἀλλὰ κατόπιν ἑορτῆς, ὅτι τὸ ζῶον τὸ ὁποῖον ἐπλήγωσε δὲν ἦτο ἀλώπηξ. Εὐτυχῶς ὅμως, ἕνεκα τῆς μεγάλης ἀποστάσεως, ὀλίγα μόνον σφαιρίδια ἐχώθησαν εἰς τὸ κρέας τοῦ ταλαιπώρου Ἀρθούρου, ὥστε μετὰ τριήμερον νοσήλευσιν σχεδὸν ἐθεραπεύθη ἐντελῶς. Ὁ δὲ ταγματάρχης, αἰείποτε μεγαλόδωρος, προσέφερεν εἰς αὐτὸν, πρὸς ἐντελῇ ἱκσιν τῶν πληγῶν του, διακοσίας λίρας στερλίνας, τουτέστι πεντακισχίλια φράγκκ. Ὁ Ἀρθούρος λοιπὸν μετὰ τὴν χρηματικὴν ταύτην ποσότητα, μετὰ τὸ ἰσότημον τῆς ὁποίας εὐχαρίστως, πιστεύω, θὰ παρεῖχεν ἑαυτὸν εἰς σκόπευσιν ἀνὰ πᾶν δεκαπενθήμερον εἰς τὸν σὺρ Ἰάκωβον, ἀπεφάσισε νὰ ἀποδυθῇ εἰς τὴν ὑαλειμπορίαν.

Κατὰ πόσον δ' ἐπέτυχεν εἰς τὰς ἐπιχειρήσεις του γνωρίζουσιν ἤδη ἐκ τῆς διηγήσεώς του οἱ ἀναγνώσται μᾶς.

Τοιοῦτος ἦτον ὁ ἄνθρωπος, ὁ ἄλλως νοσημένος, στατος καὶ ἀρκετὰ μεμορφωμένος, τὸν ὁποῖον ἡ τύχη μᾶς ἐπεφύλαξεν ὡς ὁδηγὸν εἰς τὰς περιηγήσεις μᾶς.

Τὴν ἐπαύριον τῶνόντι ὁ Ἀρθούρος Ἀῆ ἦλθε καὶ μᾶς παρέλαβεν ἐκ τοῦ ξενοδοχείου πρὸς ἐπίσκεψιν τῶν ἀξιοθεάτων τῆς πόλεως, ἐκπληρῶν χρῆναι προσωρινοῦ ὁδηγοῦ. Ἐζήτησε δὲ παράτασιν προθεσμίας διὰ νὰ σκεφθῇ ἂν ἔπρεπε νὰ δεχθῇ ὁριστικῶς τὴν θέσιν ταύτην.

Ἡμεῖς ἐν τούτοις ἡρχίσασθαι ἐπισκεπτόμενοι κατὰ πρῶτον τοὺς Ναούς.

(Ἐπεται συνέχεια.)